

Cahier 2020-14

De uitvoering van (verscherpt) reclasserings-
toezicht bij overvallers en de samenhang met
recidive

K.A. Beijersbergen
S. Verweij

Cahier

De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft.

Inhoud

Samenvatting – 5

1 Inleiding – 12

- 1.1 Reclasseringstoezicht – 13
- 1.2 Aanpak overvallers – 15
  - 1.2.1 Invoering verscherpte toezichtmaatregelen bij overvallers – 15
  - 1.2.2 Andere maatregelen bij de aanpak van overvallers – 15
- 1.3 Eerder onderzoek – 16
  - 1.3.1 Eerder onderzoek naar verscherpt toezicht bij overvallers – 16
  - 1.3.2 Eerder onderzoek naar recidive bij overvallers met toezicht – 17
  - 1.3.3 Eerder onderzoek naar samenhang verscherpt toezicht en recidive bij overvallers – 19
- 1.4 Onderzoeksvragen – 21

2 Methode – 22

- 2.1 Data – 22
  - 2.1.1 OBJD – 22
  - 2.1.2 3RO-data – 22
  - 2.1.3 DJI-data – 23
  - 2.1.4 Veiligheidshuizen – 23
  - 2.1.5 Privacy – 23
  - 2.1.6 Koppeling databestanden – 23
- 2.2 Onderzoeksgroep – 24
- 2.3 Referentiegroep – 28
- 2.4 Operationalisering – 28
  - 2.4.1 Toezichtkenmerken – 28
  - 2.4.2 Recidive – 30
- 2.5 Analyses – 31

3 Resultaten – 33

- 3.1 Kenmerken (verscherpt) toezicht – 33
- 3.2 Recidive – 38
- 3.3 Samenhang verscherpt toezichtkenmerken en recidive – 39
  - 3.3.1 Bivariate samenhang verscherpt toezichtkenmerken en recidive – 39
  - 3.3.2 Multivariate samenhang verscherpt toezichtkenmerken en recidive – 42
- 3.4 Samenhang verscherpt toezichtkenmerken in combinatie met lokale ketenaanpak veiligheidshuis en recidive – 44
  - 3.4.1 Bivariate samenhang lokale ketenaanpak veiligheidshuis en recidive – 44

4 Conclusie en discussie – 48

- 4.1 Belangrijkste bevindingen – 48
  - 4.1.1 Kenmerken van (verscherpt) toezicht bij overvallers – 48
  - 4.1.2 Recidive bij onder toezicht gestelde overvallers – 50
  - 4.1.3 Samenhang verscherpt toezichtkenmerken en algemene recidive – 50
  - 4.1.4 Samenhang verscherpt toezichtkenmerken in combinatie lokale ketenaanpak veiligheidshuis en algemene recidive – 52

- 4.2 Beperkingen en toekomstig onderzoek — 53
- 4.3 Tot besluit — 55

Summary — 56

Literatuur — 63

Bijlagen

- 1 Samenstelling klankbordgroep — 67
- 2 Achtergrondkenmerken overvallers onder toezicht en totale groep onder toezicht gestelden — 68
- 3 Aantallen in Sankey-diagram — 69

Samenvatting

In het afgelopen decennium heeft de overheid sterk ingezet op de bestrijding van overvallen (gedefinieerd als diefstal met (bedreiging van) geweld in een afgeschermd ruimte of op een gepland of georganiseerd waardetransport), onder andere middels de instelling van de Taskforce Overvallen. De Taskforce overvallen heeft diverse maatregelen voorgesteld om de overvalproblematiek aan te pakken, waaronder enkele maatregelen gericht op het aanscherpen van het reclasseringstoezicht van overvallers. Bij reclasseringstoezicht moet een overvaller zich als onderdeel van een (voorwaardelijke) straf of maatregel gedurende een bepaalde periode houden aan bepaalde voorwaarden, waarbij de reclassering toezicht houdt. De verscherpte toezichtmaatregelen betreffen 1) het toepassen van langdurig toezicht, 2) het toepassen van het hoogste niveau van toezicht (niveau 3; met hoogste contactfrequentie tussen de onder toezicht gestelde en de toezichthouder) en 3) het toepassen van elektronische controle middels een enkelband.

Vanaf 2012 heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid de verscherpte toezichtmaatregelen geleidelijk ingevoerd. Eerder onderzoek lijkt echter uit te wijzen dat deze maatregelen in 2015 nog niet landelijk consistent en consequent werden toegepast. Voor een deel zou dit worden veroorzaakt door enkele (aanvankelijke) praktische belemmeringen en moeilijkheden, zoals de beperkte beschikbaarheid van enkelbanden. De belangrijkste oorzaak zou echter een verschil van inzicht zijn in hoeverre deze maatregelen kunnen en mogen worden gestandaardiseerd. De Taskforce Overvallen en het ministerie van Justitie en Veiligheid vinden dit geoorloofd en nodig vanwege de hoge recidive onder overvallers. De organisaties betrokken bij het adviseren, opleggen en uitvoeren van toezicht (het Openbaar Ministerie, de rechtbank en de reclassering) onderstrepen juist het belang van maatwerk, ook bij overvallers.

In het huidige onderzoek is nagegaan hoe het reclasseringstoezicht van overvallers er in de praktijk uit ziet, wat het recidivepercentage onder overvallers met toezicht is en in hoeverre de maatregelen in het kader van verscherpt toezicht samenhangen met de recidive onder overvallers na afloop van het toezicht. De onderzoeksgroep bestond uit alle veroordeelde overvallers in Nederland, waarbij reclasseringstoezicht onderdeel was van de afdoening, het toezicht niet voor 2012 was gestart en het toezicht was afgerond in de periode 2013 tot en met 2016. De studie maakt deel uit van het vijfjarige onderzoeksprogramma naar de recidive onder daders van high impact crimes (HIC; ofwel overvallers, straatrovers en woninginbrekers). De volgende onderzoeksvragen zijn beantwoord:

1 Wat zijn de toezichtkenmerken van de onder toezicht gestelde overvallers?

Hierbij is gekeken naar zowel kenmerken van verscherpt toezicht (de duur van het toezicht, het toezichtniveau en de inzet van elektronische controle) als algemene toezichtkenmerken (zoals het justitieel kader waarbinnen het toezicht plaatsvindt, de bijzondere voorwaarden die zijn verbonden aan het toezicht en de wijze van beëindiging van het toezicht). Om de cijfers in perspectief te plaatsen zijn de toezichtkenmerken van de overvallers afgezet tegen die van alle onder toezicht gestelden (de referentiegroep).

- 2 Welk deel van de overvallers pleegde na het aflopen van het toezicht opnieuw een delict dat leidde tot een nieuwe strafzaak (recidiveprevalentie)?

Hierbij is gekeken naar de één-, twee- en driejarige recidive. Daarbij is onderscheid gemaakt naar algemene recidive (nieuwe strafzaak vanwege enig delict), HIC-recidive (nieuwe strafzaak vanwege een overval, straatroof of woning-inbraak) en overvalrecidive (nieuwe strafzaak vanwege een overval).

- 3 Wat is de samenhang tussen kenmerken van verscherpt toezicht (de duur van het toezicht, het toezichtniveau en de inzet van elektronische controle) en algemene recidive:

- a Hangen de kenmerken van verscherpt toezicht samen met de kans op algemene recidive onder overvallers na het aflopen van het toezicht, indien er gecorrigeerd wordt voor verschillen in dader-, strafrechtelijke carrière en algemene toezichtkenmerken?
- b Hangen de kenmerken van verscherpt toezicht samen met de kans op algemene recidive onder overvallers in arrondissement Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Midden-Nederland na het aflopen van het toezicht, indien er gecorrigeerd wordt voor verschillen in dader-, strafrechtelijke carrière en algemene toezichtkenmerken, én deelname aan een lokale persoonsgebonden ketenaanpak bij een veiligheidshuis in één van deze vier arrondissementen?

Eén van de ontwikkelingen die, naast de verscherpte toezichtmaatregelen, van belang wordt geacht om de recidive bij overvallers te verminderen is de lokale persoonsgebonden ketenaanpak bij veiligheidshuizen. Om die reden is deze laatste onderzoeksvraag gesteld.

Methode

In het huidige onderzoek zijn verschillende databronnen afkomstig van diverse organisaties met elkaar gecombineerd. Allereerst is gebruikgemaakt van de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD). De OBJD is een gepseudonimiseerde versie van het Justitieel Documentatie Systeem (JDS), het wettelijke registratiesysteem van strafzaken. Het gebruik van de OBJD impliceert dat alleen de criminaliteit die onder de aandacht komt van het Openbaar Ministerie (OM) met het onderzoek in kaart wordt gebracht. Delicten en daders die niet worden opgespoord en niet aan het OM worden doorgegeven, blijven buiten beschouwing. In het huidige onderzoek zijn gegevens gebruikt uit de OBJD tot en met juni 2019. Ten tweede zijn in de onderhavige studie drie soorten gegevens van de 3RO gebruikt. Het gaat om: 1) gegevens over toezichtopdrachten (onder andere start- en einddatum van toezicht en de mate van voltooiing), 2) productiebestanden (waarin per maand is bijgehouden hoeveel dagen een persoon onder toezichtniveau één, twee of drie heeft gestaan) en 3) gegevens over elektronische controle. De gegevens over elektronische controle zijn niet vanaf 2012 beschikbaar, maar pas vanaf 15 september 2014. Ten derde zijn registratiebestanden van DJI gebruikt om na te gaan welke personen voor een periode gedetineerd waren. Zo kon de duur van het toezicht nauwkeurig bepaald worden en kon de observatieperiode gecorrigeerd worden voor eventuele detentieperiodes. Tot slot zijn gegevens van de veiligheidshuizen in arrondissement Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Midden Nederland opgevraagd om

na te gaan welke onder toezicht gestelde overvallers gelijktijdig deelnamen aan een lokale persoonsgebonden ketenaanpak bij een veiligheidshuis.

De onderzoeksgroep bestond uit alle veroordeelde overvallers in Nederland, waarbij reclasseringstoezicht onderdeel was van de afdoening, het toezicht niet voor 2012 was gestart en het toezicht was afgerond in de periode 2013 tot en met 2016. Onder veroordeelde overvallers verstaan wij daders waarbij de overval in de strafzaak is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of is afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraak, ontslag van rechtsvervolging, technische sepots en andere technische beslissingen). De daderkenmerken, kenmerken van de uitgangszaak en criminele carrière kenmerken van de onderzoeksgroep, veroordeelde overvallers met reclasseringstoezicht, blijken in grote lijnen overeen te komen met die van de totale groep van veroordeelde overvallers. Het zijn bijvoorbeeld bijna uitsluitend mannen, gemiddeld zijn ze 25 jaar bij de uitgangszaak, meer dan 80% heeft een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd gekregen, ze hebben gemiddeld zeven á acht eerdere strafzaken en gemiddeld zijn ze 18 jaar ten tijde van de eerste strafzaak. Om de specifieke invulling van het toezicht van overvallers beter te kunnen duiden (de eerste onderzoeksvraag), is ook gekeken hoe het toezicht is ingevuld bij de totale groep van onder toezicht gestelden, de referentiegroep.

Om meer zicht te krijgen op de uitvoering van het toezicht bij overvallers (en de totale groep van onder toezicht gestelden) zijn frequentieverdelingen van de algemene en verscherpt toezichtkenmerken uitgevoerd. Om de significantie en grootte van de verschillen in toezichtkenmerken tussen de onderzoeks- en referentiegroep in kaart te brengen zijn t-toetsen uitgevoerd en is Cohen's *d* berekend. Om het verloop van het toezichtniveau gedurende de tijd te verbeelden is een *Sankey-diagram* gemaakt. Het Sankey-diagram verbeeldt welk deel van de onderzoeksgroep welk toezichtniveau heeft bij start van het toezicht en 6, 12, 18, 24 en 30 maanden daarna en hoe dat gerelateerd is aan de periode ervoor.

De recidivemeting is uitgevoerd volgens de werkwijze van de WODC-Recidivemonitor. Recidive is geoperationaliseerd als 'een delict dat leidt tot een nieuwe strafzaak'. Met strafzaken worden zaken bedoeld die zijn geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of zijn afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraak, ontslag van rechtsvervolging, technische sepots en andere technische beslissingen) én zaken die nog niet zijn afgedaan. De recidivemeting is gestart nadat het toezicht is afgerond. Om de één-, twee- en driejarige recidiveprevalentie te berekenen, is gebruikgemaakt van survivalanalyse. Er is naar drie vormen van recidive gekeken: algemene recidive (nieuwe strafzaak vanwege enig delict), HIC-recidive (nieuwe strafzaak vanwege een overval, straatroof of woninginbraak) en overvalrecidive (nieuwe strafzaak vanwege een overval). Bij het berekenen van de recidiveprevalentie is rekening gehouden met eventuele detentieperiodes gedurende de observatieperiode.

De samenhang tussen verscherpt toezichtkenmerken en recidive is allereerst bivariaat onderzocht. Daarnaast is een multivariate analyse uitgevoerd om na te gaan of dezelfde resultaten worden gevonden als in de bivariate analyses wanneer rekening wordt gehouden met diverse achtergrondkenmerken van de overvallers. Ook hierbij is gebruikgemaakt van survivalanalyse (i.e. multi-pele Cox regressieanalyse).

Resultaten

Hieronder worden de belangrijkste bevindingen van het onderzoek beschreven. Voor de bediscussie van alle resultaten wordt verwezen naar hoofdstuk 4 'Conclusie en discussie' van het rapport.

Kenmerken van verscherpt toezicht bij overvallers

Gekeken naar de toepassing van de verscherpt toezichtkenmerken bij de onderzoeksgroep bleek allereerst dat de brutoduur van het toezicht gemiddeld bijna 21 maanden is en de nettoduur 18 maanden (de brutoduur is het verschil tussen de start- en einddatum van het toezicht, bij de nettoduur zijn tussentijdse detenties en andere periodes waarin geen toezicht is gedeclareerd hiervan afgetrokken). Verder bleek dat een groot deel van de overvallers in de onderzoeksgroep te maken krijgt met toezichtniveau 2 (85%) en/of 3 (59%), en dat zij veel tijd doorbrengen in deze toezichtniveaus. Het verloop van de toezichtniveaus over de tijd laat zien dat het grootste deel van de overvallers (63%) start in het toezichtniveau 2, maar ook een substantieel deel (33%) start in toezichtniveau 3. Na zes maanden is het aantal overvallers waarbij sprake is van toezichtniveau 3 toegenomen. In de eerste zes maanden na het toezicht blijkt het toezichtniveau dus vaker verzwaard te zijn dan dat het is afgeschaald. In de periode daarna wordt het niveau van toezicht geleidelijk afgeschaald en neemt ook de groep die niet onder toezicht staat toe. Van een selectie van de onderzoeksgroep is bekend of er sprake was van elektronische controle tijdens de periode van toezicht ($N=188$). De meerderheid van deze groep (63%) bleek niet onder elektronische controle te hebben gestaan. Van de groep die onder elektronische controle stond bleek dit bij 46% van de personen een substantieel gedeelte van de toezichtperiode (20 tot 80% van de totale duur) in beslag te nemen en bij 37% het grootste gedeelte van de toezichtperiode (meer dan 80% van de totale duur).

Vergeleken met de referentiegroep (de totale groep van onder toezichtgestelden) bleek dat de onderzoeksgroep gemiddeld genomen meer te maken heeft met een 'verscherpte' vorm van toezicht. De onderzoeksgroep staat gemiddeld langer onder toezicht dan de referentiegroep (brutoduur: 21 versus 18 maanden), heeft aanzienlijk vaker te maken gekregen met toezichtniveau 3 (59% versus 14%) en verblijft langer in toezichtniveau 3 dan de referentiegroep. Van de referentiegroep is niet bekend of er sprake was van de inzet van elektronische controle bij het toezicht.

Recidive bij onder toezicht gestelde overvallers

Uit de recidiveanalyse bleek dat ruim 28% van de onder toezicht gestelde overvallers binnen één jaar na afloop van het toezicht een nieuwe strafzaak heeft vanwege enig delict. Binnen twee jaar is het recidivepercentage opgelopen tot 43% en binnen drie jaar tot 51%. De HIC-recidive (nieuwe strafzaak vanwege een overval, straatroof of woninginbraak) en de overvalrecidive (nieuwe strafzaak vanwege een overval) blijken laag; binnen twee jaar na afloop van het toezicht blijkt 5% van de onderzoeksgroep te recidiveren met een HIC-delict en 2% met een nieuwe overval.

Samenhang verscherpt toezichtkenmerken en algemene recidive

Uit de bivariate analyses bleek allereerst dat de duur van het toezicht samenhangt met recidive. Van de overvallers die minder dan één jaar onder toezicht stonden recidiveerde een groter deel dan van de overvallers die langer dan één jaar onder

toezicht stonden. Verder bleek dat de toepassing van toezichtniveau 3 niet samenhangt met recidive. Tot slot lieten de bivariate analyses zien dat overvallers met elektronische controle een iets lager recidivepercentage hebben dan overvallers zonder elektronische controle (bijvoorbeeld binnen twee jaar: 37% versus 42%), maar de verschillen waren niet significant. Van slechts 188 overvallers in de onderzoeksgroep waren elektronische toezichtgegevens bekend. Daarom zijn in de multivariate analyse het wel of niet hebben van de bijzondere voorwaarden locatieverbod of locatiegebod (waarbij elektronische toezicht opgelegd kan worden) als proxy voor elektronische controle meegenomen. Uit de multivariate analyses, waarbij gecontroleerd is voor verschillen in diverse dader-, strafzaak, strafrechtelijke carrière en algemene toezichtkenmerken, bleek dat geen van de drie verscherpt toezichtkenmerken samenhangt met de kans op recidive na toezicht bij overvallers. Overvallers met een langer lopend toezicht, die veel tijd doorbrachten in toezichtniveau 3 en die een locatiegebod of locatieverbod opgelegd hadden gekregen hebben geen kleinere of grotere kans om te recidiveren dan overvallers met een korter lopend toezicht, die minder of geen tijd doorbrachten in toezichtniveau 3 en geen locatiegebod of locatieverbod opgelegd hadden gekregen.

Samenhang verscherpt toezichtkenmerken in combinatie lokale ketenaanpak veiligheidshuis en algemene recidive

De veiligheidshuizen in twee van de vier arrondissementen (Amsterdam en Rotterdam) konden de gevraagde gegevens aanleveren. Slechts 9% van de overvallers die in arrondissement Amsterdam onder toezicht heeft gestaan kreeg gelijktijdig te maken met de lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis. Voor overvallers met toezicht in arrondissement Rotterdam ligt dit percentage een stuk hoger, namelijk op 45%. Navraag bij de veiligheidshuizen wijst uit dat de lokale ketenaanpak per regio anders wordt vormgegeven. Het veiligheidshuis in arrondissement Amsterdam heeft enkel focusaanpakken met strikte instroomcriteria en richt zich daardoor (intensief) op een kleinere groep daders. De veiligheidshuizen in arrondissement Rotterdam hebben een sterkere verbinding met de ZSM-zaken (Zorgvuldig, Snel en op Maat), waardoor zij zich op een grotere groep daders richten.

De bivariate analyse op basis van overvallers met toezicht in arrondissement Rotterdam ($N=166$) laat zien dat het recidivepercentage van de overvallers die naast het toezicht te maken kregen met de lokale ketenaanpak een stuk hoger ligt dan het recidivepercentage van overvallers die niet te maken kregen met de lokale ketenaanpak (binnen twee jaar: 55% versus 28%). Vanwege de kleine onderzoeksgroep (enkel Rotterdam is meegenomen in de bivariate analyse) was het niet mogelijk om een multivariate analyse uit te voeren. Voor het bivariate verschil in recidive zijn verschillende verklaringen te geven. Allereerst zou er bijvoorbeeld sprake kunnen zijn van een selectie-effect: de achtergrond- en toezichtkenmerken lijken erop te wijzen dat vooral een wat zwaardere en meer recidivegevoelige groep overvallers met toezicht uitgevoerd in arrondissement Rotterdam tegelijkertijd te maken krijgt met de lokale persoonsgebonden ketenaanpak in een veiligheidshuis. Ten tweede zou er bijvoorbeeld sprake kunnen zijn van de handhavingsparadox. Bij 92% van de gevallen liep de lokale ketenaanpak in Rotterdamse veiligheidshuizen door *na* het einde van het toezicht. Als men gedurende de observatieperiode als gevolg van de lokale ketenaanpak beter in de gaten wordt gehouden is de kans om betrapt te worden op het plegen van een delict mogelijk ook groter.

Beperkingen en toekomstig onderzoek

De huidige studie kent enkele beperkingen die tegelijkertijd soms leiden tot aanbevelingen voor toekomstig onderzoek. Een eerste beperking is dat het onderhavige onderzoek gebruikmaakt van gegevens uit het justitieel documentatiesysteem. Daarmee wordt alleen criminaliteit die onder de aandacht komt van het OM en leidt tot een strafzaak in het huidige onderzoek meegenomen, terwijl lang niet alle gepleegde recidivedelicten worden opgehelderd en vervolgd. Er is dus sprake van een systematische onderschatting van de recidive.

Een tweede beperking is dat de huidige onderzoeksopzet geen causaliteit meet, maar enkel de samenhang tussen de verscherpte toezichtmaatregelen en recidive onderzocht. Hoewel in de multivariate analyse is gecontroleerd voor diverse achtergrondkenmerken kunnen er andere kenmerken zijn die van invloed zijn op de recidive en waarop overvallers met of met meer verscherpte toezichtmaatregelen verschillen van overvallers zonder of met minder verscherpte toezichtmaatregelen. Om causaliteit te meten en uitspraken te kunnen doen over het effect van een interventie blijft de beste methode een gerandomiseerd experiment (RCT), waarbij personen random aan de onderzoeks- of controlegroep worden toegewezen.

Een derde beperking is dat de huidige studie enkel de recidive na afloop van het toezicht onderzocht en er geen recidive is gemeten *tijdens* het toezicht. Hierdoor blijft onbekend of de verscherpt toezichtkenmerken invloed hebben op de recidive tijdens het toezicht. Met name van elektronische controle zou een effect verwacht kunnen worden, omdat overvallers door het locatiegebod of -verbod beperkt zijn in hun bewegingsvrijheid en dus minder mogelijkheden hebben voor crimineel gedrag. Het verdient de aanbeveling om bij toekomstig onderzoek ook te kijken naar de recidive tijdens toezicht bij overvallers.

Een vierde beperking is dat van slechts een klein deel van de onderzoeksgroep bekend was of zij wel of niet onder elektronische controle hebben gestaan, omdat deze gegevens pas vanaf september 2014 beschikbaar waren. Om toch iets te zeggen over de eventuele samenhang tussen elektronische controle en recidive voor de gehele onderzoeksgroep, is ook onderzocht of de twee bijzondere voorwaarden locatiegebod en locatieverbod, de voorwaarden waarbij elektronische controle kan worden opgelegd, samenhangen met recidive. Niettemin blijft de analyse van de samenhang tussen elektronische controle en recidive in de huidige studie beperkt. Toekomstig onderzoek naar de invloed van elektronische controle op de recidive bij overvallers (en bij de totale groep van onder toezicht gestelden) is gewenst.

Een vijfde beperking is dat er maar in beperkte mate is gecontroleerd voor eventuele andere aanpakken, interventies en maatregelen waarmee overvallers net voor, gedurende of vlak na het toezicht te maken hebben gehad en die de recidive kunnen beïnvloeden. De huidige studie trachtte te controleren voor de lokale persoonsgebonden ketenaanpak in een veiligheidshuis, maar de uiteindelijke groep overvallers waarbij veiligheidshuisgegevens bekend waren bleek te klein voor een gedegen analyse. Tegelijkertijd is duidelijk geworden dat de werkwijze per veiligheidshuis verschilt en dat de onder toezicht gestelde overvallers niet in elk veiligheidshuis een belangrijke doelgroep vormen.

Tot slot betreft de huidige studie een volledig kwantitatief onderzoek. Deze methode past bij de gestelde onderzoeksvragen, maar voor enkele vervolgvragen zou kwalitatief onderzoek uitkomst kunnen bieden. Toekomstig kwalitatief onderzoek zou

bijvoorbeeld meer inzicht kunnen geven in de afwegingen die reclasseringsmedewerkers maken bij hoe ze het toezicht bij elke individuele overvaller inrichten, zoals welk toezichtniveau ze toepassen en of ze wel of niet gebruikmaken van elektronische controle.

Tot besluit

Het huidige onderzoek is de eerste studie die na de invoering van de verscherpte toezichtmaatregelen in kaart heeft gebracht hoe het toezicht bij overvallers er in de praktijk uit ziet, wat de recidive onder overvallers na afloop van het toezicht is en in hoeverre de kenmerken van verscherpt toezicht samenhangen met recidive bij overvallers na afloop van het toezicht.

Op basis van de huidige studie kunnen twee conclusies getrokken worden. Allereerst blijken de verscherpte toezichtmaatregelen niet standaard bij alle overvallers te worden toegepast. Hoewel het ministerie van Justitie en Veiligheid verwacht dat in principe alle onder toezicht gestelde overvallers in toezichtniveau 3 en onder elektronische controle worden geplaatst en er sprake is van een langdurig toezicht van minimaal één jaar, is dit niet bij alle overvallers met toezicht in de periode 2012 tot en met 2016 het geval. De reclassering hecht belang aan maatwerk, waarbij de reclasseringsmedewerkers voor elke individuele overvaller bekijken wat er nodig is binnen het toezicht. Tegelijkertijd valt op dat de verscherpte toezichtmaatregelen wel bij een substantieel deel van de overvallers worden toegepast en dat ze ook aanzienlijk vaker worden toegepast dan bij de totale groep van onder toezicht gestelden. Gemiddeld genomen hebben overvallers dus wel degelijk te maken met een 'verscherpte' vorm van toezicht in vergelijking met de totale groep van onder toezicht gestelden.

Ten tweede heeft de huidige studie niet kunnen vaststellen dat kenmerken van verscherpt toezicht bij overvallers samenhangen met een lagere dan wel hogere kans op recidive. De resultaten van deze eerste studie naar verscherpt toezicht en recidive lijken niet veelbelovend voor de verscherpte toezichtmaatregelen. De resultaten lijken erop te wijzen dat verscherpt toezicht niet meer recidive voorkomt dan toezicht in de gebruikelijke vorm. Dit komt overeen met bevindingen uit internationaal onderzoek naar de effectiviteit van intensieve toezichtprogramma's (enigszins vergelijkbaar met onze verscherpte toezichtmaatregelen voor overvallers) bij onder toezicht gestelden. Er is echter ook een alternatieve verklaring mogelijk voor de bevindingen. Aangezien er sprake is van maatwerk is het mogelijk dat de overvallers waarbij sprake is van (een bepaalde mate van) verscherpt toezicht op andere kenmerken dan waarvoor is gecontroleerd in de analyses verschillen van overvallers waarbij de maatregelen niet of minder werden toegepast. Het zou kunnen dat de overvallers die te maken krijgen met verscherpte toezichtmaatregelen op voorhand al een groter recidiverisico hebben en dat de recidive bij dit deel van de overvallers hoger had gelegen als de verscherpte toezichtmaatregelen niet waren ingezet. Dit neemt echter niet weg dat het niet (of minder) toepassen van de verscherpte toezichtmaatregelen bij een deel van de overvallers niet per definitie negatieve gevolgen lijkt te hebben voor de recidive na het toezicht van deze groep, want de recidive is niet hoger dan bij de groep overvallers waarbij de verscherpte toezichtmaatregelen wel (of meer) werden toegepast.

1 Inleiding

Overvallen worden gezien als 'high impact crimes' (HIC) (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014a, 2014b, 2016). Andere zogenoemde klassieke HIC-delicten betreffen straatroven en woninginbraken.¹ Het zijn delicten die een grote impact hebben op het slachtoffer en diens omgeving, zoals getuigen, familieleden, vrienden en buurtbewoners. Bovendien veroorzaken overvallen maatschappelijke onrust en beïnvloeden ze het veiligheidsgevoel in de maatschappij. Bij een overval gaat het om een (poging tot) diefstal met (bedreiging van) geweld in een afgeschermd ruimte of op een gepland of georganiseerd waardetransport. Een overval kan dus bijvoorbeeld plaatsvinden in een woning, winkel, tankstation, horecagelegenheid of op een waardetransport.

In het afgelopen decennium heeft de overheid sterk ingezet op de bestrijding van HIC, en in het bijzonder overvallen. Na een sterke stijging in het aantal overvallen van 2006 tot en met 2009 werd in 2009 de Taskforce Overvallen ingesteld (Taskforce Overvallen, 2010). Daarnaast is in 2011 het landelijke beleidsprogramma 'Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' van start gegaan (Inspectie Veiligheid en Justitie, 2014; Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014b). Voorts is HIC al jaren één van de centrale thema's op de Veiligheidsagenda (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014a; Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2019a).

Sinds de instelling in 2009 heeft de Taskforce Overvallen op basis van onderzoek (Rovers et al., 2010; Rovers & Fijnaut, 2016) diverse maatregelen voorgesteld om de overvalproblematiek aan te pakken. Deze maatregelen zijn verwoord in het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit' (Taskforce Overvallen, 2011) en het vervolg 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvallen 2.0' (Taskforce Overvallen, 2017). In de actieprogramma's van de Taskforce Overvallen worden zowel preventieve als repressieve maatregelen beschreven.

Enkele van de maatregelen van de Taskforce Overvallen zijn gericht op het aanscherpen van het reclasseringstoezicht van overvallers (Taskforce Overvallen, 2011; 2017). Bij reclasseringstoezicht moet een overvaller zich als onderdeel van een (voorwaardelijke) straf of maatregel gedurende een bepaalde periode houden aan bepaalde voorwaarden, waarbij de reclassering toezicht houdt (www.reclassering.nl/over-de-reclassering/wat-wij-doen/toezicht). De maatregelen gericht op het aanscherpen van toezicht van overvallers die de Taskforce Overvallen voorstelt, betreffen 1) het toepassen van langdurig toezicht, 2) het toepassen van het hoogste niveau van toezicht en 3) het toepassen van elektronische controle middels een enkelband.²

De doelstelling in het huidige onderzoek is driedig. Het doel van de studie is meer inzicht te krijgen in: 1) hoe het (verscherpt) reclasseringstoezicht van overvallers er in de praktijk uit ziet, 2) de recidive onder overvallers na afloop van het toezicht en 3) in hoeverre de maatregelen in het kader van verscherpt toezicht samenhangen met de recidive onder overvallers na afloop van het toezicht. De studie maakt deel uit van een vijfjarig onderzoeksprogramma naar de recidive onder HIC-daders

---

¹ Naast deze (gewelddadige) vermogensdelicten worden sinds een aantal jaar bepaalde geweldsdelicten ook als HIC aangemerkt.

² Het gaat om maatregel 20 en 21 in Taskforce Overvallen (2011) en maatregel 44 in Taskforce Overvallen (2017).

dat medio 2016 van start is gegaan op aanvraag van de Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen (DBAenV) van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

1.1 Reclasseringstoezicht

In Nederland zijn er drie reclasseringsorganisaties waarbij volwassen justitiabelen onder toezicht kunnen staan: Leger des Heils Jeugdzorg & Reclassering (LJ&R), Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG) en Reclassering Nederland (RN). Samen worden zij aangeduid met de '3RO'. De drie reclasseringsorganisaties handelen gezamenlijk de instroom van justitiabelen af. Van oorsprong richt het LJ&R zich vooral op dak- en thuislozen, werkt de SVG met verslaafde justitiabelen en neemt RN de rest van de justitiabelen voor haar rekening, maar de afgelopen jaren is deze scheiding wat minder strikt geworden.³

Zoals hierboven beschreven, houdt reclasseringstoezicht in dat een justitiabele zich als onderdeel van een (voorwaardelijke) straf of maatregel gedurende een bepaalde periode aan bepaalde voorwaarden dient te houden, waarbij de reclassering toezicht houdt (www.reclassering.nl/over-de-reclassering/wat-wij-doen/toezicht). Een toezicht kan worden opgelegd in het kader van een voorwaardelijke schorsing van de voorlopige hechtenis, een voorwaardelijk sepot of een transactie, een voorwaardelijke veroordeling, een vrijheidsbenemende maatregel (bijvoorbeeld tbs of ISD), een penitentiair programma waarin het laatste deel van de gevangenisstraf in vrijheid mag worden doorgebracht of een voorwaardelijke invrijheidstelling die volgt op een gevangenisstraf (www.reclassering.nl/ik-moet-naar-de-reclassering/ik-sta-onder-toezicht/soorten-toezicht). Het is belangrijk hierbij op te merken dat binnen één strafzaak toezichtsoverdrachten elkaar kunnen opvolgen. Er wordt dan bijvoorbeeld eerst in het kader van een schorsing van de voorlopige hechtenis toezicht gehouden en vervolgens in het kader van een voorwaardelijke veroordeling. Het toezicht is zowel gericht op het controleren of de onder toezicht gestelde zich aan de voorwaarden houdt, als op het begeleiden bij en motiveren tot gedragsverandering. Er zijn algemene en bijzondere voorwaarden. De algemene voorwaarde geldt altijd en houdt in dat de onder toezicht gestelde zich niet schuldig maakt aan een strafbaar feit gedurende de toezicht periode (artikel 14c lid 1 Wetboek van Strafrecht). Twee voorwaarden waar justitiabelen die onder toezicht zijn gesteld bij de reclassering zich voorts aan moeten houden, zijn dat zij medewerking moeten verlenen aan het reclasseringstoezicht (inclusief huisbezoeken) en zij zich moeten melden bij de reclassering (deze meldplicht is tevens één van de bijzondere voorwaarden) (artikel 6:3:14 lid 3 Wetboek van Strafvordering; artikel 14c lid 3b Wetboek van Strafrecht). Naast de algemene voorwaarden kunnen er bijzondere voorwaarden zijn opgelegd, zoals een contactverbod, locatiegebod of -verbod, alcohol- en/of drugsverbod, verplichting tot behandeling en deelname aan een gedragsinterventie

---

³ De organisaties zijn steeds intensiever gaan samenwerken, waardoor er minder strak wordt vastgehouden aan het onderscheid tussen de doelgroepen (AEF, 2015). Daarnaast geldt dat het Ministerie van Justitie en Veiligheid ieder jaar in een kaderstelling vaststelt hoe de financiële middelen over de drie reclasseringsorganisaties verdeeld worden (Stegink, persoonlijke communicatie in 2020). Ook dit is van invloed op de verdeling van toezichtsoverdrachten tussen de reclasseringsorganisaties.

(artikel 14c lid 2 Wetboek van Strafrecht).⁴ Aan twee bijzondere voorwaarden, een locatieverbod en –gebod, kan elektronische controle worden verbonden. Hierbij wordt met een elektronische enkelband gecontroleerd of de justitiabele zich houdt aan het locatiegebod of –verbod (artikel 14c lid 3 Wetboek van Strafrecht; www.reclassering.nl/over-de-reclassering/wat-wij-doen/elektronischecontrole).⁵ Voorts wordt doorgaans elektronische detentie toegepast bij gedetineerden gedurende het eerste deel van hun penitentiaire programma (artikel 7a lid 1 Penitentiaire maatregel).

De 3RO onderscheidt drie niveaus van toezicht: niveau 1, niveau 2 en niveau 3 (3RO, 2016). Het toezichtniveau geeft de mate van intensiteit voor een toezicht aan. Niveau 1 betreft de 'lichtste' intensiteit, niveau 3 de 'zwaarste' intensiteit. Het verschil tussen de niveaus is vooral gelegen in de contactfrequentie tussen de onder toezicht gestelde en de toezichthouder. Bij niveau 1 is de contactfrequentie het laagst, namelijk zo'n drie face-to-face contacten per 90 dagen met een maximum interval van 45 dagen. Niveau 2 betreft 6 face-to-face contacten per 90 dagen waartussen maximaal 30 dagen zit. Bij niveau 3 is de contactfrequentie het hoogst, namelijk zo'n twaalf face-to-face contacten per 90 dagen met een maximum interval van 14 dagen. Voorts is het uitgangspunt bij toezichtniveau 3 dat er een tweede toezichthouder wordt aangesteld en dat er periodiek een voortgangsverslag wordt uitgebracht.⁶ Het toezichtniveau kan gaandeweg worden aangepast door de toezichthouder indien het risicoprofiel van de onder toezicht gestelde is veranderd (3RO, 2016).

De duur van het reclasseringstoezicht varieert aanzienlijk. Bijvoorbeeld in het geval van een schorsing van de preventieve hechtenis houden de 3RO toezicht tot aan de rechtszitting. Aan een voorwaardelijk sepot of transactie, een voorwaardelijke veroordeling en een voorwaardelijke invrijheidsstelling wordt een proeftijd gekoppeld. Een proeftijd is een bepaalde termijn waarin de voorwaarden niet overtreden mogen worden. De maximale duur van de proeftijd van een voorwaardelijke veroordeling is bijvoorbeeld drie jaar (artikel 14b Wetboek van Strafrecht).⁷ Een penitentiair programma, inclusief het bijbehorende toezicht, duurt ten minste vier weken en maximaal twaalf maanden (artikel 4 lid 2 van de Penitentiaire Beginselen Wet).

---

⁴ Deze beschrijving van algemene en bijzondere voorwaarden geldt in globale zin. Er zijn echter verschillen per strafrechtelijk kader. Zo is 'geen strafbaar feit plegen' wettelijk geen algemene voorwaarde bij een reclasseringstoezicht in het kader van een schorsing van de voorlopige hechtenis, dat dient de rechter specifiek te benoemen in de schorsingsbeschikking. Ook is er bij sommige strafrechtelijke kaders wettelijk geen sprake van 'bijzondere voorwaarden'. Bijvoorbeeld bij een schorsing van de voorlopige hechtenis zijn er 'schorsingsvoorwaarden' en bij een penitentiair programma moet een cliënt zich houden aan de afspraken in het programma. De 3RO registreren dit echter allemaal onder de noemer 'bijzondere voorwaarden'.

⁵ In de toekomst kan elektronische controle bij een derde bijzondere voorwaarde worden toegepast: een alcoholverbod. Onlangs heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid besloten om de Alcoholmeter (een enkelband die via het zweet alcoholgebruik meet) landelijk in te voeren. De wetswijziging wordt nu voorbereid (www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-justitie-en-veiligheid/nieuws/2020/05/18/alcoholenkelband-landelijk-ingevoerd).

⁶ Vanaf 2016 stuurt het ministerie van Justitie en Veiligheid niet meer aan op de contactfrequentie en gebruiken de reclasseringsorganisaties de eerder verplichte normen alleen nog als streefnormen (Inspectie Veiligheid en Justitie, 2017).

⁷ De proeftijd kan verlengd worden met maximaal twee jaar (artikel 14f lid 1 Sr). Daarnaast is proeftijd van tien jaar mogelijk indien 'er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de veroordeelde een misdrijf zal begaan dat gericht is tegen of wat gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen' (artikel 14b lid 2 Sr).

Toezicht in het kader van een vrijheidsbenemende maatregel, zoals tbs, kan zelfs levenslang zijn (Stb, 2016, nr. 493). Mede omdat verschillende toezichtsoopdrachten elkaar kunnen opvolgen kan een justitiabele een substantiële periode onder reclas-seringstoezicht staan.

Het is mogelijk dat reclasseringstoezicht voortijdig wordt afgebroken. Hierbij kan sprake zijn van een positieve of negatieve voortijdige beëindiging (Inspectie Veiligheid en Justitie, 2017). Er is sprake van positieve voortijdige beëindiging wanneer de onder toezicht gestelde goed gedrag vertoont en de risico's zodanig zijn afgenomen dat toezicht niet meer nodig wordt geacht. Hiervoor heeft de reclassering toestemming nodig van de opdrachtgever; meestal is dit het Openbaar Ministerie (OM). Er is sprake van negatieve voortijdige beëindiging indien het toezicht is beëindigd vòòr het verlopen van de termijn omdat niet is voldaan aan één van de voorwaarden. De reclassering meldt het niet naleven van de voorwaarden bij de opdrachtgever (www.reclassering.nl/over-de-reclassering/wat-wij-doen/toezicht). Dit kan er dus toe leiden dat het toezicht voortijdig wordt afgebroken, maar het is bijvoorbeeld ook mogelijk dat het OM of de directeur van de penitentiare inrichting een waarschuwing geeft aan de justitiabele of aanvullende voorwaarden stelt (artikel 9 lid 2 Penitentiare maatregel; Stcrt, 2015, 5390).

1.2 Aanpak overvallers

1.2.1 Invoering verscherpte toezichtmaatregelen bij overvallers

Zoals eerder beschreven heeft de Taskforce Overvallen een aantal maatregelen voorgesteld om het toezicht van overvallers aan te scherpen: 1) het toepassen van langdurig toezicht, 2) het toepassen van het hoogste niveau van toezicht en 3) het toepassen van elektronische controle middels een enkelband (Taskforce Overvallen, 2011, 2017). Sinds 2012 ontvangt de 3RO extra financiering van het ministerie van Justitie en Veiligheid voor het verscherpt toezicht van overvallers (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2011a, 2012a, 2013a, 2014c, 2015a; Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2019b). De invoering van deze maatregelen is geleidelijk verlopen. In eerste instantie geeft het toenmalige ministerie van Veiligheid en Justitie in 2012 de 3RO opdracht om overvallers langdurig onder toezicht te stellen, standaard in toezichtniveau 2 of 3 te plaatsen en vaker elektronische controle toe te passen (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2011a, 2011b). In 2013 worden de afspraken verder aangescherpt en dienen overvallers standaard in toezichtniveau 3 (het hoogste niveau) te worden geplaatst en dient elektronische controle standaard te worden overwogen (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2012a, 2012b). In 2014 geldt een verdere aanscherping van het elektronische toezicht: het uitgangspunt voor overvallers is toezichtniveau 3 inclusief enkelband, tenzij zwaarwegende belangen zich hiertegen verzetten (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2013a, 2013b). In 2015 en 2016 wordt expliciet vermeld dat zowel toezichtniveau 3 als elektronische controle minimaal één jaar dienen te worden toegepast, tenzij dit contraproductief is of niet mogelijk blijkt te zijn (3RO, 2015; Ministerie van Veiligheid en Justitie 2014c, 2014d, 2015a, 2015b).

1.2.2 Andere maatregelen bij de aanpak van overvallers

De verscherpte toezichtmaatregelen bij overvallers zijn onderdeel van een groter plan van aanpak om de overvalproblematiek en de recidive onder overvallers te verminderen. Vanuit de actieprogramma's van de Taskforce Overvallen (2011,

2017), het landelijke beleidsprogramma 'Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' (Inspectie Veiligheid en Justitie, 2014; Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014b) en de veiligheidsagenda's (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014a; Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2019a) zijn diverse afspraken gemaakt, maatregelen genomen en ontwikkelingen in gang gezet, zoals de gezamenlijke inspanning van het bedrijfsleven en overheid om overvallers aan een baan te helpen, gerichte surveillances en/of preventieve fouilleeracties op *hotspots* en *hottimes*, het stimuleren van elektronisch betalingsverkeer in bedrijven en het aanstellen en behouden van de landelijke overvalcoördinator bij de politie en de landelijke overvalofficier van Justitie.

Eén van de ontwikkelingen die, naast de verscherpte toezichtmaatregelen, van groot belang wordt geacht om de recidive bij (onder andere) overvallers te verminderen is de inzet op de lokale persoonsgebonden ketenaanpak (Inspectie Veiligheid en Justitie, 2014; Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014a; Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2019a; Taskforce Overvallen, 2011, 2017). Om deze ketenaanpak te bevorderen zijn veiligheidshuizen opgericht (Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2010; Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2013c; Rovers & Hoogeveen, 2016; www.veiligheidshuizen.nl). Binnen een veiligheidshuis werken gemeenten, organisaties uit de strafrechtsketen (o.a. politie, OM, reclassering) en organisaties uit de zorg (o.a. jeugdzorg, GGZ) samen in de aanpak van complexe en ketenoverstijgende criminaliteitsproblematiek. Overvallers vormen een belangrijke doelgroep van de veiligheidshuizen. Verschillende veiligheidshuizen werken ook met een TopX aanpak, welke zich vaak richt op HIC-daders, zoals overvallers (Rovers & Hoogeveen, 2016; Van Gaalen, 2017). De veronderstelling is dat de lokale persoonsgebonden ketenaanpak bij een veiligheidshuis de recidive van overvallers gunstig beïnvloedt.

1.3 Eerder onderzoek

1.3.1 Eerder onderzoek naar verscherpt toezicht bij overvallers

Er is in Nederland niet eerder onderzoek gedaan specifiek naar de invulling van verscherpt reclasseringstoezicht bij overvallers. Wel gaat het onderzoek van Rovers en Fijnaut (2016) naar de aanpak van overvallen en overvallers in brede zin, in op de verscherpte toezichtmaatregelen voor overvallers. Uit hun onderzoek blijkt dat de maatregelen die vanaf 2012 geleidelijk zijn ingevoerd anno 2015 nog niet landelijk consistent en consequent worden toegepast. Zo blijkt elektronische controle in veel gevallen niet gerealiseerd. Daarnaast worden niet alle overvallers in het hoogste toezichtniveau geplaatst en, hoewel er wel sprake is van een toename in het aantal, wordt dit vaak na korte tijd ook weer afgeschaald naar een lager toezichtniveau.

Rovers en Fijnaut (2016) geven twee verklaringen voor het feit dat de verscherpt toezicht maatregelen niet landelijk consistent en consequent worden toegepast. Voor een deel zou dit worden veroorzaakt door enkele (aanvankelijke) praktische belemmeringen en moeilijkheden, zoals de beperkte beschikbaarheid van enkelbanden. De belangrijkste oorzaak zou echter een verschil van inzicht zijn in hoeverre deze maatregelen kunnen en mogen worden gestandaardiseerd. De Taskforce Overvallen en het ministerie van Justitie en Veiligheid vinden dit geoorloofd en nodig vanwege de hoge recidive onder overvallers. De organisaties betrokken bij

het adviseren, opleggen en uitvoeren van toezicht (het OM, de rechtbank en de reclassering) onderstrepen juist het belang van maatwerk, ook bij overvallers.

Internationaal worden twee vormen van reclasseringstoezicht onderscheiden. 'Probation' betreft reclasseringstoezicht voorafgaand of in plaats van detentie en 'parole' betreft reclasseringstoezicht na vervroegde vrijlating uit detentie. Wij gebruiken de overkoepelende term toezicht. Naast regulier toezicht bestaat er - in ieder geval in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk - ook 'intensive probation/parole' (hierna aangeduid met intensief toezicht). Zoals de term al doet vermoeden gaat het om een intensievere vorm van toezicht en lijkt het in die zin enigszins op verscherpt toezicht.

Ook internationaal zijn wij geen studies tegen gekomen die zich specifiek richten op de invulling van intensief toezicht bij overvallers. Wel zijn er vele studies die zich richten op intensief toezicht in algemene zin en daarbij een beschrijving geven van de invulling van dit type toezicht (o.a. Gendreau, Goggin, Cullen & Andrews, 2000; Hyatt & Barnes, 2017; Lowenkamp, Flores, Holsinger, Makarios & Latessa, 2010; Mair, Lloyd, Nee & Sibbitt, 1994; Petersilia & Turner, 1993). Hieruit blijkt dat er vele intensieve toezichtprogramma's bestaan, waarbij de toezichtkenmerken tussen de programma's aanzienlijk variëren. Over het algemeen bestaan ze echter uit een hoge frequentie van (face-to-face) contact tussen de toezichthouder en dader, en wordt dit vaak gecombineerd met drugs- en alcoholtests, thuisdetentie, elektronische monitoring, huisbezoeken en/of werkcontroles. Intensief toezicht richt zich over het algemeen op hoog-risico daders. Het gaat vaak om daders die een ernstig delict hebben gepleegd, met een uitgebreide criminele voorgeschiedenis en een hoog recidiverisico (Mair et al., 1994; Petersilia & Turner, 1993). Er zijn echter ook aanwijzingen dat er sprake is van 'widening the net', waarbij ook laag-risico daders worden onderworpen aan intensief toezicht (Gendreau et al, 2000).

1.3.2 Eerder onderzoek naar recidive bij overvallers met toezicht

Nationaal is er niet eerder onderzoek gedaan naar het recidivepercentage van overvallers met toezicht. Internationaal zijn er wel enkele studies uitgevoerd naar de recidive onder overvallers met toezicht. Daarnaast zijn er zowel nationaal als internationaal diverse studies uitgevoerd naar de recidive onder overvallers. We zullen deze studies hieronder bespreken, maar vooraf is het belangrijk om te vermelden dat de recidivestudies onderling vaak lastig te vergelijken zijn. Recidivepercentages kunnen sterk variëren afhankelijk van de gekozen onderzoeksgroep (zoals overvallers onder toezicht, alle veroordeelde overvallers of overvallers die zijn vrijgelaten uit detentie), de follow-up periode (zoals één of vier jaar) en de recidivemaat (zoals nieuwe arrestatie, veroordeling of detentie). Ook de gekozen definitie van een overval kan variëren. Internationaal wordt een bredere definitie gehanteerd dan in Nederland. In Nederland wordt op basis van de locatie van het delict onderscheid gemaakt in overvallen (in een afgeschermd ruimte) en straatroven (op de openbare weg). Internationaal vallen zowel overvallen als straatroven onder 'robbery'. Om dit onderscheid duidelijk te houden gebruiken we bij de bespreking van het internationale onderzoek de Engelse termen 'robbery' en 'robbers', waarmee de bredere definitie wordt bedoeld.

In Nederland zijn enkele landelijke studies uitgevoerd naar de recidive van overvallers. Rovers en collega's (2010) deden onderzoek naar overvallen in Nederland en brachten de recidive onder overvallers in kaart op basis van politieregistraties. Uit het onderzoek blijkt dat 44% van de overvallers die in 2007 zijn aangehouden

door de politie binnen één tot twee jaar opnieuw zijn aangehouden voor een delict. Binnen twee tot drie jaar is 54% van de overvallers opnieuw aangehouden. Ze plegen met name vermogensdelicten, geweldsdelicten, vernieling en openbare orde delicten en vermogensdelicten met geweld. In een vervolgonderzoek concluderen Rovers en Fijnaut (2016) op basis van ongepubliceerde studies van Rovers uit 2014 en 2015 dat er de afgelopen jaren sprake is van een onveranderd hoog recidive-niveau onder aangehouden overvallers. Zo'n 50% tot 55% wordt binnen twee jaar opnieuw door de politie verdacht van een delict en 40% tot 47% heeft binnen twee jaar een nieuwe strafzaak op zijn naam staan. Recidiveonderzoek van het WODC op basis van de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (dit is een gepseudonimiseerde versie van het wettelijke registratiesysteem van strafzaken) laat echter wel een daling zien in de recidive van veroordeelde overvallers in Nederland in de periode 2004 tot en met 2013 (Beijersbergen, Blokdijk & Weijters, 2018; Blokdijk, Beijersbergen & Weijters, 2019; Blokdijk & Beijersbergen, 2020). In 2004 heeft 52% van de veroordeelde overvallers een nieuwe strafzaak voor enig delict, in 2013 is de tweejarige recidive afgenomen tot 38%. Daarna is het percentage wel weer opgelopen tot 43% in 2016.⁸ De studies laten verder zien dat de tweejarige recidive onder veroordeelde overvallers (43% in 2016) hoger ligt dan onder de totale groep van veroordeelde daders (26%). Voorts blijkt uit de WODC-studies, net als uit de studie van Rovers en collega's (2010), dat overvallers zich niet beperken tot overvallen noch tot HIC-delicten. Van de overvallers veroordeeld in 2016 heeft 3% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak vanwege een overval en 7% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak vanwege een HIC-delict, terwijl 43% van de overvallers binnen twee jaar een nieuwe strafzaak heeft vanwege enig delict. Ook de strafrechtelijke voorgeschiedenis laat zien dat overvallers vaak eerdere strafzaken hebben voor andere delicten dan overvallen.

Internationaal zijn allereerst enkele studies uitgevoerd naar de recidive onder '*robbers*' met toezicht. Dit betreffen wat oudere Amerikaanse studies (o.a. Langan, 1992; Smith, Smith & Zupko, 1987; Whitehead, 1991). Bijvoorbeeld Langan (1992) onderzocht de recidive onder een representatieve steekproef van 79.000 volwassen daders met '*probation*' in 1986 in 17 staten van de Verenigde Staten. Van de verschillende type daders die worden onderscheiden blijken '*robbers*' het meeste te recidiveren. Drie jaar na start van het toezicht is 55% van de '*robbers*' opnieuw gearresteerd, terwijl het gemiddelde op 43% ligt. Hierbij is 18% van de '*robbers*' opnieuw gearresteerd vanwege een '*robbery*' en de overige 37% wegens een ander delict.

Internationaal zijn verder verschillende landelijke studies uitgevoerd naar de recidive onder '*robbers*'. De recidivepercentages van '*robbers*' in bijvoorbeeld Duitsland, Engeland en Wales, Estland, Nieuw-Zeeland, Noord-Ierland en de Verenigde Staten lopen erg uiteen (Ahven, 2014; Cunliffe & Sheppard, 2007; Duncan, 2016; Durose, Cooper & Snyder, 2014; Hunt & Dumville, 2016; Jehle, 2014; Ministry of Justice, 2014; Nadesu, 2008). Ze zijn, zoals eerder reeds benoemd, moeilijk te vergelijken omdat de studies verschillen in de gekozen onderzoeksgroep, observatieperiode en recidivemaat. Bij '*robbers*' variëren de recidivepercentages van 36% tot 77%. Hoe de recidive van overvallers zich verhoudt tot de recidive van andere soorten daders verschilt in de internationale studies. Sommige studies laten zien dat '*robbers*' horen bij de middenmoot qua recidive (Ahven, 2014; Cunliffe & Sheppard, 2007; Durose, Cooper & Snyder, 2014;

---

⁸ Dit betreffen gecorrigeerde recidivepercentages, waarbij rekening is gehouden met verschuivingen in de achtergrondkenmerken van de overvallers over de jaren heen.

Nadesu, 2008). Andere studies wijzen echter uit dat 'robbers' horen bij de dadergroepen die het meeste recidiveren (Duncan, 2016; Hunt & Dumville, 2016; Jehle, 2014; Ministry of Justice, 2014). Enkele studies hebben ook gekeken naar de speciale recidive: het opnieuw plegen van hetzelfde delict (o.a. Ahven, 2014; Nadesu, 2008). Ook daaruit blijkt dat de speciale recidive bij 'robbers' laag is.

1.3.3 Eerder onderzoek naar samenhang verscherpt toezicht en recidive bij overvallers

Zowel nationaal als internationaal is er, voor zover wij weten, geen eerder onderzoek gedaan naar de samenhang tussen kenmerken van verscherpt toezicht en de recidive bij overvallers. De huidige studie is daarmee de eerste. Wel is er gereleerd onderzoek wat relevant is om hier te bespreken. Allereerst is er nationaal en internationaal onderzoek naar de samenhang tussen kenmerken van verscherpt toezicht en recidive bij onder toezicht gestelden (dus zonder te kijken naar het delict waarvoor men onder toezicht is gesteld). Ten tweede zijn er internationale studies naar de effectiviteit van intensieve toezichtprogramma's⁹ in termen van recidive (dus zonder te kijken naar het delict waarvoor men onder intensief toezicht is geplaatst). Beide soorten onderzoek worden hieronder besproken.

Allereerst is er nationaal en internationaal onderzoek gedaan naar de samenhang tussen twee individuele kenmerken van verscherpt toezicht (*duur van het toezicht* en *elektronische controle*) en recidive bij onder toezicht gestelden. De samenhang tussen de *duur van het toezicht* en recidive is onderzocht in een Nederlandse studie. Zebel, Alberda en Wartna (2014) bestudeerde deze samenhang na beëindiging van een toezicht uitgevoerd tussen 2005 en 2008. De resultaten lieten zien dat hoe langer het toezicht duurde, hoe lager de kans op recidive. De onderzoekers geven twee mogelijke verklaringen. Het zou kunnen dat een langer toezicht betere mogelijkheden biedt om aan gedragsverandering te werken waardoor de recidivekans vermindert. Maar het zou ook kunnen dat er sprake is van een schijnverband met de wijze van beëindiging van het toezicht als verklarende factor. Een voortijdig beëindigd toezicht heeft namelijk een hogere recidivekans en is vaak korter van duur.

Naar de samenhang van *elektronische controle* en recidive zijn internationaal de nodige studies uitgevoerd inclusief meerdere meta-analyses.¹⁰ De conclusies in de meta-analyses zijn niet eenduidig. De meta-analyses van Gendreau en collega's uit 2000 (zes studies), Renzema en Mayo-Wilson uit 2005 (review: twaalf studies; meta-analyse drie studies) en Aos, Miller en Drake uit 2006 (negen studies) wijzen uit dat toezicht met elektronische controle niet leidt tot minder recidive in vergelijking met toezicht zonder elektronische controle. Er zijn echter ook een paar recentere meta-analyses verschenen die tot een iets positievere conclusie komen.

---

⁹ Zoals eerder beschreven hebben deze (buitenlandse) intensieve toezichtprogramma's iets weg van verscherpt toezicht: er is sprake van een hoge contactfrequentie tussen dader en toezichthouder, in combinatie met onder andere elektronische monitoring, drugs- en alcoholtests, thuisdetentie, huisbezoeken en/of werkcontroles.

¹⁰ Ook buiten Nederland (bijvoorbeeld in andere Europese landen, de Verenigde Staten en Australië) wordt elektronische controle toegepast bij een locatiegebod ('home (detention) curfew / curfew orders') of locatieverbod (Roman, Liberman, Taxy & Downey, 2012; Belur et al, 2020). Of de elektronische controle op zichzelf staat of onderdeel uitmaakt van reclasseringstoezicht inclusief face-to-face contact en begeleiding hangt af van het risiconiveau van de dader. Bij daders met een laag recidiverisico kan elektronische controle op zichzelf staan, bij daders met een middel tot hoogrisico is elektronische controle over het algemeen onderdeel van een toezichtprogramma (Renzema & Mayo-Wilson, 2005). In Nederland wordt elektronische controle altijd in combinatie met reclasseringstoezicht toegepast.

Zo concluderen Roman, Liberman, Taxy en Downey (2012) in hun meta-analyse (zeven studies) dat elektronische controle over het algemeen effectief is in het verminderen van recidive in vergelijking met de controlegroep. De geïncludeerde studies laten echter wel ge-mengde resultaten zien: drie vinden een significant effect van elektronische controle op recidive, drie vinden geen effect en één studie vindt een niet-significant effect. De resultaten van de recente meta-analyse van Belur en collega's uit 2020 (achttien studies) laten zien dat elektronische controle de recidive vermindert, maar of dit effect significant is (en dus niet op toeval berust) hangt af van de analysetechniek die is gebruikt om de recidive te berekenen. De vijf studies die gebruikmaakten van hazard ratio's laten een significant effect zien, maar de veertien studies die gebruikmaakten van proporties van recidive laten geen significant effect zien. Een duidelijke verklaring voor dit verschil in bevindingen wordt door de onderzoekers niet gegeven. De onderzoekers geven wel een overzicht van twee typen verklaringen waarom elektronische monitoring de recidive mogelijk vermindert. Enerzijds zijn er situationele verklaringen, zoals een vergrote pakkans en meer moeite moeten doen om criminaliteit te plegen. Anderzijds zijn er gedragsmatige en sociale verklaringen, zoals een stabielere en meer gestructureerde leven door de enkelband en een gedragsverandering als gevolg van de begeleiding tijdens het toezicht. Tot slot is het belangrijk om op te merken dat de studies in de meta-analyses vaak zeer heterogeen zijn. Studies verschillen bijvoorbeeld in de controlegroep (vaak toezicht zonder elektronische controle, maar bijvoorbeeld ook werkstraf of detentie), het onderzoeksdesign (quasi-experimenteel of gerandomiseerd experiment), de recidivemaat (zoals nieuwe arrestatie, veroordeling of detentie) en de follow-up periode (tijdens of na elektronische controle). De resultaten kunnen per subgroep anders uitpakken en dit kan een verklaring zijn voor de gemengde bevindingen. In Nederland is de samenhang tussen elektronisch controle en recidive nog niet eerder onderzocht.

Ten tweede zijn er internationaal de nodige studies uitgevoerd naar de effectiviteit van intensieve toezichtprogramma's in termen van recidive. De resultaten van enkele meta-analyses leveren over het algemeen geen bewijs op dat intensief toezicht effectief is in het terugdringen van recidive in vergelijking met regulier toezicht, maar er zijn wel aanwijzingen dat intensief toezicht gecombineerd met een behandelingscomponent wel effectief zijn (Gendreau et al., 2000; Drake, Aos & Miller, 2009; Gill & Hyatt, in Hyatt & Barnes, 2017). In de meta-analyse van Gendreau en collega's (2000) werden 47 studies geïncludeerd die een vergelijking maakten tussen de recidive van daders met intensief toezicht en daders met regulier toezicht. De resultaten lieten zien dat intensief toezicht in het gunstigste geval geen effect had op de recidive en in het slechtste geval leidde het tot een 6% toename in recidive in vergelijking met regulier toezicht. Wel bleken intensieve toezichtprogramma's met een behandelingscomponent recidive te verminderen in vergelijking met intensieve toezichtprogramma's die zich exclusief richten op controle. Drake en collega's (2009) voerden een kosten-batenanalyse uit waarbij onder andere de effectiviteit van 34 intensieve toezichtprogramma's voor volwassen daders werd onderzocht. De 23 intensieve toezichtprogramma's gericht op controle bleken geen effect te hebben op de recidive, de 11 intensieve toezichtprogramma's gericht op behandeling daarentegen wel. De meta-analyse van Gill en Hyatt (in Hyatt & Barnes, 2017) includeerde 47 studies en kwam tot de conclusie dat zowel in de gerandomiseerde experimenten als in de quasi-experimenten intensief toezicht niet resulteerde in minder recidive. Ook hierbij geldt dat de studies in de meta-analyses en de intensieve toezichtprogramma's waar zij betrekking op hebben vaak zeer heterogeen zijn. Dit maakt het moeilijk om brede generaliserende conclusies te trekken.

1.4 Onderzoeksvragen

De huidige studie richt zich op alle veroordeelde overvallers¹¹ in Nederland, waarbij reclasseringstoezicht onderdeel was van de afdoening, het toezicht niet voor 2012 is gestart en het toezicht is afgerond in de periode 2013 tot en met 2016.¹² De volgende onderzoeksvragen staan centraal:

1 Wat zijn de toezichtkenmerken van de onder toezicht gestelde overvallers?

Hierbij is gekeken naar zowel kenmerken van verscherpt toezicht (de duur van het toezicht, het toezichtniveau en de inzet van elektronische controle) als algemene toezichtkenmerken (zoals het justitieel kader waarbinnen het toezicht plaatsvindt, de bijzondere voorwaarden die zijn verbonden aan het toezicht en de wijze van beëindiging van het toezicht). Om de cijfers in perspectief te plaatsen zijn de toezichtkenmerken van de overvallers afgezet tegen die van alle onder toezicht gestelden; dit noemen we verder de referentiegroep.

2 Welk deel van de overvallers pleegde na het aflopen van het toezicht opnieuw een delict dat leidde tot een nieuwe strafzaak (recidiveprevalentie)?

Hierbij is gekeken naar de één-, twee- en driejarige recidive. Daarbij is onderscheid gemaakt naar algemene recidive (nieuwe strafzaak vanwege enig delict), HIC-recidive (nieuwe strafzaak vanwege een overval, straatroof of woninginbraak) en overvalrecidive (nieuwe strafzaak vanwege een overval).

3 Wat is de samenhang tussen kenmerken van verscherpt toezicht (de duur van het toezicht, het toezichtniveau en de inzet van elektronische controle) en algemene recidive:

a Hangen de kenmerken van verscherpt toezicht samen met de kans op recidive onder overvallers na het aflopen van het toezicht, indien er gecorrigeerd wordt voor verschillen in dader-, strafrechtelijke carrière en algemene toezichtkenmerken?

b Hangen de kenmerken van verscherpt toezicht samen met de kans op recidive onder overvallers in arrondissement Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Midden-Nederland na het aflopen van het toezicht, indien er gecorrigeerd wordt voor verschillen in dader-, strafrechtelijke carrière en algemene toezichtkenmerken, én deelname aan een lokale persoonsgebonden ketenaanpak bij een veiligheidshuis in één van deze vier arrondissementen?¹³

---

¹¹ Onder veroordeelde overvallers verstaan wij daders waarbij de overval in de strafzaak is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of is afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraak, ontslag van rechtsvervolging, technische sepots en andere technische beslissingen).

¹² Dit betekent dat toezichten die langer dan vijf jaar duurden buiten dit onderzoek vallen.

¹³ Er is gekozen om informatie op te vragen bij de veiligheidshuizen in slechts vier arrondissementen, omdat dit een tijdrovende exercitie betreft. Er is specifiek voor de arrondissementen Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Midden-Nederland gekozen omdat de helft van alle overval-strafzaken in Nederland hier wordt afgedaan (Beijersbergen et al., 2018; Blokdijk et al., 2019; Blokdijk & Beijersbergen, 2020).

2 Methode

2.1 Data

In het huidige onderzoek zijn verschillende databronnen, afkomstig van diverse organisaties, met elkaar gecombineerd. Hieronder volgt een korte beschrijving van deze databronnen. De laatste paragrafen gaan in op de wijze waarop we omgegaan zijn met privacygevoelige gegevens in de data en de wijze waarop de databronnen aan elkaar gekoppeld zijn.

2.1.1 OBJD

De Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD) is een gepseudonimiseerde¹⁴ versie van het justitieel documentatiesysteem (JDS) en is uitsluitend bedoeld voor wetenschappelijk onderzoek. In de OBJD zijn persoonsgebonden gegevens opgenomen over de aard en afdoening van alle misdrijven en een aantal overtredingen die na 1996 door de rechterlijke macht of andere hiertoe gemachtigde instellingen in behandeling zijn genomen. Van elke strafzaak is geregistreerd wanneer en bij welk parket de zaak werd aangemeld, om welke delicten het ging en hoe en door welke instantie de zaak is afgedaan. Het gebruik van de OBJD impliceert dat alleen de criminaliteit die onder de aandacht komt van het OM met het onderzoek in kaart is gebracht. Delicten en daders die niet worden opgespoord en niet aan het OM worden doorgegeven, blijven buiten beschouwing. Dit geldt eveneens voor de recidive: alleen recidivedelicten die zijn opgespoord en worden vervolgd door het OM worden in kaart gebracht. In het huidige onderzoek zijn gegevens gebruikt uit de OBJD tot en met juni 2019.

2.1.2 3RO-data

In de onderhavige studie zijn drie soorten gegevens van de 3RO gebruikt. Allereerst zijn gegevens over toezichtopdrachten gebruikt. De 3RO houden in het Integraal Reclassering Informatiesysteem (IRIS) de toezichtopdrachten bij die door RN, het LJ&R en de SVG worden uitgevoerd. Het IRIS bevat informatie over de start- en einddatum, de strafrechtelijke titel, het parketnummer van de strafzaak, de mate van voltooiing en de bijzondere voorwaarden behorend bij de toezichtopdrachten. Ten tweede zijn productiebestanden gebruikt. In jaarlijkse productiebestanden houdt de 3RO per maand bij hoeveel dagen een persoon onder toezichtniveau één, twee of drie heeft gestaan.¹⁵ In deze bestanden staat ook hoeveel dagen er geen toezicht werd gedeclareerd, bijvoorbeeld omdat de onder toezicht gestelde in detentie verbleef. Ten derde zijn gegevens over elektronische controle gebruikt. Deze gegevens zijn niet betrouwbaar in IRIS geregistreerd en daarom heeft de 3RO voor het onderhavige onderzoek data opgevraagd bij de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O). Deze dienst is vanaf 15 september 2014 verantwoordelijk voor het beheer en de uitvoering van het af- en aansluiten van de enkelbanden. Voor de periode vanaf 15 september 2014 heeft DV&O uitgezocht bij welke personen uit de onderzoeksgroep sprake was van elektronische controle en welke periodes dat betrof.

---

¹⁴ Dit wil zeggen dat identificerende gegevens (bijvoorbeeld parketnummers) zijn omgezet in betekenisloze nummers.

¹⁵ In 2012 is het toezichtsniveau niet per maand maar halfjaarlijks bijgehouden.

2.1.3 DJI-data

Om de duur van het toezicht nauwkeurig te kunnen bepalen en om te zien in hoeverre er sprake was van detentie tijdens de observatieperiode is met behulp van data van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) nagegaan welke personen voor een periode gedetineerd waren. In het jeugdvolgsysteem (JVS) en het TenUitvoerLegging vrijheidsbenemende straffen en maatregelen in Penitentiaire inrichting GevangenisWezen (Tulp-GW) registreert de DJI welke personen ingesloten werden in een justitiële jeugdinstelling (JJI) of penitentiaire inrichting (PI). Van elke persoon die in detentie verbleef, is de datum van in- en uitstroom geregistreerd. Ook het gedeelte van de detentie dat men doorbracht in een politiecel of in voorlopige hechtenis is bijgehouden. Uit de registratiebestanden van de DJI is door het WODC het onderzoeksbestand *Time in Prison* (TIP) afgeleid dat de begin- en einddata van alle geregistreerde detentieperiodes bevat. In het geval er tijdens detentie sprake was van een extramuraal verblijf, bijvoorbeeld in het geval van een penitentiaal programma, dan zijn deze periodes van de detentieperiode afgehaald.

2.1.4 Veiligheidshuizen

Omdat overvallers een belangrijke doelgroep vormen van Veiligheidshuizen en omdat deelname aan een lokale persoonsgebonden ketenaanpak bij een Veiligheidshuis ook van invloed kan zijn op de recidive van overvallers die onder (verscherpt) toezicht staan, is bij een aantal veiligheidshuizen nagevraagd of de overvallers die onder toezicht staan ook gelijktijdig deel hebben genomen aan een aanpak van een veiligheidshuis. Hierbij is gekozen voor de veiligheidshuizen in de arrondissementen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Midden Nederland. Omdat niet alle veiligheidshuizen in de arrondissementen Den Haag en Midden Nederland gegevens konden aanleveren, is uiteindelijk alleen data opgevraagd bij de veiligheidshuizen in de arrondissementen Amsterdam en Rotterdam. In de geleverde databestanden staat aangegeven welke overvallers die onder toezicht stonden ook bij de veiligheidshuizen aan een aanpak hebben deelgenomen en in welke periode deze aanpak heeft plaatsgevonden.

2.1.5 Privacy

Om de privacy van de personen in de onderzoeksgroep te waarborgen zijn de volgende stappen gezet. De databestanden die de WODC-recidivemonitor van de 3RO en de DJI ontving, werden meteen na binnenkomst versleuteld zodat de meest privacygevoelige gegevens niet meer herleidbaar zijn tot personen. Dit betekent dat het geboorteland van een persoon, parketnummers en identificatienummers, zoals het strafrechtketennummer (SKN) en het clientvolgsysteemnummer (CVS), versleuteld werden en omgezet werden in betekenisloze nummers. De gegevensuitwisseling met de Veiligheidshuizen is via de 3RO verlopen omdat de Veiligheidshuizen persoonsgegevens, zoals naamsgegevens, en een BSN nodig hadden om na te gaan of die personen wel of niet een aanpak bij het Veiligheidshuis hebben gevolgd. Door de 3RO als tussenpartij te laten fungeren, was het niet nodig dat de onderzoekers van het WODC inzage hadden in dergelijke privacygevoelige gegevens.

2.1.6 Koppeling databestanden

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, zijn de hierboven beschreven databestanden aan elkaar gekoppeld. Als eerste zijn personen in de OBJD geselecteerd

die tussen 2002 en 2016 zijn veroordeeld voor een overval. Op basis van het (versleutelde) parketnummer van de strafzaak werd vervolgens een koppeling gemaakt met de toezichtsoopdrachten die staan geregistreerd in het IRIS. Op deze manier werden alleen toezichtsoopdrachten geselecteerd naar aanleiding van een veroordeling voor een overval. Vervolgens is gekeken of deze toezichtsoopdrachten in de tijd overlappen met andere toezichtsoopdrachten. Als dit het geval was, zijn de toezichtsoopdrachten samengenomen. Hier is voor gekozen om te voorkomen dat de recidivemeting al start terwijl een persoon op basis van een andere opdracht nog steeds onder toezicht stond. Vervolgens is het bestand omgezet naar een maandbestand zodat een koppeling gemaakt kon worden met de productiebestanden van de reclassering. Na koppeling bleek dat 15% van de maanden waarin men volgens IRIS onder toezicht stond niet in de productiebestanden voorkomt. Dit komt door verlate registratie: het aantal dagen dat men onder een bepaald niveau van toezicht stond of dat men juist niet onder toezicht stond, werd dan in (één of meerdere) latere maanden pas geregistreerd. Dit was sowieso het geval in 2012 omdat er toen nog sprake was van halfjaarlijkse registratie, maar ook in de jaren hierna bleek er regelmatig sprake te zijn van verlate registratie. Om het aantal dagen dat een persoon onder toezicht stond naar de juiste maanden te kunnen verplaatsen, is een koppeling gemaakt met de TIP-tabel. Door informatie over detentieperiodes toe te voegen, kon worden voorkomen dat de maanden waarin men in detentie verbleef ook werden aangevuld met dagen toezicht. Vervolgens zijn de ontbrekende maanden aangevuld met informatie uit de maand van registratie. Hierbij is ervoor gekozen om de dagen waarin toezicht werd gedeclareerd zo veel mogelijk naar voren te schuiven mits er geen sprake was van detentie in de betreffende maand. De dagen waarin geen toezicht werd gehouden, zijn zo veel mogelijk naar het einde van de toezichtperiode verschoven omdat uit de overige data bleek dat overwegend aan het einde van de toezichtperiode sprake is van dagen waarin geen toezicht gedeclareerd werd.

Specifiek voor de personen die na 15 september 2014 zijn gestart met het toezicht werd een koppeling gemaakt met de bestanden die betrekking hebben op elektronische toezicht. Specifiek voor de personen waarvan het toezicht is uitgevoerd in de arrondissementen Amsterdam of Rotterdam is de informatie van de Veiligheidshuizen in Amsterdam en Rotterdam toegevoegd. Tot slot werd voor de gehele onderzoeksgroep opnieuw een koppeling gemaakt met de OBJD zodat gegevens over de strafrechtelijke carrière voor de start van het toezicht en recidive na het afronden van het toezicht aan het bestand konden worden toegevoegd.

2.2 Onderzoeksgroep

Voor dit onderzoek zijn personen geselecteerd die voor een overval zijn veroordeeld¹⁶ in Nederland, waarbij reclasseringstoezicht onderdeel was van de afdoening, het toezicht niet voor 2012 is gestart en het toezicht is afgerond in de periode 2013 tot en met 2016. Er is geselecteerd op toezichten met een startdatum in 2012 of later, omdat voor 2012 nog geen sprake was van beleidsmaatregelen die betrekking hebben op het verscherpt toezicht van overvallers.¹⁷ Er is geselecteerd op toezicht-

---

¹⁶ Onder veroordeelde overvallers verstaan wij daders waarbij de overval in de strafzaak is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of is afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraak, ontslag van rechtsvervolging, technische sepots en andere technische beslissingen).

¹⁷ Hierdoor worden 388 personen niet in de onderzoeksgroep meegenomen.

ten die uiterlijk in 2016 zijn afgerond, zodat er een voldoende lange observatieperiode is om recidive betrouwbaar te berekenen.

Aangezien in de onderhavige studie gebruik wordt gemaakt van gegevens uit de justitiële documentatie, is de wijze waarop het OM een overval definieert leidend voor het huidige onderzoek. Een overval wordt gedefinieerd als: *'het met (bedreiging van) geweld wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen personen in een afgeschermd ruimte of op een gepland of georganiseerd waardetransport, of de poging daartoe'* (Openbaar Ministerie, 2015).

Delicten die behoren tot de categorie overval zijn niet direct herkenbaar in de registraties op basis van één of meerdere wetsartikelen uit het Wetboek van Strafrecht (Sr). Om deze reden maakt het OM bij de registratie van overval-delicten gebruik van maatschappelijke classificaties (Openbaar Ministerie, 2015). Deze classificaties geven meer informatie over het type delict of specifieke kenmerken van het delict. Voorbeelden van maatschappelijke classificaties zijn bijvoorbeeld 'overval', 'overval woning' en 'overval bedrijf' maar ook 'woninginbraak' en 'voetbalvandalisme'. Deze classificaties zijn opgenomen in de OBJD, waardoor het mogelijk is om te selecteren op specifieke typen delicten. Om vast te stellen of een strafzaak een (bewezen verklaard) overval-delict bevat, is gebruikgemaakt van tien maatschappelijke classificaties, welke staan weergegeven in tabel 1.¹⁸

Tabel 1 Identificatie van overvallers in de OBJD

Maatschappelijke classificatie (code)
Overval (57)
Overvallen geldinstellingen (58)
Overvallen overige objecten (59)
Overvallen woning (60)
Overval op bedrijf (427)
Overval op geldinstelling (428)
Overval op winkel (429)
Overval op woning (430)
Overval overig (431)
Overvallen (432)

De toezichten die opgelegd zijn naar aanleiding van het plegen van een overval, maar waarvan het toezicht volgens de registratie van de 3RO niet daadwerkelijk is gestart, werden buiten beschouwing gelaten. Dit geldt ook voor toezichtsoverdrachten waarbij geen eerste *face-to-face* contact staat geregistreerd en toezichtsoverdrachten waarvan de begindatum hetzelfde is als de einddatum.

In totaal bestaat de onderzoeksgroep uit 1.131 veroordeelde overvallers met een afgerond toezicht in de periode 2013 tot en met 2016. In tabel 2 staan een aantal demografische kenmerken en kenmerken van de uitgangszaak en de strafrechtelijke carrière van de onderzoeksgroep weergegeven. Om deze achtergronden enig reliëf te geven worden in tabel 2 ook de kenmerken getoond van de totale groep van overvallers veroordeeld in 2011 tot en met 2014 in Nederland ($N=3.100$). We hebben voor deze periode gekozen, omdat gebleken is dat ruim 80% van de

¹⁸ Voor meer informatie over de wijze waarop HIC-delicten in de OBJD worden geïdentificeerd en de beperkingen hierbij zie Beijersbergen, Blokdijk & Weijters (2018).

onderzoeksgroep in 2011 tot en met 2014 veroordeeld is.¹⁹ Bij de bespreking van de tabel gaan we alleen in op de totale groep overvallers wanneer deze qua achtergronden afwijkt van de onderzoeksgroep.

Gekeken naar de demografische kenmerken blijkt uit tabel 2 allereerst dat de onderzoeksgroep voornamelijk uit mannen bestaat (95%). Ten tijde van de inschrijving van de uitgangszaak bij het OM is bijna de helft van de onderzoeksgroep 18 tot en met 22 jaar en bijna 40% is 23 tot en met 39 jaar. De gemiddelde leeftijd bij inschrijving van de uitgangszaak is 25 jaar. Bij de totale groep van veroordeelde overvallers valt op dat het aandeel minderjarigen groter is dan bij de onderzoeksgroep. Ten tijde van de inschrijving van de uitgangszaak is 19% van de totale groep overvallers minderjarig, terwijl dit voor slechts 5% van de onderzoeksgroep geldt. Drie kwart van de onderzoeksgroep (74%) is geboren in Nederland.

Gekeken naar kenmerken van de uitgangszaak blijkt uit tabel 2 dat ongeveer een derde van de uitgangszaken van de onderzoeksgroep (34%) een woningoverval betreft en 65% een andere overval, zoals een overval op een winkel, tankstation of horecagelegenheid. Het overgrote deel van de onderzoeksgroep (91%) heeft een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd gekregen in de uitgangszaak. Bij de totale groep van veroordeelde overvallers ligt dit percentage lager, in 81% van de uitgangszaken is een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd.

Gekeken naar de strafrechtelijke carrière kenmerken blijkt uit tabel 2 dat het overgrote deel van de onderzoeksgroep al eerder met justitie in aanraking is gekomen. Bijna 90% van de onderzoeksgroep heeft al één of meer eerdere strafzaken op zijn of haar naam staan. Gemiddeld heeft de onderzoeksgroep acht eerdere strafzaken gehad. Bij de totale groep van veroordeelde overvallers is de strafrechtelijke voorgeschiedenis iets beperkter: bijna 80% heeft één of meer eerdere strafzaken op zijn of haar naam staan en het gemiddeld aantal eerdere strafzaken ligt op zeven. Gekeken naar de HIC-voorgeschiedenis blijkt een derde van de onderzoeksgroep (34%) eerder in aanraking met justitie is gekomen vanwege een HIC-delict. Dit kan dan een woninginbraak, straatroof of overval betreffen. Gekeken naar eerdere overvalstrafzaken blijkt dat zowel slechts een klein deel van de onderzoeksgroep (11%) eerder veroordeeld is geweest voor een overval. Ten tijde van de eerste strafzaak blijkt een groot deel van de onderzoeksgroep minderjarig, namelijk 62%.

Samengevat blijken de achtergronden van de onderzoeksgroep, veroordeelde overvallers met reclasseringstoezicht, in grote lijnen overeen te komen met de achtergronden van de totale groep van veroordeelde overvallers, al zijn er wel enkele verschillen. De onderzoeksgroep bestaat bijna uitsluitend uit meerderjarigen, heeft vaker een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd gekregen en heeft een iets uitgebreidere strafrechtelijke voorgeschiedenis.

---

¹⁹ Sommige overvallers zijn meerdere keren voor een overval veroordeeld in de periode 2011 tot en met 2014. De achtergrondkenmerken in tabel 2 hebben in dat geval betrekking op de eerste overvalveroordeling in deze periode.

Tabel 2 Achtergrondkenmerken veroordeelde overvallers met toezicht (N=1.131) en totale groep veroordeelde overvallers (N=3.100)

	Veroordeelde overvallers onder toezicht ^a		Veroordeelde overvallers ^b	
	(N=1.131)		(N=3.100)	
	N	%	N	%
Geslacht				
Man	1.076	95	2.964	96
Vrouw	55	5	136	4
Leeftijd bij inschrijving uitgangszak				
	<i>m=25,3</i>		<i>m=24,5</i>	
12-17 jaar	57	5	581	19
18-22 jaar	530	47	1.148	37
23-29 jaar	288	25	671	22
30-39 jaar	156	14	427	14
40-49 jaar	80	7	210	7
50 jaar of ouder	20	2	58	2
Geboorteland				
Nederland	842	74	2.168	70
Marokko	31	3	91	3
Nederlandse Antillen/Aruba	71	6	171	6
Suriname	48	4	123	4
Turkije	19	2	56	2
Overig westerse landen	34	3	230	7
Overig niet-westerse landen	86	8	242	8
Type overval in de uitgangszak				
Woningoverval	379	34	1.184	38
Overige overval	733	65	1.916	62
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd in uitgangszak				
Nee	107	9	354	11
Ja	1.024	91	2.494	81
Aantal eerdere strafzaken				
	<i>m=8,3</i>		<i>m=6,9</i>	
Geen eerdere strafzaken	120	11	640	21
1 eerdere strafzaak	130	11	426	14
2-4 eerdere strafzaken	294	26	778	25
5-10 eerdere strafzaken	333	29	709	23
11-19 eerdere strafzaken	144	13	316	10
20 of meer eerdere strafzaken	110	10	231	8
Aantal eerdere HIC-strafzaken				
	<i>m=0,7</i>		<i>m=0,7</i>	
Geen eerdere strafzaken	744	66	2.204	71
1 eerdere strafzaak	194	17	468	15
2 of meer eerdere strafzaken	193	17	428	14
Aantal eerdere overvalstrafzaken				
	<i>m=0,1</i>		<i>m=0,1</i>	
Geen eerdere strafzaken	1.012	89	2.848	92
1 eerdere strafzaak	100	9	194	6
2 of meer eerdere strafzaken	19	2	58	2
Leeftijd 1e strafzaak				
	<i>m=17,6</i>		<i>m=17,6</i>	
12-15 jaar	478	42	1.314	42
16-17 jaar	229	20	698	23
18-22 jaar	299	26	713	23
23-29 jaar	87	8	223	7
30-39 jaar	23	2	100	3
40 jaar of ouder	14	1	40	1

Noot: N=aantal personen, m=gemiddelde. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100%. De kenmerken hebben maximaal 8% missende waarden.

^a Veroordeelde overvallers met toezicht gestart na 2012 en afgerond in 2013 tot en met 2016

^b Overvallers veroordeeld in 2011 tot en met 2014

2.3 Referentiegroep

De referentiegroep bestaat uit de totale groep van onder toezicht gestelden en wordt gebruikt om de specifieke invulling van het toezicht van overvallers beter te kunnen duiden (de eerste onderzoeksvraag). Deze referentiegroep is inclusief de onder toezicht gestelde overvallers; dit betreft echter nog geen 2% van de totale groep van onder toezicht gestelden. Het is belangrijk om op te merken dat een directe vergelijking tussen de recidive van de onderzoeks- en referentiegroep niet mogelijk is, aangezien het aannemelijk is dat deze groepen qua achtergrondkenmerken (demografische kenmerken en kenmerken van de uitgangszaak en strafrechtelijke carrière) evident van elkaar verschillen. De referentiegroep is enkel bedoeld om de toezichtkenmerken van de onderzoeksgroep in perspectief te plaatsen. De referentiegroep is dus alleen gebruikt bij het vergelijken van de toezichtskennmerken en niet bij het vergelijken van de recidive.

2.4 Operationalisering

In deze paragraaf wordt de operationalisering van een aantal concepten die centraal staan in het huidig onderzoek nader toegelicht.

2.4.1 Toezichtkenmerken

De kenmerken van reclasseringstoezicht waar in dit onderzoek naar is gekeken zijn: het jaar van afronding van het toezicht, de partnerorganisatie waar het toezicht bij is uitgevoerd, het arrondissement van de uitvoerende 3RO organisatie, het justitiële kader van het toezicht, bijzondere voorwaarden bij het toezicht naast de meldplicht, de wijze waarop het toezicht beëindigd wordt, de duur van het toezicht, het toezichtniveau gedurende de looptijd van het toezicht en de inzet van elektronische controle gedurende de periode van toezicht. Deze laatste drie kenmerken behoren tot de kenmerken waarmee *verscherpt* toezicht wordt aangeduid.

De definitie van deze kenmerken wordt hieronder nader toegelicht. Het *jaar van afronding* beschrijft het jaar waarin het toezicht volgens het IRIS werd afgerond. De *partnerorganisatie* betreft de organisatie waar de eerste opdracht werd uitgevoerd, dit kan RN, de SVG of het LJ&R betreffen. Wanneer iemand al bij een organisatie onder toezicht staat, wordt in de regel bij een volgende opdracht weer voor dezelfde organisatie gekozen. Het *arrondissement* betreft het arrondissement van de 3RO organisatie bij de start van het toezicht. De indeling van de 3RO arrondissementen is gelijk aan de OM regio-indeling en deze bestaat uit tien regio's: Amsterdam; Den Haag; Limburg; Midden-Nederland; Noord-Holland; Noord-Nederland; Oost-Brabant; Oost-Nederland; Rotterdam; en Zeeland-West-Brabant. Het is mogelijk dat een toezicht in een ander arrondissement start dan dat het eindigt, bijvoorbeeld in het geval van een verhuizing, echter dit komt zelden voor. Het *justitiële kader van het toezicht* werd beschreven aan de hand van het justitiële kader van de eerste opdracht binnen het reclasseringstoezicht. Zo wordt duidelijk wat de strafrechtelijke aanleiding was van de eerste toezichtopdracht. We maken onderscheid tussen de volgende justitiële kaders: voorwaardelijk sepot of transactie; voorwaardelijke schorsing preventieve hechtenis; (gedeeltelijk) voorwaardelijke veroordeling; detentiefasering; voorwaardelijke invrijheidsstelling; en overig.²⁰ Bij de *bijzondere voorwaarden* is het van belang om op te merken dat

---

²⁰ Overige justitiële kaders zijn bijvoorbeeld een toezicht in het kader van een strafrechtelijke maatregel zoals tbs.

een onder toezicht stelling bij de reclassering impliciet inhoudt dat je gehouden bent aan één bijzondere voorwaarde, namelijk de plicht om je eens in de zoveel tijd bij de reclassering te melden (meldplicht). Wat betreft de bijzondere voorwaarden gaan we dus alleen in op de *bijzondere voorwaarden naast de meldplicht*. Hierbij maken we onderscheid tussen een locatiegebod, locatieverbod, contactverbod, drugs- en of alcoholverbod, behandelverplichting, opname in een zorginstelling, opname in een instelling voor begeleid wonen of maatschappelijke opvang, deelname aan een gedragsinterventie en schadevergoeding.²¹ De *wijze van beëindiging van het toezicht* is vastgelegd in het IRIS. Er is onderscheid gemaakt tussen de voortijdig negatieve beëindiging, de voortijdig positieve beëindiging en voltooide toezichten. Wanneer er sprake is van een toezicht bestaande uit meerdere opdrachten dan is gekeken hoe de toezichtsofdracht die als laatste is afgerond, beëindigd is.

De *duur van het toezicht* werd bepaald aan de hand van de toezichtopdrachten uit het IRIS, de productiebestanden en de TIP tabel. In dit onderzoek is onderscheid gemaakt tussen de zogenoemde bruto- en nettoduur van toezicht. De brutoduur van het toezicht is gedefinieerd als het verschil in maanden tussen de start en eind van het toezicht zoals geregistreerd in het IRIS. De nettoduur is gedefinieerd als het aantal maanden dat men daadwerkelijk onder toezicht heeft gestaan. Maanden die geheel zijn doorgebracht in detentie en maanden waarover niet werd gedeclareerd in de productiebestanden zijn niet meegeteld bij de nettoduur. Bij 64% van het totale aantal toezichten was sprake van minimaal één maand waarin geen toezicht gedeclareerd werd. In een onderzoek naar recidive van reclassenten tijdens en na het reclasseringstoezicht is nagegaan waarom in bepaalde periodes geen toezicht werd gedeclareerd in de productiebestanden (Verweij & Weijters, in voorbereiding). Hieruit bleek dat hier diverse redenen voor zijn, zoals (buitenlandse) detenties, verlate registratie van de formele einddatum van het toezicht of de uitvoering van toezicht op vrijwillige basis. In de meeste gevallen was er echter geen sprake meer van contact tussen de 3RO en de onder toezicht gestelde. Daarom is er in het huidige onderzoek voor gekozen om de maanden waarin volgens de productiebestanden geen toezicht is gedeclareerd, *niet* mee te rekenen bij de nettoduur van het toezicht.

Vervolgens is gekeken hoeveel tijd er relatief gezien doorgebracht werd per *toezichtniveau*. Het toezichtniveau is bepaald aan de hand van de informatie in de productiebestanden. Hierin is per maand bijgehouden hoeveel dagen toezichtniveau één, twee of drie gedeclareerd is. Omdat we niet weten op welke dagen in de maand precies sprake is van welk niveau, werd het toezichtniveau per maand bepaald aan de hand van het grootste aantal dagen dat een niveau is gedeclareerd.

---

²¹ Er worden nog enkele andere bijzondere voorwaarden in artikel 14 c lid 2 Sr. genoemd. Aangezien deze bijzondere voorwaarden meestal weinig voorkomen, zijn deze samengevoegd met andere bijzondere voorwaarden of is er gekozen om niet over deze bijzondere voorwaarden te rapporteren. Zo hebben we ervoor gekozen om de bijzondere voorwaarden 'storting geldbedrag in een schadefonds' en 'de gehele of gedeeltelijke vergoeding van de door het strafbare feit veroorzaakte schade' beiden onder de bijzondere voorwaarde schadevergoeding mee te nemen. Over de storting van een waarborgsom wordt niet gerapporteerd omdat dit weinig voorkomt en inhoudelijk niet genoeg overeenkomst met een van de andere bijzondere voorwaarden om te worden samengevoegd. Of er sprake is van de bijzondere voorwaarde 'andere voorwaarden, het gedrag van de veroordeelde betreffende' is niet bekend. Als er sprake is van deze bijzondere voorwaarde dan wordt dit waarschijnlijk meestal door de 3RO geregistreerd onder 'overig'. Aangezien deze categorie meestal een verdere invulling van de andere bijzondere voorwaarden of van het justitiële kader betreft, hebben we ervoor gekozen om de categorie 'overig' niet te rapporteren.

Op het moment dat in een bepaalde maand sprake is van een even groot aantal dagen in verschillende toezichtniveaus werd gekozen voor het hoogste toezichtniveau. In het huidige onderzoek werd onderscheid gemaakt tussen personen die nooit onder toezichtniveau 1 stonden, die weinig tijd in toezichtniveau 1 doorbrengen (minder dan 20% van de nettoduur van het toezicht), die een substantieel deel van de tijd in toezichtniveau 1 doorbrengen (20 tot 80% van de nettoduur van het toezicht) en diegene die het grootste deel van de tijd in toezichtniveau 1 doorbrengen (meer dan 80% van de nettoduur van het toezicht). Hetzelfde is vervolgens bekeken voor de toezichtniveaus 2 en 3.

Tot slot is nagegaan in welk deel van de toezichtperiode sprake was van *elektronische controle*. Voor de groep waarvan het toezicht is gestart na 15 september 2014 is onderscheid gemaakt tussen personen die nooit onder elektronische controle stonden gedurende de toezichtperiode, die weinig tijd onder elektronische controle stonden (minder dan 20% van de nettoduur van het toezicht), die een substantieel deel van de tijd onder elektronische controle stonden (20 tot 80% van de nettoduur van het toezicht) en diegene die het grootste deel van de tijd onder elektronische toezicht stonden (meer dan 80% van de nettoduur van het toezicht).

2.4.2 Recidive

De recidivemeting is uitgevoerd volgens de werkwijze van de WODC-Recidivemonitor (Wartna, Blom & Tollenaar, 2011). Recidive is bepaald op basis van de OBJD-gegevens en is geoperationaliseerd als 'een delict dat leidt tot een nieuwe strafzaak'. Met strafzaken worden zaken bedoeld die zijn geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of zijn afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraak, ontslag van rechtsvervolging, technische sepots en andere technische beslissingen) én zaken die nog niet zijn afgedaan. Hier is voor gekozen omdat bekend is dat meer dan 85% van de strafrechtelijke vervolgingen eindigt in een geldige afdoening (Kalidien, 2017). Overtredingen zijn buiten beschouwing gelaten, omdat in de OBJD slechts een selectie van overtredingen is opgenomen.²² De recidivemeting is gestart nadat het toezicht is afgerond. In het rapport wordt gekeken naar de één, twee en driejarige recidiveprevalentie: het percentage personen van de onderzoeksgroep dat binnen één, twee of drie jaar een nieuw delict heeft gepleegd dat leidde tot een nieuwe strafzaak. De eerste pleegdatum in een nieuwe strafzaak is gebruikt als de datum waarop recidive plaats heeft gevonden. Bij het berekenen van de recidiveprevalentie is bovendien rekening gehouden met eventuele periodes van incapacitatie in de observatieperiode, de periode waarover recidive berekend werd. Het is namelijk mogelijk dat een persoon uit de onderzoeksgroep gedetineerd wordt, omdat hij of zij één van de algemene of bijzondere voorwaarden niet nageleefd heeft. Er kan dus sprake zijn van een detentie *voordat* er sprake is van een recidivedelict. Indien dit het geval is, dan is de tijd die men in detentie verbleef van de observatieperiode afgetrokken.²³

---

²² De overtredingen waarbij een geldboete is opgelegd van minder dan € 100 ontbreken (Justitiële Informatiedienst, 2009).

²³ In eerdere recidivemetingen onder de groep HIC-daders is gecorrigeerd voor incapacitatie naar aanleiding van de uitgangszaak (zie o.m. Blokdijk & Beijersbergen, 2020). In het huidige onderzoek is voor alle detentieperiodes die plaatsvinden in de observatieperiode voorafgaand aan het eerste recidivedelict gecorrigeerd. Deze methode voor correctie van incapacitatie verschilt dus van de methode gebruikt in eerdere onderzoeken naar recidive onder HIC-daders.

In het huidige onderzoek zijn drie vormen van recidive beschreven: algemene recidive, HIC-recidive en overvalrecidive. Algemene recidive werd gedefinieerd als een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het plegen van enig misdrijf, ongeacht de aard en ernst van de gepleegde delicten. HIC-recidive betreft een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het plegen van een HIC-delict (overval, straatroof of woninginbraak). Overvalrecidive betreft een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het opnieuw plegen van een overval.

2.5 Analyses

Om de eerste onderzoeksvraag te beantwoorden, en zo meer zicht te krijgen op de uitvoering van het toezicht bij overvallers, zijn frequentieverdelingen van de toezichtkenmerken uitgevoerd. Deze cijfers zijn afgezet tegen de frequentieverdeling van de toezichtkenmerken van de totale groep van onder toezicht gestelden. Om de verschillen in toezichtkenmerken tussen de onderzoeks- en referentiegroep op statistische significantie te testen zijn t-toetsen gebruikt. De grootte van de verschillen zijn uitgedrukt in Cohen's *d*. Een gangbare interpretatie is dat 0,1 tot 0,3 een klein effect betreft, 0,3 tot 0,5 een middelgroot effect en 0,5 of groter een groot effect (Cohen, 1988).

Om het verloop van het toezichtniveau gedurende de tijd te verbeelden is een *Sankey-diagram* gemaakt. Een Sankey-diagram verbeeldt welk deel van de onderzoeksgroep op bepaalde tijdstippen zich in een bepaalde situatie bevindt en hoe dat gerelateerd is aan de periode ervoor. Meer concreet, in deze diagram hebben we weergegeven hoe het toezichtniveau van de overvallers bij de start van het toezicht en 6, 12, 18, 24 en 30 maanden daarna eruitziet. Daartussen is met een stroomschema aangegeven hoe de nieuwe situatie gerelateerd is aan de oude situatie. Hiermee wordt bijvoorbeeld zichtbaar welk deel van de onderzoeksgroep waarvan bij de start sprake was van toezichtniveau 2, zes maanden later sprake is van toezichtniveau 3. Het package *NetworkD3* in R is gebruikt om de Sankey-diagram samen te stellen (Allaire, Gandrud, Russel & Yetman, 2017).

De tweede onderzoeksvraag heeft betrekking op de recidive van overvallers die onder toezicht stonden. Om het verloop van de prevalentie van recidive over de tijd te schatten, is gebruikgemaakt van survivalanalyse (Kaplan & Meier, 1958). Dit is de standaardmethode om de recidivekans te schatten bij een dataset die gedeeltelijk *gensored* is en waarbij de tijd continue gemeten is. *Censoring* wil zeggen dat de observatie van een persoon stopt. Dat kan zijn omdat diegene recidiveert, overlijdt of omdat de gegevensverzameling wordt beëindigd. Het huidige onderzoek is gericht op overvallers waarvan in de periode 2013 tot en met 2016 het toezicht is afgerond. In het huidige onderzoek zijn gegevens gebruikt uit de OBDJ tot en met juni 2019. Dat betekent dat de *minimale* observatieperiode in dit onderzoek 2,5 jaar bedraagt. Echter, aangezien we de recidiveprevalentie tot en met drie jaar na afronding van het toezicht willen bekijken, moet er rekening worden gehouden met het gegeven dat niet alle personen in de onderzoeksgroep de volledige drie jaar gevolgd kunnen worden. Door middel van survivalanalyse kan desondanks een betrouwbare schatting van de recidivekans tot en met drie jaar na uitstroom worden verkregen.

De derde onderzoeksvraag richt zich op de samenhang tussen kenmerken van verscherpt toezicht en de kans op recidive. Onderzoeksvraag 3a richt zich op de gehele onderzoeksgroep en onderzoeksvraag 3b op het gedeelte van de

onderzoeksgroep waarvan bekend is of er is deelgenomen aan een lokale keten-aanpak in een veiligheidshuis in de arrondissementen Amsterdam of Rotterdam. Om zicht op de samenhang tussen de verscherpt toezichtkenmerken en recidive te krijgen, zijn bivariate en multivariate analyses uitgevoerd. Bij de *bivariate analyses* is de recidiveprevalentie met behulp van survivalanalyse (i.c. de Kaplan-Meier-procedure) uitgesplitst per kenmerk. Voor bijvoorbeeld het kenmerk 'nettoduur van het toezicht' is voor verschillende categorieën van de duur van het toezicht het recidivepercentage na één, twee en drie jaar berekend. Vervolgens is met behulp van chi-kwadraattoetsen onderzocht of deze categorieën significant verschillen wat betreft de recidiveprevalentie.

Bij de *multivariate analyses* is een multi-pele Cox regressieanalyse uitgevoerd. Een Cox regressie is een survivalmodel waarmee de invloed van achtergrondkenmerken op de recidivekans kan worden geschat. Naast de kenmerken van verscherpt toezicht zijn de volgende controlevariabelen in de multi-pele Cox regressieanalyse opgenomen: sekse, leeftijd bij uitstroom toezicht, geboorteland, leeftijd eerste strafzaak, aantal eerdere strafzaken, strafzaakdichtheid²⁴. Dit zijn kenmerken waarvan uit eerder onderzoek is gebleken dat ze van invloed zijn op de recidive van personen die onder toezicht stonden van de reclassering (Zebel, Alberda & Wartna, 2014) of de recidive van overvallers (Beijersbergen, Blokdijk & Weijters, 2018). De effecten van de kenmerken van verscherpt toezicht en controlevariabelen zijn uitgedrukt in een hazard ratio ($e\beta$). De hazard ratio is de verhouding van de kans om op een tijdstip te recidiveren en de cumulatieve kans om tot aan dat tijdstip niet te recidiveren. Hoe meer de hazard ratio afwijkt van 1, hoe groter de invloed van het kenmerk op de recidivekans. Bij categorische variabelen betekent een waarde groter dan 1 een hogere recidivekans ten opzichte van de referentie-categorie en een waarde kleiner dan 1 een lagere recidivekans. Bij numerieke variabelen geeft de hazard ratio aan hoeveel procent de hazard op recidive daalt of stijgt als de variabele met één eenheid toeneemt.

De mate waarin de kenmerken die zijn opgenomen in het model de recidive van de onderzoeksgroep kunnen voorspellen, oftewel de *fit* van het Cox model, is bekeken met behulp van de Harrell's C-statistiek (Harrell, Califf, Pryor, Lee & Rosati, 1982) en brier-scores (Brier, 1950). De C-statistiek berekent de kans dat de niet-recidivist een lagere hazard ratio heeft dan de recidivist plus de helft van de (mogelijk verwaarloosbare) kans dat de twee subjecten dezelfde hazard ratio's hebben. Een C-statistiek van 0,5 staat gelijk aan toeval; een C van 1 aan perfecte predictie. Meestal wordt de *fit* van een model met een C-statistiek die groter is dan 0,7 als voldoende gezien (Hosmer & Lemeshow, 2000). Met de brier-score is de gemiddelde discrepantie berekend tussen het werkelijke percentage personen dat nog niet gerecidiveerd heeft op een bepaald moment en het voorspelde percentage dat nog niet gerecidiveerd heeft. Een perfect model zal een brier-score van 0 hebben, terwijl een model dat gebaseerd is op toeval een score van 0,25 behaalt.

---

²⁴ De strafzaakdichtheid is het gemiddelde aantal strafzaken dat men had in de periode tussen het jaar van het eerste justitiecontact en dat van de uitgangszaak.

3 Resultaten

3.1 Kenmerken (verscherpt) toezicht

De onderzoeksgroep bestaat uit 1.131 daders die naar aanleiding van het plegen van een overval onder toezicht zijn gesteld bij één van de drie reclasseringsorganisaties, waarbij het toezicht niet voor 2012 is gestart en is afgerond in de periode 2013 tot en met 2016. In tabel 3 staat beschreven wat de kenmerken waren van het toezicht van de onderzoeksgroep. Om de toezichtkenmerken van de onderzoeksgroep in perspectief te plaatsen, zijn in tabel 3 ook toezichtkenmerken opgenomen van de referentiegroep, de totale groep onder toezicht gestelden die in de periode 2013 tot en met 2016 een toezicht hebben afgerond.²⁵ In de beschrijving van verschillen tussen de onderzoeks- en referentiegroep zullen we alleen ingaan op verschillen als deze statistisch significant zijn ($p < 0,05$) en minimaal als kleine verschillen ($d > 0,1$) gekwalificeerd kunnen worden.

Uit tabel 3 blijkt allereerst dat slechts een klein deel van de onderzoeksgroep (11%) het toezicht heeft afgerond in 2013. Wat betreft de partnerorganisatie waar het toezicht is uitgevoerd blijkt dat dit meestal RN betreft (58%). Het arrondissement van de uitvoerende 3RO organisatie betreft meestal Rotterdam (15%), Oost-Nederland (15%), Amsterdam (13%) of Midden-Nederland (12%). Op dit kenmerk blijkt de onderzoeksgroep licht te verschillen van de referentiegroep bestaande uit alle onder toezicht gestelden. Het arrondissement van de uitvoerende 3RO organisatie van de onderzoeksgroep betreft relatief vaak Amsterdam en minder vaak Den Haag. Dit betreffen kleine verschillen ($d < 0,3$).

Wat betreft het justitiële kader van de start van het toezicht valt op dat dit bij de onderzoeksgroep veelal een voorwaardelijke veroordeling²⁶ (41%) of een voorwaardelijke invrijheidsstelling betreft (29%). In vergelijking met de totale groep onder toezicht gestelden betreft het justitiële kader van de onderzoeksgroep relatief weinig een sepot of transactie en een schorsing van de voorlopige hechtenis. Dit betreft een respectievelijk middelgroot ($d = 0,42$) en klein verschil ($d = 0,26$). Het justitiële kader waaronder het toezicht is gestart van de onderzoeksgroep betreft juist relatief vaak een voorwaardelijke invrijheidsstelling of detentiefasering. Dit betreft een respectievelijk groot ($d = 0,95$) en middelgroot ($d = 0,32$) verschil.

---

²⁵ Zie bijlage 2 voor een overzicht van de demografische kenmerken, de uitgangsaakkenmerken en de kenmerken van de strafrechtelijke carrière van de onderzoeksgroep (onder toezicht gestelde overvallers) en de referentiegroep (onder toezicht gestelde justitiabelen in het algemeen). Logischerwijs is het type delict dat de aanleiding vormt voor het toezicht onder de totale groep onder toezicht gestelden meer divers dan bij de onderzoeksgroep. Uit de bijlage blijkt verder dat de totale groep onder toezicht gestelden relatief meer vrouwen bevat, dat zij gemiddeld ouder zijn bij afronding van het toezicht, zij minder vaak een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd kregen opgelegd in de uitgangsaak, en gemiddeld ouder zijn ten tijde van de eerste strafzaak dan de groep overvallers onder toezicht.

²⁶ Dit betreffen zowel gedeeltelijk als geheel voorwaardelijke veroordelingen.

Tabel 3 Kenmerken toezicht veroordeelde overvallers (N=1.131) en totaal onder toezicht gestelden (N=30.333)

Toezichtskennmerken	Overvallers onder toezicht		Totaal onder toezicht gestelden		t	d
	N	%	N	%		
Algemene toezichtskennmerken						
Jaar afronding toezicht						
2013	122	11	3.820	13	-1,92 *	-0,05
2014	274	24	7.889	26	-1,37	-0,04
2015	357	32	9.322	31	0,59	0,02
2016	378	33	9.302	31	1,93 *	0,06
Partnerorganisatie						
Stichting Verslavingsreclassering GGZ	342	30	10.310	34	-2,69 **	-0,08
Leger des Heils Jeugdzorg & Reclass.	133	12	3.033	10	1,81 *	0,06
Reclassering Nederland	656	58	16.990	56	1,33	0,04
Arrondissement uitvoerende 3RO organisatie						
Amsterdam	151	13	3.025	10	3,29 ***	0,11
Den Haag	84	7	3.817	13	-6,43 ***	-0,16
Limburg	99	9	2.396	8	1,00	0,03
Midden-Nederland	132	12	3.164	10	1,27	0,04
Noord-Holland	57	5	1.546	5	1,19	0,04
Noord-Nederland	108	10	2.575	8	1,19	0,04
Oost-Brabant	76	7	1.696	6	1,49	0,05
Oost-Nederland	165	15	4.921	16	-1,53	-0,04
Rotterdam	166	15	4.755	16	-0,94	-0,03
Zeeland-West-Brabant	93	8	2.424	8	0,27	0,01
Justitieel kader start toezicht						
Voorwaardelijk sepot of transactie	0	0	4.491	15	-72,60 ***	-0,42
Voorwaardelijke schorsing preventieve hechtenis	129	11	6.749	22	-11,12 ***	-0,26
(Gedeeltelijk) voorwaardelijke veroordeling	462	41	14.210	47	-4,03 ***	-0,12
Detentiefasering	170	15	2.065	7	7,66 ***	0,32
Voorwaardelijke invrijheidsstelling	332	29	1.776	6	17,26 ***	0,95
Overig ^a	38	3	1.042	3	-0,14	0,00
Bijzondere voorwaarden naast meldplicht ^b						
Onbekend	21	2	823	3	-2,08 *	-0,05
Nee	123	11	5.898	19	-8,99 ***	-0,22
Ja	987	87	23.612	78	9,24 ***	0,23
Locatiegebod	365	39	2.961	13	16,31 ***	0,77
Locatieverbod	170	19	1.950	9	7,77 ***	0,36
Contactverbod	139	15	3.628	16	-0,48	-0,02
Drugs- en/of alcoholverbod	283	30	3.071	13	11,10 ***	0,49
Behandelverplichting	578	60	14.781	63	-1,91 **	-0,06
Opname in een zorginstelling	113	12	1.553	7	5,04 ***	0,22
Begeleid wonen of maatsch. opvang	160	17	1.894	8	7,20 ***	0,32
Deelname gedragsinterventie	287	31	4.529	20	7,38 ***	0,29
Schadevergoeding	57	6	906	4	2,83 ***	0,12
Overig	339	36	7.042	31	3,67 ***	0,13
Afronding						
Voortijdige negatieve beëindiging	264	23	7.175	24	-0,24	-0,01
Voortijdige positieve beëindiging	32	3	2.110	7	-8,02 ***	-0,16
Voltooid	835	74	21.047	69	3,33 ***	0,10

Tabel 3 (Vervolg)

Toezichtskennmerken	Overvallers onder toezicht		Totaal onder toezicht gestelden		t	d	
	N	%	N	%			
Verscherpt toezichtkennmerken							
Brutoduur ^c	m=635 dagen		m=548 dagen		8,90	***	0,27
Maximaal één jaar	268	24	10.351	34	-8,06	***	-0,22
Eén tot twee jaar	400	35	12.255	40	-3,47	***	-0,10
Twee tot drie jaar	377	33	6.033	20	9,46	***	0,33
Drie tot vijf jaar	86	8	1.694	6	2,53	**	0,09
Nettoduur ^d	m=546 dagen						
Maximaal één jaar	366	32	x				
Eén tot twee jaar	425	38	x				
Twee tot drie jaar	294	26	x				
Drie tot vijf jaar	46	4	x				
Intensiteit - toezichtniveau 1 toegepast							
Nee	829	73	16.451	54	14,15	***	0,38
Ja	302	27	13.882	46			
Minder dan 20% vd totale duur	83	27	2.053	15	4,90	**	0,36
20-80% vd totale duur	187	62	7.110	51	3,78	***	0,21
Meer dan 80% vd totale duur	32	11	4.719	34	-12,86	***	-0,50
Intensiteit - toezichtniveau 2 toegepast							
Nee	172	15	2.372	8	6,85	***	0,27
Ja	959	85	27.961	92			
Minder dan 20% vd totale duur	138	14	4.001	14	0,07		0,00
20-80% vd totale duur	440	46	8.408	30	9,68	***	0,34
Meer dan 80% vd totale duur	381	40	15.552	56	-9,88	***	-0,32
Intensiteit - toezichtniveau 3 toegepast							
Nee	463	41	26.078	86	-30,51	***	-1,27
Ja	668	59	4.255	14			
Minder dan 20% vd totale duur	89	13	1.039	24	-7,54	***	-0,27
20-80% vd totale duur	328	49	1.811	43	3,15	***	0,13
Meer dan 80% vd totale duur	251	38	1.405	33	2,27	**	0,10
Elektronische controle^e							
Nee	118	63	x				
Ja	70	37	x				
Minder dan 20% vd totale duur	12	17	x				
20-80% vd totale duur	32	46	x				
Meer dan 80% vd totale duur	26	37	x				

Noot: N=aantal personen; m=gemiddelde; t=t-toets; d=Cohen's d. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100%.

***= $p < 0,001$; **= $p < 0,01$; *= $p < 0,05$.

- a Overige justitiële kaders zijn bijvoorbeeld een toezicht in het kader van een strafrechtelijke maatregel zoals tbs.
- b Bij personen waarbij bekend is dat er sprake is van enige bijzondere voorwaarde naast de meldplicht kunnen op specifieke bijzondere voorwaarden (bijvoorbeeld een locatiegebod) nog wel missende waarden voorkomen. De percentages behorend bij de specifieke bijzondere voorwaarden zijn berekend door het aantal personen dat deze bijzondere voorwaarde kreeg opgelegd te delen door het aantal personen waarvan bekend is of die bijzondere voorwaarde is opgelegd. Een persoon kan bovendien meerdere bijzondere voorwaarden opgelegd krijgen waardoor de kolom optelt tot meer dan 100%.
- c De brutoduur betreft het aantal maanden tussen de begin- en einddatum van het toezicht.
- d De nettoduur betreft het aantal maanden toezicht exclusief maanden die geheel in detentie zijn doorgebracht of die niet gedeclareerd zijn.
- e Voor een selectie van de overvallers die onder toezicht stonden ($N=188$) is bekend of er sprake was van elektronische controle tijdens het toezicht.

Bij het merendeel van de onderzoeksgroep is sprake van minimaal één bijzondere voorwaarde naast de meldplicht (87%). Verschillende bijzondere voorwaarden worden opgelegd, maar als er sprake is van een bijzondere voorwaarde naast de meldplicht dan blijkt dit relatief vaak een locatiegebod (39%), behandelverplichting (60%) of een overige bijzondere voorwaarde (36%) te betreffen. Middelgrote tot grote verschillen in vergelijking met de totale groep onder toezicht gestelden doen zich voor wat betreft de oplegging van een locatiegebod, een locatieverbod, een drugs- of alcoholverbod en opname in een instelling voor begeleid wonen of maatschappelijke opvang ($d > 0,3$). Deze bijzondere voorwaarden worden vaker opgelegd bij de onderzoeksgroep.

De meeste personen in de onderzoeksgroep hebben de periode van toezicht voltooid (74%). Bij ongeveer een vierde van de onderzoeksgroep is het toezicht voortijdig afgebroken. Dit betrof meestal een voortijdig negatieve beëindiging (23%). Gemiddeld bedraagt de brutoduur van het toezicht bijna 21 maanden. Dit is langer dan de gemiddelde duur van de totale groep die onder toezicht stond (18 maanden). De verdeling van de brutoduur laat zien dat de het grootste deel van de onderzoeksgroep één tot twee jaar (35%) of twee tot drie jaar (33%) onder toezicht heeft gestaan. Naar verhouding stond een kleiner deel van de totale groep twee tot drie jaar onder toezicht. Dit betreft een middelgroot verschil ($d = 0,33$). Van de onderzoeksgroep hebben we ook de nettoduur van het toezicht bekeken. Dit betreft het aantal maanden dat men daadwerkelijk onder toezicht heeft gestaan. Gemiddeld blijkt de nettoduur van het toezicht van de onderzoeksgroep 18 maanden te bedragen.

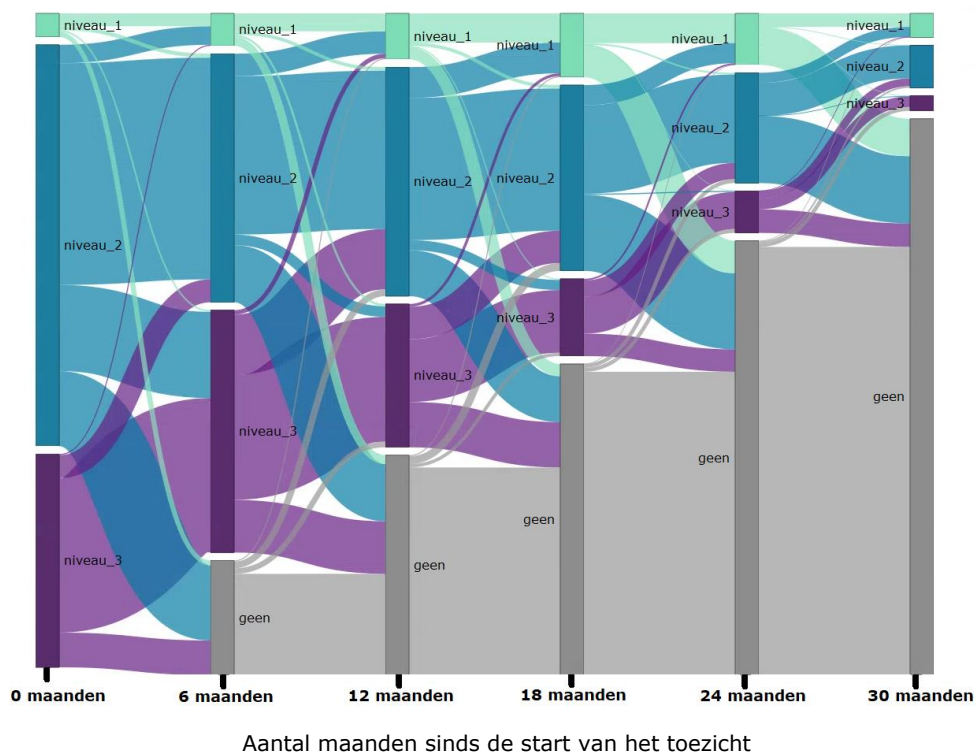
Ruim een kwart van de onderzoeksgroep brengt enige tijd door in toezichtsniveau 1 (27%), een zeer groot deel van de onderzoeksgroep krijgt op een gegeven moment te maken met toezichtsniveau 2 (85%) en ruim de helft van de onderzoeksgroep krijgt te maken met toezichtsniveau 3 (59%). Dit betekent dat ook een aanzienlijk deel van de onderzoeksgroep geen tijd doorbrengt in toezichtsniveau 3 (41%). Echter, met name wat betreft de inzet van toezichtsniveau 3 zien we grote verschillen met de totale groep onder toezicht gestelden. Waar slechts een klein deel van de totale groep onder toezicht gestelden op enig moment te maken krijgt met toezichtsniveau 3 (14%), ligt dit percentage in de onderzoeksgroep beduidend hoger (59%). Dit betreft een groot verschil ($d = 1,27$). Van de personen die te maken kregen met toezichtsniveau 3 brengt bijna de helft een substantieel gedeelte van de toezichtperiode (20 tot 80% van de totale duur) in toezichtsniveau 3 door en bijna 40% brengt het grootste gedeelte van de toezichtperiode (meer dan 80% van de totale duur) door in toezichtsniveau 3. Deze verhouding wijkt af van de totale groep onder toezicht gestelden die te maken kreeg met toezichtsniveau 3, zij brengen relatief gezien minder tijd door in dit toezichtsniveau. Het betreffen kleine verschillen ($d < 0,3$).

Van een selectie van de onderzoeksgroep is bekend of er sprake was van elektronische controle tijdens de periode van toezicht ($N = 188$). Bij de meerderheid van deze groep bleek geen elektronische controle te zijn toegepast tijdens het toezicht (63%). In het geval dat er wel sprake is van elektronische controle dan bleek dit bij 46% van de personen een substantieel gedeelte van de toezichtperiode (20 tot 80% van de totale duur) in beslag te nemen en bij 37% het grootste gedeelte van de toezichtperiode (meer dan 80% van de totale duur).

Het toezichtsniveau varieert binnen de periode waarin men onder toezicht staat. In tabel 2 staat weergegeven welk percentage van de tijd doorgebracht werd in een

bepaald toezichtniveau. Dit zegt echter nog niets over de volgorde van de toezicht-niveaus gedurende de onderzoeksperiode. In figuur 1 wordt daarom in een Sankey-diagram per halfjaar weergegeven welk deel van de onder toezicht gestelden zich tot 2,5 jaar na de start van het toezicht in een bepaald niveau van toezicht bevinden. Op verschillende meetmomenten is gekeken bij welk deel van de onderzoeksgroep sprake is van toezichtniveau 1, 2, of 3 of waarbij geen sprake is van toezicht (in de figuur afgebeeld in de groep 'geen'). De donkergekleurde balken geven aan wat de situatie is op de verschillende meetmomenten (0, 6, 12, enz. maanden na start van het toezicht). De lichter gekleurde gedeeltes hiertussen weerspiegelen het deel van de groep waarvan de situatie hetzelfde blijft of waarvan de situatie verandert. In bijlage 3 zijn de achterliggende cijfers van de Sankey-diagram te vinden.

Figuur 1 Sankey-diagram toezichtniveau per zes maanden sinds de start van het toezicht bij onderzoeksgroep (N=1.131)

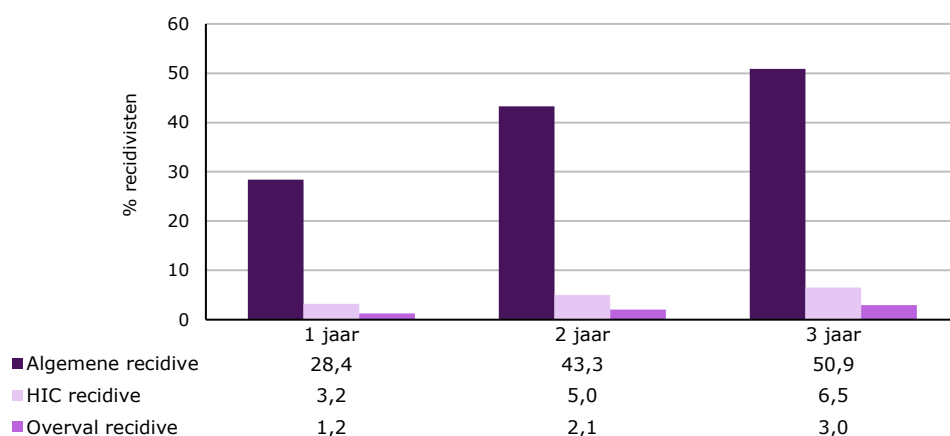
Uit figuur 1 blijkt dat de meeste onder toezicht gestelde overvallers starten in niveau 2, maar ook niveau 3 komt veelvuldig voor. Ruim 60% van de overvallers die onder toezicht stond, start in niveau 2 en een derde start met het zwaarste niveau van toezicht. Bij start van het toezicht komt toezichtniveau 1 daarentegen nauwelijks voor, slechts 4% van de onder toezicht gestelde overvallers start in dit niveau. Na zes maanden is bij een groter deel sprake van toezichtniveau 3 dan bij de start van het toezicht. Bij een deel van de overvallers die bij de start van het toezicht nog onder toezichtniveau 2 stond, is het toezichtniveau verzwaard naar niveau 3. Het komt ook voor dat het toezichtniveau juist minder zwaar wordt, echter dit komt in mindere mate voor dan de verzwarening van het toezichtniveau. Er is tevens een kleine groep die op het meetpunt zes maanden na de start van het toezicht niet (meer) onder toezicht staat. In de periode van zes maanden naar twaalf maanden sinds de start van het toezicht is er meer sprake van afschaling van het toezichtniveau dan van verzwarening. Het aantal personen waarbij sprake is van

toezichtniveau 1 en 2 neemt toe, evenals de groep die niet onder toezicht staat. Hetzelfde geldt voor de hierop volgende meetmomenten (18, 24 en 30 maanden); er is sprake van een afname van het niveau van toezicht en de groep die niet onder toezicht staat neemt alsmaar toe. Samengevat kan gezegd worden dat een substantieel gedeelte van de overvallers bij start van het toezicht al te maken heeft met het zwaarste niveau van toezicht. Na zes maanden is het aantal overvallers waarbij sprake is van het meest intensieve niveau van toezicht toegenomen. In de periode daarna wordt het niveau van toezicht geleidelijk afgeschaald.

3.2 Recidive

Figuur 2 geeft de een-, twee- en driejarige recidiveprevalentie weer van de veroordeelde overvallers die onder toezicht stonden.²⁷ Uit figuur 2 blijkt allereerst dat 28% van de overvallers binnen 1 jaar een nieuwe strafzaak heeft voor een misdrijf, ongeacht de aard of ernst daarvan (algemene recidive). Na twee jaar is dit percentage opgelopen tot 43% en na drie jaar tot 51%. Gekeken naar de HIC-recidive blijkt dat 3% van de onderzoeksgroep binnen één jaar een nieuwe strafzaak heeft in verband met een HIC-delict. Na twee jaar bedraagt dit percentage 5% en na drie jaar 7%. Wat betreft de overval recidive blijkt dat 1% binnen een jaar een nieuwe strafzaak heeft in verband met een overval.²⁸ Dit percentage is na twee jaar 2% en na drie jaar 3%.

Figuur 2 Prevalentie van een-, twee- en driejarige algemene, HIC- en overval recidive (in %) van overvallers met toezicht (N=1.131)

²⁷ Het is vanwege meerdere redenen niet mogelijk om een vergelijking te maken tussen de recidiveprevalentie van de overvallers onder toezicht en de recidiveprevalentie van de totale groep overvallers, zoals gepubliceerd in eerdere rapporten (zie o.m. Blokdijk & Beijersbergen, 2020). Ten eerste, sommige achtergrondkenmerken van overvallers onder toezicht en de totale groep overvallers verschillen (zie tabel 2) waardoor de verschillen in recidiveprevalentie moeilijk te interpreteren zijn. Ten tweede, het al dan niet voorkomen van recidive wordt vanaf een ander moment gemeten, in het huidige onderzoek namelijk pas vanaf het moment dat het toezicht is afgerond. Ten derde, de recidiveprevalentie is in het huidige rapport op een iets andere wijze berekend doordat rekening gehouden is met periodes die in detentie zijn doorgebracht gedurende de gehele observatieperiode.

²⁸ Een dergelijke lage recidiveprevalentie kan vrij instabiel over de tijd zijn omdat wanneer er één recidivezaak in een latere versie van de OBJD bij komt of juist weg valt (bijv. in het geval van een andere uitspraak in hoger beroep) dit al snel leidt tot een substantiële verandering in de recidiveprevalentie.

3.3 Samenhang verscherpt toezichtkenmerken en recidive

Om de samenhang tussen de kenmerken van verscherpt toezicht (de duur van het toezicht, het toezichtniveau en de inzet van elektronische controle) en recidive te bepalen, zijn zowel bivariate als multivariate analyses uitgevoerd. We gaan hierbij alleen in op de algemene recidive, omdat de HIC- en overvalrecidive een te lage prevalentie betreft om betrouwbare uitspraken te doen over de samenhang tussen kenmerken van verscherpt toezicht en deze uitkomstmaten. In de eerste paragraaf bespreken we de resultaten van de bivariate analyses. In de tweede paragraaf gaan we in op de resultaten van de multivariate analyse.

3.3.1 Bivariate samenhang verscherpt toezichtkenmerken en recidive

Allereerst is de samenhang tussen de kenmerken van verscherpt toezicht en recidive biviaat getoetst. De één-, twee- en driejarige recidiveprevalentie is uitgesplitst per kenmerk van het verscherpt toezicht en de verschillen tussen de onderscheiden categorieën van de kenmerken zijn vervolgens getoetst met chi-kwadraattoetsen. In tabel 4 staan de resultaten weergegeven.

Uit tabel 4 blijkt dat de recidiveprevalentie van personen die maximaal één jaar onder toezicht stonden, personen die één tot twee jaar onder toezicht stonden en personen die twee tot vijf jaar onder toezicht stonden statistisch significant van elkaar verschilt. Zowel voor de één-, twee- als driejarige recidiveprevalentie geldt dat de groep die maximaal één jaar onder toezicht stond het meest gerecidiveerd heeft. In het eerste jaar recidiveert respectievelijk 33% van deze groep, na twee jaar 50% en na drie jaar 58%. De recidiveprevalentie van de groep die twee tot vijf jaar onder toezicht stond, blijkt het laagste te zijn over de onderzochte periode. In het eerste jaar na het einde van het toezicht recidiveert 24% van deze groep, na twee jaar recidiveert 39% en na drie jaar 46%. De recidivepercentages van deze groep wijken echter nauwelijks af van de recidivepercentages van de groep die één tot twee jaar onder toezicht stond. Een nadere analyse laat zien dat alleen de verschillen in recidiveprevalentie tussen de categorieën nettoduur tot maximaal één jaar en de categorieën één tot twee jaar en twee tot vijf jaar statistisch significant zijn. Er zijn geen statistisch significante verschillen in de recidiveprevalentie gevonden tussen de groep die één tot twee jaar onder toezicht stonden en de groep die twee tot vijf jaar onder toezicht stond. Oftewel, er is dus alleen een verschil in recidiveprevalentie gevonden tussen personen die korter en personen die langer dan één jaar onder toezicht stonden.

Wat betreft de intensiteit van het toezicht laat tabel 4 zien dat de recidiveprevalentie het hoogste is bij de categorie personen die meer dan 80% van de duur van het toezicht te maken kregen met toezichtniveau 3. Na één jaar heeft 32% van deze groep gerecidiveerd en na twee en drie jaar respectievelijk 52% en 60%. De groep die hierna het meest recidiveert is de groep waarbij geen sprake is van toepassing van toezichtniveau 3. Er lijkt dus geen lineair verband tussen de intensiteit van het toezicht en de recidiveprevalentie te bestaan. De verschillen op de intensiteit van het toezicht zijn bovendien niet statistisch significant. Voor de hoogte van de recidiveprevalentie lijkt het dus niet uit te maken of en hoe lang een overvaller onder toezichtsniveau 3 heeft gevallen.

Tabel 4 Percentage algemene recidive van overvallers met toezicht uitgesplitst naar kenmerken verscherpt toezicht (N=1.131)

Kenmerken verscherpt toezicht	N	Observatieperiode in jaren		
		1	2	3
Nettoduur toezicht		***	***	***
Maximaal één jaar	366	33	50	58
Eén tot twee jaar	425	27	41	49
Twee tot vijf jaar	340	26	40	46
Intensiteit - percentage toezichtniveau 3 toegepast				
Geen	463	29	42	51
Minder dan 20% van de nettoduur	89	24	40	49
20-40% van de nettoduur	112	26	37	41
40-60% van de nettoduur	108	28	45	49
60-80% van de nettoduur	108	27	36	41
Meer dan 80% van de nettoduur	251	32	52	60
Elektronische controle ^a				
Nee	118	31	42	51
Ja	70	26	37	37
Bijzondere voorwaarde: locatiegebod of locatieverbod				
Nee	714	27	43	51
Ja	417	30	43	51

Noot: N=aantal personen.

* p<0,05; ** p<0,01; *** p<0,001

^a Voor een selectie van de overvallers die onder toezicht stonden (N=188) is bekend of er sprake was van elektronische controle tijdens het toezicht.

Voor een klein deel van de onderzoeksgroep is bekend of er sprake was van de inzet van elektronische controle (n=188). Uit tabel 4 blijkt dat de groep met elektronische controle, met 26% na één jaar en 37% na twee en drie jaar, een minder hoge recidiveprevalentie heeft dan de groep zonder elektronische controle (31% na één jaar, 42% na twee jaar en 51% na drie jaar). Deze verschillen zijn niet statistisch significant, wat deels te wijten is aan de grootte van de onderzoeksgroepen.

Omdat de bivariate samenhang tussen elektronische controle en recidive voor slechts een klein deel van de onderzoeksgroep onderzocht kon worden, zijn deze resultaten wellicht niet te generaliseren naar de gehele onderzoeksgroep. Bovendien is het vanwege de lage aantallen niet mogelijk om dit toezichtkenmerk in de multivariate analyses te betrekken en hierbij te controleren voor verschillen op achtergrondkenmerken van personen waarbij wel en geen elektronische controle werd toegepast. Om toch iets meer inzicht te geven in de recidiveprevalentie van overvallers met en zonder elektronische controle worden in tabel 5 de achtergrondkenmerken van deze groepen weergegeven. Uit deze tabel blijkt dat er relatief weinig personen die minderjarig waren ten tijde van de inschrijving van de uitgangszaak zitten in de groep met elektronische controle. Het aandeel 18 t/m 22-jarigen is wel relatief groot in de groep met elektronische controle. Het strafrechtelijk verleden van de groep die onder elektronische controle stond is wat minder uitgebreid dan de groep die niet onder elektronische controle stond. Gemiddeld heeft de groep met elektronische controle minder eerdere strafzaken op zijn of haar naam staan. Hetzelfde geldt voor het aantal eerdere HIC-strafzaken en overvalstrafzaken. De gemiddelde leeftijd van de eerste strafzaak is gemiddeld hoger voor de groep die onder elektronische controle stond. De achtergrondkenmerken lijken er dus grotendeels op te wijzen dat de groep die onder elektronische controle

stond een wat minder recidivegevoelige groep betreft dan de groep die niet onder elektronische controle stond. Hier moet dus bij de interpretatie van de recidiveprevalentie rekening mee worden gehouden.

Tabel 5 Achtergrondkenmerken overvallers onder toezicht met en zonder elektronische controle (N=188)

	Veroordeelde overvallers onder toezicht zonder ET (N=118)		Veroordeelde overvallers onder toezicht met ET (N=70)	
	N	%	N	%
Geslacht				
Man	107	91	-	90-100
Vrouw	11	9	-	0-10
Geboorteland				
Nederland	91	77	51	73
Niet Nederland	27	23	19	27
Leeftijd bij inschrijving uitgangszak		<i>m=27,0</i>	<i>m=26,2</i>	
16-17 jaar	14	12	-	0-10
18-22 jaar	35	30	-	40-50
23-29 jaar	33	28	-	20-30
30-39 jaar	20	17	-	10-20
40 jaar of ouder	16	14	-	10-20
Type overval in de uitgangszak				
Woningoverval	40	34	24	34
Overige overval	78	66	45	64
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd in de uitgangszak				
Nee	9	8	5	7
Ja	109	92	65	93
Aantal eerdere strafzaken		<i>m=11,8</i>	<i>m=7,7</i>	
Geen eerdere strafzaken	10	8	7	10
1 eerdere strafzaak	7	6	11	16
2-4 eerdere strafzaken	28	24	20	29
5-10 eerdere strafzaken	37	31	16	23
11-19 eerdere strafzaken	17	14	9	13
20 of meer eerdere strafzaken	19	16	7	10
Aantal eerdere HIC-strafzaken		<i>m=1,1</i>	<i>m=0,7</i>	
Geen eerdere strafzaken	68	58	45	64
1 eerdere strafzaak	22	19	13	19
2 of meer eerdere strafzaken	28	24	12	17
Aantal eerdere overvalstrafzaken		<i>m=0,2</i>	<i>m=0,1</i>	
Geen eerdere strafzaken	101	86	65	93
1 of meer eerdere strafzaken	17	14	5	7
Leeftijd 1e strafzaak		<i>m=16,9</i>	<i>m=18,6</i>	
12-15 jaar	56	47	30	43
16-17 jaar	27	23	15	21
18-22 jaar	27	23	14	20
22 jaar of ouder	8	7	11	16

Noot: N=aantal personen, m=gemiddelde. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100%. Bij kenmerken waarvan bij minimaal één van de categorieën sprake is van aantallen kleiner dan vijf worden geen exacte aantallen en percentages gerapporteerd.

Hoewel de bijzondere voorwaarden op zich geen kenmerk van verscherpt toezicht betreffen, toont tabel 4 ook de recidiveprevalentie behorend bij de bijzondere

voorwaarden locatiegebod en locatieverbod. Bij specifiek deze twee bijzondere voorwaarden kan namelijk elektronische controle worden opgelegd. Er blijkt dan ook een statistisch significante correlatie te bestaan tussen de variabele elektronische controle en het opleggen van een locatiegebod of locatieverbod ($r(187)=0,706$, $p=0,000$). Op deze manier proberen we dus toch nog iets te zeggen over de samenhang die zou kunnen bestaan tussen elektronische controle en de recidiveprevalentie voor een groter deel van de onderzoeksgroep. Uit tabel 4 blijkt dat de recidiveprevalentie van personen waarbij wel of niet een locatieverbod of locatiegebod is opgelegd vrijwel gelijk is. Bivariaat is er dus geen samenhang gevonden tussen de recidiveprevalentie en de bijzondere voorwaarden locatiegebod en locatieverbod. Of dit kenmerk (als proxy voor elektronische controle) en de andere kenmerken van verscherpt toezicht (de duur van het toezicht en het toezichtniveau) en recidive wel samenhangen als rekening wordt gehouden met de verschillende achtergrondkenmerken wordt in de volgende paragraaf onderzocht.

3.3.2 *Multivariate samenhang verscherpt toezichtkenmerken en recidive*

In deze paragraaf is de samenhang tussen de kenmerken van verscherpt toezicht en recidive multivariaat getoetst. Op deze manier kan nagegaan worden of wanneer rekening wordt gehouden met diverse achtergrondkenmerken van de overvallers onder toezicht dezelfde resultaten worden gevonden als in de bivariate analyses.

De resultaten van de multiple Cox regressie staan weergegeven in tabel 6.²⁹ Bovenaan de tabel staan de controlevariabelen weergegeven en daaronder staan de kenmerken van het verscherpt toezicht. Bij categorische variabelen (bijvoorbeeld sekse en geboorteland) betekent een hazard ratio (e_{β}) groter dan 1 een hogere recidivekans ten opzichte van de referentiecategorie en een waarde kleiner dan 1 een lagere recidivekans. Bij continue variabelen (zoals leeftijd en aantal eerdere strafzaken) betekent een waarde groter dan 1 een positief verband tussen het kenmerk en recidive en een waarde kleiner dan 1 een negatief verband.

Wat betreft de controlevariabelen laat tabel 6 zien dat de leeftijd bij uitstroom van het toezicht, de leeftijd bij de eerste strafzaak, het aantal eerdere strafzaken en het voortijdig negatief beëindigen van het toezicht statistisch significant samenhangen met recidive. Hoe jonger men is bij de afronding van het toezicht, hoe hoger de kans op recidive. Het verband tussen de leeftijd van de eerste strafzaak en recidive is ook statistisch significant, echter dit verband is niet lineair. Dat is te zien aan het gegeven dat de kwadratische term van de leeftijd eerste strafzaak ook significant is. In het huidige model betekent dit dat overvallers met toezicht die ouder zijn bij de eerste strafzaak een hogere kans op recidive hebben dan de daders die op een jongere leeftijd een eerste strafzaak hadden, maar dat dit effect alleen geldt tot aan een bepaalde leeftijd van de eerste strafzaak. Als men boven die leeftijd is neemt de kans op recidive juist weer af. Een additionele analyse laat zien dat de recidivekans toeneemt totdat men 22 jaar oud is ten tijde van de eerste strafzaak en dat de

---

²⁹ De *fit* van het model op basis van Harrell's C-statistiek is 0,68 (95% betrouwbaarheidsinterval: 0,65-0,71), dit is significant beter dan een model gebaseerd op toeval maar net iets minder hoog dan wat Hosmer & Lemeshow (1990) beschouwen als een model met een voldoende fit. Dit wil dus zeggen dat de variabelen die opgenomen zijn in het model de hazard op recidive niet zo goed kunnen voorspellen. De brier-scores variëren tussen de 0,17 en 0,21 (gebaseerd op de hazard op recidive na 1 jaar, 2 jaar en 3 jaar). Ook deze scores laten zien dat het model recidive beter voorspelt dan een model dat gebaseerd is op toeval, maar dat de gemiddelde discrepantie tussen het werkelijke aantal personen dat nog niet gerecidiveerd heeft en het voorspelde aantal personen dat nog niet gerecidiveerd heeft redelijk hoog is.

recidivekans daarna weer afneemt en zelfs lager ligt dan voor personen die op zeer jonge leeftijd al een eerste strafzaak hadden. Hoe meer eerdere strafzaken (dus hoe uitgebreider de strafrechtelijke voorgeschiedenis), hoe groter de kans op recidive.³⁰ Bij een negatieve voortijdige beëindiging van het toezicht is er een grotere kans op recidive dan bij een toezicht dat is voltooid of voortijdig positief beëindigd.

Tabel 6 Multiple Cox regressieanalyse kenmerken verscherpt toezicht en algemene recidive van overvallers met toezicht (N=1.131)

	Recidive na toezicht	
	e ^β	95%- betrouwbaarheidsinterval
Kenmerken verscherpt toezicht		
Nettoduur toezicht (ref=maximaal één jaar)		
Eén tot twee jaar	0,943	0,771 - 1,154
Twee tot vier jaar	1,051	0,832 - 1,328
Intensiteit - percentage toezichtsniveau 3 toegepast (ref=geen)		
Minder dan 20% van de nettoduur	0,825	0,588 - 1,158
20-40% van de nettoduur	0,760	0,551 - 1,048
40-60% van de nettoduur	0,909	0,667 - 1,238
60-80% van de nettoduur	0,745	0,544 - 1,021
Meer dan 80% van de nettoduur	1,009	0,810 - 1,257
Bijzondere voorwaarde: locatiegebod of locatieverbod (ref= nee)		
Ja	1,059	0,873 - 1,285
Controlevariabelen		
Geslacht (ref=vrouw)		
Man	1,329	0,826 - 2,136
Geboorteland (ref=Nederland)		
Niet-Nederland	1,101	0,913 - 1,328
Leeftijd bij uitstroom toezicht		
Leeftijd bij uitstroom toezicht kwadraat	0,936 ***	0,916 - 0,956
Leeftijd bij eerste strafzaak	1,001	0,999 - 1,002
Leeftijd bij eerste strafzaak kwadraat	1,046 **	1,010 - 1,084
Aantal eerdere strafzaken (log)	0,996 *	0,993 - 1,000
2,275 ***	1,942	2,666
Justitieel kader start toezicht (ref=voorwaardelijke veroordeling)		
Voorwaardelijke schorsing preventieve hechtenis	1,277	0,961 - 1,697
Detentiefasering	0,947	0,710 - 1,265
Voorwaardelijke invrijheidsstelling	1,217	0,965 - 1,534
Overig	1,540	0,968 - 2,449
Afronding (ref=voltooid) ^a		
Voortijdig negatief afgerond	1,400 **	1,147 - 1,708

Noot: Vanwege multicollineariteit is het kenmerk 'veroordelingsdichtheid' niet opgenomen in het model. De observatieperiode was tot juli 2019.

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

^a De categorie 'voortijdig positief afgerond' was te klein om als zelfstandige categorie te worden opgenomen in het model en is daarom toegevoegd aan de referentiecategorie 'voltooid'.

Hoewel er biviaat wel een samenhang is gevonden tussen de duur van het toezicht en recidive blijkt, wanneer er gecontroleerd wordt voor diverse dader-, strafrechtelijke carrière en algemene toezichtkenmerken, dat er geen statistisch significante samenhang wordt gevonden tussen de duur van het toezicht en reci-

³⁰ Om het verband tussen het aantal eerdere strafzaken en recidive meer lineair te maken is ervoor gekozen om deze variabele met een log te transformeren.

diver. Het toezichtniveau hangt ook niet samen met de recidive van overvallers na het toezicht. Hetzelfde geldt voor de groep overvallers waarbij een locatiegebod of locatieverbod was opgelegd bij het toezicht (als proxy voor elektronische controle). In het multivariate model is dus geen verband gevonden tussen de kenmerken van verscherpt toezicht en de recidive na het toezicht.

3.4 Samenhang verscherpt toezichtkenmerken in combinatie met lokale ketenaanpak veiligheidshuis en recidive

Tot slot is gekeken in hoeverre overvallers gelijktijdig met het toezicht te maken kregen met de lokale persoonsgebonden ketenaanpak van een veiligheidshuis om te zien in hoeverre dit van invloed zou kunnen zijn op het verband tussen verscherpt toezicht en algemene recidive. We hebben hiervoor data verkregen over de deelname aan de lokale ketenaanpak van veiligheidshuizen in de arrondissementen Amsterdam en Rotterdam. De analyses hebben daarom vanaf dit punt alleen nog betrekking op overvallers waarvan het toezicht is uitgevoerd in de arrondissementen Amsterdam ($N=151$) en Rotterdam ($N=166$).

De mate waarin gelijktijdig met het toezicht ook sprake is van een lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis blijkt redelijk uiteen te lopen in de arrondissementen Amsterdam en Rotterdam. Van de overvallers die in het arrondissement Amsterdam het toezicht hebben uitgevoerd is van 133 personen (88%) bekend dat zij tijdens de periode van toezicht niet te maken kregen met de lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis in arrondissement Amsterdam en van 13 personen (9%) dat zij wel te maken kregen met de lokale ketenaanpak. Wat betreft de overvallers die in het arrondissement Rotterdam het toezicht hebben uitgevoerd, is bekend dat 89 personen (54%) niet gelijktijdig met het toezicht te maken kregen met de lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis in arrondissement Rotterdam en dat 75 personen (45%) wel te maken kregen met de lokale ketenaanpak. Omdat het aantal overvallers in arrondissement Amsterdam waarbij zowel sprake is van toezicht als een lokale ketenaanpak te gering is voor een recidivemeting, hebben de analyses vanaf dit punt uitsluitend betrekking op overvallers in arrondissement Rotterdam.³¹

3.4.1 Bivariate samenhang lokale ketenaanpak veiligheidshuis en recidive

In tabel 7 staan de recidivepercentages van overvallers waarvan het toezicht is uitgevoerd in arrondissement Rotterdam en die al dan niet te maken kregen met de lokale ketenaanpak van een veiligheidshuis. De recidiveprevalentie van de overvallers die naast het toezicht te maken kregen met de lokale ketenaanpak ligt een stuk hoger dan de recidiveprevalentie van personen die niet te maken kregen met de lokale ketenaanpak. De recidiveprevalentie van overvallers die hebben deelgenomen aan de lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis bedraagt twee jaar na het toezicht 55%, terwijl slechts 28% van de onder toezicht gestelde overvallers zonder een lokale ketenaanpak heeft gerecidiveerd.

---

³¹ De verdeling tussen het wel en niet deelnemen aan de lokale ketenaanpak in de veiligheidshuizen in arrondissement Amsterdam en Rotterdam loopt sterk uiteen. Navraag bij de veiligheidshuizen leerde dat de lokale ketenaanpak per regio anders wordt vormgegeven. Het veiligheidshuis in arrondissement Amsterdam richt zich op minder mensen, maar wel intensief, en de veiligheidshuizen in arrondissement Rotterdam richten zich op meer mensen, maar waarschijnlijk wat minder intensief. Er is daarom niet gekozen om de eventuele deelname aan de lokale ketenaanpak in de veiligheidshuizen Amsterdam en Rotterdam in de analyses samen te voegen.

Tabel 7 Algemene recidive van overvallers met toezicht in arrondissement Rotterdam uitgesplitst naar lokale ketenaanpak in veiligheidshuis (N=166)

Lokale aanpak	N	Observatieperiode in jaren		
		1	2	3
Rotterdam		***	***	***
Geen deelname lokale aanpak	89	17%	28%	31%
Deelname lokale aanpak	75	31%	55%	66%

Noot: N=aantal personen.

***= $p < 0,001$

Omdat de bivariate samenhang tussen de lokale ketenaanpak en recidive voor slechts één arrondissement bekeken is, zijn deze resultaten niet zonder meer te generaliseren naar de gehele onderzoeksgroep. Verder is het vanwege de lage aantallen niet mogelijk om dit kenmerk in de multivariate analyses te betrekken. Om toch iets meer inzicht te geven in de recidiveprevalentie van overvallers met en zonder lokale persoonsgebonden ketenaanpak naast het toezicht wordt in tabel 8 de achtergrond- en toezichtkenmerken van deze groepen weergegeven. Wat betreft de achtergrondkenmerken blijkt dat een groter deel van de overvallers waarbij naast het toezicht ook sprake is van de lokale ketenaanpak geboren is buiten Nederland, dat zij een uitgebreider strafrechtelijk verleden hebben, dat zij meer eerdere HIC-strafzaken hebben gepleegd en dat zij op jongere leeftijd voor het eerst met justitie in aanraking kwamen naar aanleiding van een strafzaak. Wat betreft de kenmerken van het toezicht blijkt dat van de groep waarbij gelijktijdig sprake is van toezicht en de lokale ketenaanpak het toezicht vaker gestart is in het kader van een voorwaardelijke invrijheidsstelling³², dat het toezicht van deze groep vaker negatief voortijdig is beëindigd, dat de gemiddelde nettoduur van het toezicht korter was en dat zij vaker te maken kregen met het zwaarste niveau van toezicht. De achtergrond- en toezichtkenmerken lijken er dus op te wijzen dat vooral een wat zwaardere en meer recidivegevoelige groep overvallers met toezicht uitgevoerd in arrondissement Rotterdam tegelijkertijd te maken krijgt met de lokale persoonsgebonden ketenaanpak in een veiligheidshuis. Dit kan, in ieder geval deels, een verklaring geven voor de hogere prevalentie van recidive onder overvallers die bij een Rotterdams veiligheidshuis onder de lokale ketenaanpak zijn gevallen.

Daarnaast is van belang om op te merken dat bij een groot deel van de groep waarbij zowel sprake is van toezicht als de lokale ketenaanpak van een veiligheidshuis in arrondissement Rotterdam de lokale ketenaanpak doorloopt na het einde van het toezicht (92%). Dit betekent dat er tijdens de recidivemeting sprake is van deelname aan de lokale persoonsgebonden ketenaanpak. Dit is wellicht ook van invloed op de mate van recidive. Als men gedurende de observatieperiode als gevolg van de lokale ketenaanpak beter in de gaten wordt gehouden is de kans om betrapt te worden op het plegen van een delict mogelijk ook groter (de zogenoemde handhavings-paradox). Echter, dit geldt in beperkte mate ook voor de groep die niet tijdens het toezicht te maken kreeg met de lokale ketenaanpak in het veiligheidshuis Rotterdam. Van de personen waarvan het toezicht werd uitgevoerd in arrondissement Rotterdam en die niet gelijktijdig deelnamen aan de lokale ketenaanpak

³² Dit blijkt niet duidelijk uit tabel 8, omdat geen exacte aantallen en percentages mogen worden getoond bij kenmerken waarvan bij minimaal één van de categorieën sprake is van aantallen kleiner dan vijf, maar de exacte percentages laten dit wel zien.

neemt 12% na het toezicht alsnog deel aan de lokale ketenaanpak van een veiligheidshuis in arrondissement Rotterdam.

Tabel 8 Achtergrond- en toezichtkenmerken van overvallers met toezicht uitgevoerd in arrondissement Rotterdam uitgesplitst naar lokale persoonsgebonden ketenaanpak in veiligheidshuis (N=166)

	Geen gelijktijdige lokale aanpak in veiligheidshuis (N=89)		Gelijktijdige lokale aanpak in veiligheidshuis (N=75)	
	N	%	N	%
Achtergrondkenmerken				
Geslacht				
Man	83	93	69	92
Vrouw	6	7	6	8
Geboorteland				
Nederland	61	69	47	63
Niet Nederland	28	31	28	37
Leeftijd bij inschrijving uitgangszaak				
	m=25,0		m=24,5	
16-17 jaar	-	0-10	6	8
18-22 jaar	-	40-50	37	49
23-29 jaar	-	20-30	17	23
30-39 jaar	-	10-20	10	13
40 jaar of ouder	-	0-10	5	7
Type overval in de uitgangszaak				
Woningoverval	37	42	28	37
Overige overval	51	57	46	61
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd in de uitgangszaak				
Nee	-	0-10	6	8
Ja	-	90-100	69	92
Aantal eerdere strafzaken				
	m=6,4		m=8,3	
Geen eerdere strafzaken	13	15	-	0-10
1 eerdere strafzaak	17	19	-	0-10
2-4 eerdere strafzaken	22	25	-	30-40
5-10 eerdere strafzaken	22	25	-	20-30
11-19 eerdere strafzaken	8	9	-	10-20
20 of meer eerdere strafzaken	7	8	-	0-10
Aantal eerdere HIC-strafzaken				
	m=0,6		m=1,0	
Geen eerdere strafzaken	64	72	42	56
1 eerdere strafzaak	16	18	14	19
2 of meer eerdere strafzaken	9	10	19	25
Aantal eerdere overvalstrafzaken				
	m=0,2		m=0,1	
Geen eerdere strafzaken	75	84	66	88
1 of meer eerdere strafzaken	14	16	9	12
Leeftijd 1e strafzaak				
	m=18,6		m=16,1	
12-15 jaar	29	33	-	50-60
16-17 jaar	14	16	-	20-30
18-22 jaar	31	35	-	10-20
22 jaar of ouder	15	17	-	0-10

Tabel 8 (Vervolg)

	Geen gelijktijdige lokale aanpak in veiligheidshuis (N=89)		Gelijktijdige lokale aanpak in veiligheidshuis (N=75)	
	N	%	N	%
Leeftijd 1e strafzaak	m=18,6		m=16,1	
12-15 jaar	29	33	-	50-60
16-17 jaar	14	16	-	20-30
18-22 jaar	31	35	-	10-20
22 jaar of ouder	15	17	-	0-10
Kenmerken toezicht				
Justitieel kader start toezicht				
Voorwaardelijke schorsing preventieve hechtenis	-	0-10	-	0-10
(Gedeeltelijke) voorwaardelijke veroordeling	-	40-50	-	30-40
Detentiefasering	-	10-20	-	0-10
Voorwaardelijke invrijheidsstelling	-	30-40	-	30-40
Overig ^a	-	0-10	-	0-10
Bijzondere voorwaarden naast meldplicht				
Nee	76	85	67	89
Ja	13	15	5	7
Afronding				
Voortijdige negatieve beëindiging	13	15	21	28
Voortijdige positieve beëindiging of voltooid	76	85	54	72
Nettoduur ^b	m=559,8		m=530,9	
Maximaal één jaar	25	28	30	40
Eén tot twee jaar	42	47	19	25
Twee tot vier jaar	22	25	26	35
Intensiteit - toezichtsniveau 3 toegepast				
Nee	39	44	13	17
Ja	50	56	62	83
Minder dan 20% van de totale duur	5	10	-	0-10
20-80% van de totale duur	21	42	-	30-40
Meer dan 80% van de totale duur	24	48	-	60-70

Noot: N=aantal personen, m=gemiddelde. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100%. Bij kenmerken waarvan bij minimaal één van de categorieën sprake is van aantallen kleiner dan vijf worden geen exacte aantallen en percentages gerapporteerd.

^a Overige justitiële kaders zijn bijvoorbeeld een toezicht in het kader van een strafrechtelijke maatregel zoals tbs.

^b De nettoduur betreft het aantal maanden toezicht exclusief maanden die geheel in detentie zijn doorgebracht of die niet gedeclareerd zijn.

4 Conclusie en discussie

In het afgelopen decennium heeft de overheid sterk ingezet op de bestrijding van overvallen, onder andere middels de instelling van de Taskforce Overvallen in 2009 (Taskforce Overvallen, 2010). De Taskforce overvallen heeft diverse maatregelen voorgesteld om de overvalproblematiek aan te pakken, waaronder enkele maatregelen gericht op het aanscherpen van het reclasseringstoezicht van overvallers (Taskforce Overvallen, 2011; 2017). Bij reclasseringstoezicht moet een overvaller zich als onderdeel van een (voorwaardelijke) straf of maatregel gedurende een bepaalde periode houden aan bepaalde voorwaarden, waarbij de reclassering toezicht houdt. De verscherpte toezichtmaatregelen betreffen 1) het toepassen van langdurig toezicht, 2) het toepassen van het hoogste niveau van toezicht (niveau 3) en 3) het toepassen van elektronische controle middels een enkelband.

In het huidige onderzoek is nagegaan hoe het reclasseringstoezicht van overvallers er in de praktijk uit ziet, wat het recidivepercentage onder overvallers met toezicht is en in hoeverre de maatregelen in het kader van verscherpt toezicht samenhangen met de recidive onder overvallers na afloop van het toezicht. De onderzoeksgroep bestond uit 1.131 veroordeelde overvallers in Nederland, waarbij reclasseringstoezicht onderdeel was van de afdoening, het toezicht niet voor 2012 was gestart en het toezicht was afgerond in de periode 2013 tot en met 2016. De studie maakt deel uit van het vijfjarige onderzoeksprogramma naar de recidive onder daders van high impact crimes (ofwel overvallers, straatrovers en woninginbrekers) dat medio 2016 van start is gegaan. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de werkwijze van de recidivemonitor van het WODC (Wartna, Blom & Tollenaar, 2011). Er is gebruikgemaakt van gegevens uit de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (dit is een gepseudonimiseerde versie van het wettelijke registratiesysteem van strafzaken) en reclasseringsgegevens over toezicht en elektronische controle.

4.1 Belangrijkste bevindingen

Vooraf is het belangrijk om op te merken dat het onderzoek zich richt op een zware groep daders. Vergelijken met de totale groep van veroordeelde daders zijn veroordeelde overvallers gemiddeld jonger, hebben ze op veel jongere leeftijd hun eerste strafzaak, hebben ze meer strafzaken op hun naam staan, is het gepleegde delict ernstiger en krijgen ze zwaardere straffen opgelegd (Blokdijk & Beijersbergen, 2020). Deze bevinding geldt tevens voor de huidige onderzoeksgroep, veroordeelde overvallers die onder toezicht zijn gesteld, want de huidige studie laat zien dat de achtergronden van veroordeelde overvallers onder toezicht in grote lijnen overeenkomen van de achtergronden van de totale groep van veroordeelde overvallers. Ook de vergelijking tussen veroordeelde overvallers onder toezicht en de totale groep van onder toezicht gestelden op deze demografische, strafzaak en criminele carrière kenmerken maakt duidelijk dat veroordeelde overvallers onder toezicht een betrekkelijk zware groep daders betreffen. Het is goed om dit in het achterhoofd te houden bij het lezen van de onderstaande bevindingen.

4.1.1 Kenmerken van (verscherpt) toezicht bij overvallers

Gekeken naar de algemene toezichtkenmerken van onder toezicht gestelde overvallers (onderzoeksgroep) en alle onder toezicht gestelden (referentiegroep)

vallen een aantal resultaten op. Het juridische kader bij de start van het toezicht bleek bij de onderzoeksgroep veelal een voorwaardelijke veroordeling (41%) of een voorwaardelijke invrijheidsstelling (29%). Bij de referentiegroep is het percentage met een voorwaardelijke invrijheidsstelling veel kleiner (6%) en het percentage met een sepot of transactie en een schorsing van de voorlopige hechtenis juist een stuk groter. Dit is niet verrassend aangezien een overval een ernstig vergrijp is waarbij vaak (bij zo'n 75%) een vrijheidsstraf wordt opgelegd (Blokdijk & Beijersbergen, 2020). Bij 87% van de onderzoeksgroep is sprake van minimaal één bijzondere voorwaarde naast de meldplicht. Een behandelverplichting (60%), een locatiegebod (39%) en een overige bijzondere voorwaarde (36%) komen bij deze groep het meeste voor. Bij de referentiegroep heeft 78% één of meerdere bijzondere voorwaarden naast de meldplicht opgelegd gekregen. Grote verschillen zijn er in het locatiegebod en een drugs- of alcoholverbod, die komen veel vaker voor in de onderzoeksgroep dan in de referentiegroep. Bijna drie kwart van de onderzoeksgroep heeft het toezicht voltooid, bij 23% was sprake van een voortijdig negatieve beëindiging. Bij de referentiegroep zijn deze percentages vergelijkbaar.

Gekeken naar de toepassing van de verscherpt toezichtkenmerken bleek allereerst dat de brutoduur van het toezicht gemiddeld bijna 21 maanden was bij de onderzoeksgroep. Dit is langer dan bij de referentiegroep, daar is de gemiddelde brutoduur van het toezicht 18 maanden. Veel overvallers in de onderzoeksgroep krijgen te maken met toezichtniveau 2 (85%) en/of 3 (59%), en zij brengen hier veel tijd in door. Met name wat betreft de inzet van toezichtniveau 3 zien we grote verschillen met de referentiegroep. De onderzoeksgroep heeft aanzienlijk vaker te maken gekregen met toezichtniveau 3 dan de referentiegroep (59% versus 14%) en de onderzoeksgroep verblijft langer in toezichtniveau 3 dan de referentiegroep. Het verloop van de toezichtniveaus over de tijd laat zien dat het grootste deel van de overvallers (63%) start in het toezichtniveau 2, maar ook een substantieel deel (33%) start in toezichtniveau 3. Na zes maanden is het aantal overvallers waarbij sprake is van toezichtniveau 3 toegenomen. In de eerste zes maanden na het toezicht blijkt het toezichtniveau dus vaker verzwaard te zijn dan dat het is afgeschaald. In de periode daarna wordt het niveau van toezicht geleidelijk afgeschaald en neemt ook de groep die niet onder toezicht staat toe. Van een selectie van de onderzoeksgroep is bekend of er sprake was van elektronische controle tijdens de periode van toezicht ($N=188$). De meerderheid van deze groep (63%) bleek niet onder elektronische controle te hebben gestaan. Van de groep die onder elektronische controle stond bleek dit bij 46% van de personen een substantieel gedeelte van de toezichtperiode (20 tot 80% van de totale duur) in beslag te nemen en bij 37% het grootste gedeelte van de toezichtperiode (meer dan 80% van de totale duur). Van de referentiegroep is niet bekend of er sprake was van elektronische controle.

De huidige bevindingen betreffende de toepassing van de verscherpte toezichtmaatregelen zijn grotendeels in lijn met het onderzoek van Rovers en Fijnaut (2016). De verscherpte toezichtmaatregelen worden niet standaard bij alle onder toezicht gestelde overvallers toegepast. Rovers en Fijnaut (2016) concludeerden al dat de reclassering, ook bij het toezicht van overvallers, belang hecht aan maatwerk, waarbij de reclasseringsmedewerkers voor elke individuele overvalleur bekijken wat er nodig is binnen het toezicht. Wel zien we een duidelijk verschil met de totale groep van onder toezicht gestelden: bij de overvallers is de gemiddelde duur van het toezicht langer en is er vaker en langer sprake van toezichtniveau 3 dan bij alle onder toezicht gestelden. In tegenstelling tot Rovers en Fijnaut (2016) zien wij niet dat veel daders in toezichtniveau 3 na korte tijd weer worden afgeschaald naar een

lager toezichtniveau. We zien na zes maanden juist dat de groep die opgeschaald wordt van toezichtniveau 2 naar 3 groter is dan de groep die afgeschaald wordt van 3 naar 2. Dit in combinatie met het feit dat bij start van het toezicht bijna twee derde van de overvallers begint in toezichtniveau 2 zou erop kunnen duiden dat veel toezichthouders bij aanvang kiezen voor het 'neutrale' toezichtniveau 2, waarbij ze het toezichtniveau, naarmate ze de onder toezicht gestelde beter leren kennen, aanpassen naar wat zij inschatten dat nodig is. Dat neemt niet weg dat ook een substantieel deel van de overvallers (33%) start in toezichtniveau 3. Bij alle in 2013 gestarte onder toezicht gestelden start slechts 7% in toezichtniveau 3 (Verweij & Weijters, in voorbereiding). Overvallers worden dus aanzienlijk vaker dan andere type daders bij start van het toezicht in toezichtniveau 3 geplaatst.

4.1.2 Recidive bij onder toezicht gestelde overvallers

Uit de recidiveanalyse bleek dat ruim 28% van de onder toezicht gestelde overvallers binnen één jaar na afloop van het toezicht een nieuwe strafzaak heeft vanwege enig delict. Binnen twee jaar is het recidivepercentage opgelopen tot 43% en binnen drie jaar tot 51%. De HIC-recidive en de overvalrecidive blijken laag. Binnen twee jaar na afloop van het toezicht blijkt 5% van de onderzoeksgroep te recidiveren met een HIC-delict en 2% met een nieuwe overval. De recidivepercentages vergelijken met andere recidivestudies bij overvallers is geen zinnige exercitie door verschillen in bijvoorbeeld de onderzoeksgroep (o.a. onder toezicht gestelde overvallers, veroordeelde overvallers of de bredere groep 'robbers'), de recidivemaat (o.a. nieuwe arrestatie, veroordeling of detentie) en de follow-up periode. Wel is de bevinding dat de speciale recidive (het opnieuw plegen van hetzelfde delict) onder overvallers laag is in lijn met eerder nationaal en internationaal onderzoek (o.a. Blokdijk & Beijersbergen, 2020; Ahven, 2014; Nadesu, 2008; Rovers et al., 2010).

4.1.3 Samenhang verscherpt toezichtkenmerken en algemene recidive

Om de samenhang tussen kenmerken van verscherpt toezicht (de duur van het toezicht, het toezichtniveau en de inzet van elektronische controle) en recidive bij de onder toezicht gestelde overvallers te onderzoeken zijn bivariate en multivariate analyses³³ uitgevoerd. Uit de bivariate analyses bleek allereerst dat de duur van het toezicht samenhangt met recidive. Van de overvallers die minder dan één jaar onder toezicht stonden recidiveerde een groter deel dan van de overvallers die langer dan één jaar onder toezicht stonden. Verder bleek dat de toepassing van toezichtniveau 3 niet samenhangt met recidive. Tot slot lieten de bivariate analyses zien dat overvallers met elektronische controle een iets lager recidivepercentage hebben dan overvallers zonder elektronische controle (binnen twee jaar: 37% versus 42%), maar de verschillen waren niet significant. Van slechts 188 overvallers in de onderzoeksgroep waren elektronische toezichtgegevens bekend. Daarom zijn in de multivariate analyse het wel of niet hebben van de bijzondere voorwaarden locatieverbod of locatiegebod (waarbij elektronische toezicht opgelegd kan worden) als proxy voor elektronische controle meegenomen. Uit de multivariate analyses, waarbij gecontroleerd is voor verschillen in diverse dader-, strafzaak, strafrechtelijke carrière en algemene toezichtkenmerken, bleek dat geen van de drie verscherpt toezichtken-

---

³³ In de bivariate analyses is de samenhang tussen elk verscherpt toezichtkenmerk en recidive individueel onderzocht. In de multivariate analyses is de samenhang tussen de verscherpt toezichtkenmerken en recidive gelijktijdig onderzocht en is tevens gecontroleerd voor verschillen in dader, strafzaak, strafrechtelijke carrière en algemene toezichtkenmerken.

merken samenhangt met de kans op recidive na toezicht bij overvallers. Overvallers met een langer lopend toezicht, die veel tijd doorbrachten in toezichtniveau 3 en die een locatiegebod of locatieverbod opgelegd hadden gekregen hebben geen kleinere of grotere kans om te recidiveren dan overvallers met een korter lopend toezicht, die minder of geen tijd doorbrachten in toezichtniveau 3 en geen locatiegebod of locatieverbod opgelegd hadden gekregen. Uit de multivariate analyse bleek verder dat de geïncludeerde kenmerken de recidive niet zo goed voorspellen. Dit impliceert dat er wellicht andere kenmerken zijn die de recidive van overvallers beter kunnen voorspellen.

Deze bevindingen komen grotendeels overeen met gerelateerd eerder onderzoek. Bivariaat bleek, net als in het onderzoek van Zebel en collega's (2014) naar onder toezicht gestelden, dat een langer lopend toezicht samenhangt met een lagere kans op recidive. In tegenstelling tot het onderzoek van Zebel en collega's verdween in de huidige studie dit effect echter in de multivariate analyse, wat betekent dat de samenhang verklaard werd door andere verschillen tussen overvallers met een korter en langer toezicht. De huidige studie richt zich op een specifieke groep onder toezicht gestelden, namelijk overvallers. Wellicht dat bij overvallers andere factoren van grotere invloed zijn op de recidive dan de duur van het toezicht. De bevindingen met betrekking tot elektronische controle zijn lastig te duiden, omdat in de multivariate analyse een proxy is gebruikt voor elektronische controle, namelijk een locatieverbod en locatiegebod. Dat elektronische controle bivariaat een niet-significante, maar lichte samenhang met recidive liet zien is wel in lijn met internationaal onderzoek. Verschillende meta-analyses (Aos et al., 2006; Gendreau et al., 2000; Renzema & Mayo-Wilson, 2005) concluderen dat toezicht met elektronische controle niet leidt tot minder recidive in vergelijking met toezicht zonder elektronische controle, maar er zijn ook enkele meta-analyses (Belur et al., 2020; Roman et al., 2012) die wel concluderen dat elektronische controle de recidive mogelijk kan verminderen. Voorts zijn de bevindingen dat de kenmerken van verscherpt toezicht niet samenhangen met recidive in lijn met onderzoek naar de effectiviteit van Amerikaanse en Britse intensieve toezichtprogramma's (die enigszins lijken op verscherpt toezicht³⁴). De meta-analyses leveren over het algemeen geen bewijs op dat intensief toezicht effectief is in het terugdringen van recidive in vergelijking met regulier toezicht (Gendreau et al., 2000; Drake et al., 2009; Gill & Hyatt, in Hyatt & Barnes, 2017).

Dat de kenmerken van verscherpt toezicht niet samenhangen met recidive wil niet zeggen dat de verscherpte toezichtmaatregelen niet effectief zijn in het terugdringen van recidive. Met de huidige onderzoeksopzet kunnen geen harde uitspraken gedaan worden over de effectiviteit van de verscherpte toezichtmaatregelen in termen van recidive (zie ook paragraaf 4.2). Het is mogelijk dat overvallers met een langer lopend toezicht, die veel tijd doorbrengen in toezichtniveau 3 en die een enkelband dragen (of een locatiegebod of locatieverbod hebben) verschillen, op andere kenmerken dan waarvoor gecontroleerd is in de analyses, van de overvallers waarbij dit niet geldt. Dit is wellicht zelfs aanemelijk, omdat blijkt dat niet alle overvallers te maken hebben gehad met de verscherpte toezichtmaatregelen en er sprake lijkt van maatwerk (zie ook Rovers & Fijnaut, 2016). Het zou dus kunnen dat de overvallers waarbij de verscherpte toezichtmaatregelen zijn ingezet op voorhand een grotere kans hadden om te

---

³⁴ Bij deze intensieve toezichtprogramma's is er sprake van een hoge contactfrequentie tussen dader en toezichthouder, in combinatie met onder andere elektronische monitoring, drugs- en alcoholtests, thuisdetentie, huisbezoeken en/of werkcontroles.

recidiveren, bijvoorbeeld omdat ze een zwakke impulsregulatie of minder zelfcontrole hebben (Gottfredson & Hirschi, 1990) of zich in een crimineel sociaal netwerk bevinden (Hirschi, 1969). Wellicht zou de recidive dus hoger hebben gelegen als de verscherpte toezichtmaatregelen niet waren ingezet bij dit deel van de overvallers. Op basis van het huidige onderzoek kan dus niet geconcludeerd worden dat de verscherpte toezichtmaatregelen niet effectief zijn in het terugdringen van recidive, maar er kan evenmin geconcludeerd worden dat ze wel effectief zijn.

Tegelijkertijd laten de analyses naar de samenhang tussen de verscherpte toezichtmaatregelen en recidive ook zien dat de overvallers waarbij de verscherpte toezichtmaatregelen niet (of minder) werden toegepast niet meer recidiveren dan de overvallers waarbij de verscherpte toezichtmaatregelen wel (of meer) werden toegepast. Dat de verscherpte toezichtmaatregelen bij een deel van de overvallers niet wordt toegepast lijkt dus niet per definitie negatieve gevolgen te hebben voor de recidive van deze groep.

4.1.4 Samenhang verscherpt toezichtkenmerken in combinatie lokale ketenaanpak veiligheidshuis en algemene recidive

Er is getracht om de samenhang tussen de verscherpt toezichtkenmerken in combinatie met een lokale persoonsgebonden ketenaanpak in een veiligheidshuis enerzijds en de recidive anderzijds bij overvallers te onderzoeken, omdat overvallers een belangrijke doelgroep vormen van veiligheidshuizen en de aanpak van veiligheidshuizen van invloed kan zijn op de recidive van overvallers. De veiligheidshuizen in twee van de vier arrondissementen (Amsterdam en Rotterdam) konden de gevraagde gegevens aanleveren. Slechts 9% van de overvallers die in arrondissement Amsterdam onder toezicht heeft gestaan kreeg gelijktijdig te maken met de lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis. Voor overvallers met toezicht in arrondissement Rotterdam ligt dit percentage een stuk hoger, namelijk op 45%. Navraag bij de veiligheidshuizen wijst uit dat de lokale ketenaanpak per regio anders wordt vormgegeven. Het veiligheidshuis in arrondissement Amsterdam heeft enkel focusaanpakken met strikte instroomcriteria en richt zich daardoor (intensief) op een kleinere groep daders. De veiligheidshuizen in arrondissement Rotterdam hebben een sterkere verbinding met de ZSM-zaken (Zorgvuldig, Snel en Op maat), waardoor zij zich op een grotere groep daders richten. Ook uit eerder onderzoek is gebleken dat er aanzienlijke verschillen bestaan tussen veiligheidshuizen wat betreft de vervulde functies en gehanteerde werkwijzen (Rovers & Hoozeveld, 2016; www.veiligheidshuizen.nl).

De bivariate analyse op basis van overvallers met toezicht in arrondissement Rotterdam ($N=166$) laat zien dat het recidivepercentage van de overvallers die naast het toezicht te maken kregen met de lokale ketenaanpak een stuk hoger ligt dan het recidivepercentage van overvallers die niet te maken kregen met de lokale ketenaanpak (binnen twee jaar: 55% versus 28%). Vanwege de kleine Rotterdam-onderzoeksgroep was het niet mogelijk om een multivariate analyse uit te voeren, waarbij gelijktijdig de samenhang tussen de lokale ketenaanpak, de verscherpt toezichtkenmerken en de controlekenmerken enerzijds en de recidive anderzijds werd onderzocht. Voor het bivariate verschil in recidive zijn verschillende verklaringen te geven, die elkaar niet uitsluiten. Allereerst zou er sprake kunnen zijn van een selectie-effect: de achtergrond- en toezichtkenmerken lijken erop te wijzen dat vooral een wat zwaardere en meer recidivegevoelige groep overvallers met toezicht uitgevoerd in arrondissement Rotterdam tegelijkertijd te maken krijgt met de

lokale persoonsgebonden ketenaanpak in een veiligheidshuis. In een multivariate analyse zou de samenhang kunnen verdwijnen onder invloed van de controlevariabelen. Ten tweede zou er sprake kunnen zijn van de handhavingsparadox (Gottfredson, Mitchel-Herzfeld & Flanagan, 1983; Michiels, 2006). Bij 92% van de Rotterdam-onderzoeksgroep liep de lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis door na het einde van het toezicht. Als men gedurende de observatieperiode als gevolg van de lokale ketenaanpak beter in de gaten wordt gehouden is de kans om betrapt te worden op het plegen van een delict mogelijk ook groter. Zowel het selectie-effect als de handhavingsparadox zou kunnen verklaren waarom overvallers met een lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis vaker recidiveren dan overvallers zonder lokale ketenaanpak.

Tot slot maakt de bevinding dat de lokale ketenaanpak in elk veiligheidshuis anders wordt vormgegeven duidelijk dat de samenhang tussen verscherpt toezichtkenmerken in combinatie met de lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis en recidive weleens per regio zou kunnen verschillen. Dit betekent dat de resultaten in één arrondissement niet te generaliseren zijn. Ook betekent dit dat het niet kunnen controleren voor de lokale ketenaanpak bij onderzoek naar de samenhang tussen verscherpt toezicht en recidive niet in alle regio's een probleem hoeft te zijn. In arrondissement Amsterdam had slechts 9% van de onderzoeksgroep in deze regio gelijktijdig met het toezicht deelgenomen aan de lokale ketenaanpak in een veiligheidshuis.

4.2 Beperkingen en toekomstig onderzoek

De huidige studie kent enkele beperkingen die tegelijkertijd soms leiden tot aanbevelingen voor toekomstig onderzoek. Een eerste beperking is dat het onderhavige onderzoek gebruikmaakt van gegevens uit het justitieel documentatiesysteem. Daarmee wordt alleen criminaliteit die onder de aandacht komt van het OM en leidt tot een strafzaak in het huidige onderzoek meegenomen, terwijl lang niet alle gepleegde delicten worden opgehelderd en vervolgd. Daardoor is er sprake van een systematische onderschatting van de recidive: alleen recidivedelicten die zijn opgespoord en worden vervolgd door het OM zijn in kaart gebracht.

Een tweede beperking is dat de huidige onderzoeksopzet geen causaliteit meet, maar enkel de samenhang tussen de verscherpte toezichtmaatregelen en recidive onderzocht. Hoewel in de multivariate analyse is gecontroleerd voor diverse achtergrondkenmerken kunnen er andere kenmerken zijn die van invloed zijn op de recidive en waarop overvallers met of met meer verscherpte toezichtmaatregelen verschillen van overvallers zonder of met minder verscherpte toezichtmaatregelen. Dit geldt temeer daar sprake is van maatwerk bij de reclassering. Hierdoor kan geen conclusie worden getrokken over de invloed van de verscherpte toezichtmaatregelen op de recidive van overvallers met toezicht. Om causaliteit te meten en uitspraken te kunnen doen over het effect van een interventie blijft de beste methode een gerandomiseerd experiment (RCT), waarbij personen random aan de onderzoeks- en controlegroep worden toegewezen. Dit stuit echter over het algemeen op ethische bezwaren en daarnaast vereist het wel een duidelijke grens tussen wel en geen verscherpt toezicht. Op dit moment is niet concreet hoeveel tijd iemand moet doorbrengen in toezichtniveau 3 en elektronische controle, en hoelang het toezicht moet duren om te spreken van 'verscherpt toezicht'.

Een derde beperking is dat de huidige studie enkel de recidive na afloop van het toezicht onderzocht en er geen recidive is gemeten *tijdens* het toezicht.³⁵ Hierdoor blijft het onbekend of de verscherpt toezichtkenmerken invloed hebben op de recidive tijdens het toezicht. Met name van elektronische controle zou een effect verwacht kunnen worden op de recidive tijdens het toezicht, omdat overvallers door het locatiegebod of -verbod beperkt zijn in hun bewegingsvrijheid en dus minder mogelijkheden hebben voor crimineel gedrag. Omdat onder toezicht gestelden niet gedetineerd zijn en crimineel gedrag mogelijk blijft, verdient het de aanbeveling om bij toekomstig onderzoek naar de recidive bij onder toezicht gestelde overvallers ook te kijken naar de recidive tijdens toezicht.

Een vierde beperking is gelegen in de gegevens over elektronische controle. Pas vanaf 15 september 2014 waren elektronische controle gegevens beschikbaar. Bij slechts een klein deel van de onderzoeksgroep (188 van de 1.131 personen) is het toezicht gestart na 15 september 2014 en van deze groep was dus bekend of zij wel of geen elektronische controle hebben gehad. Om toch iets te zeggen over de samenhang die zou kunnen bestaan tussen elektronische controle en de recidive voor de gehele onderzoeksgroep is ook onderzocht of de twee bijzondere voorwaarden locatiegebod en locatieverbod, de voorwaarden waarbij elektronische controle kan worden toegepast, samenhangen met recidive. Niettemin blijft de analyse van de samenhang tussen elektronische controle en recidive in de huidige studie beperkt. Het gevolg hiervan is dat deze verscherpte toezichtmaatregel minder goed getoetst kon worden in het huidige onderzoek en dat bij de bevindingen dus een slag om de arm past. Een suggestie voor vervolgonderzoek is om de invloed van elektronische controle op de recidive bij overvallers (en bij de totale groep van onder toezicht gestelden) beter te bestuderen.

Een vijfde beperking is dat er maar in beperkte mate is gecontroleerd voor eventuele andere aanpakken, interventies en maatregelen waarmee overvallers net voor, gedurende of vlak na het toezicht te maken hebben gehad. Er is het laatste decennium maatschappelijk en politiek gezien veel aandacht voor overvallers (Inspectie Veiligheid en Justitie, 2014; Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014a, 2014b; Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2019a; Taskforce Overvallen, 2010, 2011, 2017), waardoor het aannemelijk is dat zij naast het toezicht ook met andere interventies te maken hebben gehad. Ook deze interventies beogen de recidive te beïnvloeden. Een belangrijk voorbeeld hiervan is de lokale persoonsgebonden keten-aanpak in een veiligheidshuis. De huidige studie trachtte hiervoor te controleren, maar de uiteindelijke onderzoeksgroep waarbij veiligheidshuisgegevens bekend waren bleek te klein voor een gedegen analyse. Tegelijkertijd is duidelijk geworden dat de werkwijze per veiligheidshuis verschilt en dat de onder toezicht gestelde overvallers niet in elk veiligheidshuis een belangrijke doelgroep vormen.

Tot slot betreft de huidige studie een volledig kwantitatief onderzoek. Deze methode past bij de gestelde onderzoeksvragen, maar voor enkele vervolgvragen zou kwalitatief onderzoek uitkomst kunnen bieden. Toekomstig kwalitatief onderzoek zou bijvoorbeeld meer inzicht kunnen geven in de afwegingen die reclasseringsmedewerkers maken bij hoe ze het toezicht bij elke individuele overvaller inrichten, zoals

---

³⁵ De recidive tijdens toezicht is in de huidige studie niet bestudeerd, omdat dit een nieuwe methodiek vereist. Doordat de huidige studie zich richt op de samenhang tussen dynamische toezichtkenmerken (kenmerken die gedurende het toezicht veranderen) en recidive is het niet mogelijk om uitsluitend het startpunt van de recidivemeting te vervroegen van het einde van het toezicht naar de start van het toezicht. De nieuwe methodiek wordt momenteel door de recidivemonitor van het WODC ontwikkeld (Verweij & Weijters, in voorbereiding).

welk toezichtniveau ze toepassen en of ze wel of niet gebruikmaken van elektronische controle.

4.3 Tot besluit

Het huidige onderzoek is de eerste studie die na de invoering van de verscherpte toezichtmaatregelen in kaart heeft gebracht hoe het toezicht bij overvallers er in de praktijk uit ziet, wat de recidive onder overvallers na afloop van het toezicht is en in hoeverre de kenmerken van verscherpt toezicht samenhangen met recidive bij overvallers na afloop van het toezicht.

Op basis van de huidige studie kunnen twee conclusies getrokken worden. Allereerst blijken de verscherpte toezichtmaatregelen niet standaard bij alle overvallers te worden toegepast. Hoewel het ministerie van Justitie en Veiligheid verwacht dat in principe alle onder toezicht gestelde overvallers in toezichtniveau 3 en onder elektronische controle worden geplaatst en er sprake is van een langdurig toezicht van minimaal één jaar (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2011a, 2012a, 2013a; 2014c, 2015a; Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2019b), is dit niet bij alle overvallers met toezicht in de periode 2012 tot en met 2016 het geval. De reclassering hecht belang aan maatwerk, waarbij de reclasseringsmedewerkers voor elke individuele overvaller bekijken wat er nodig is binnen het toezicht. Tegelijkertijd valt op dat de verscherpte toezichtmaatregelen wel bij een substantieel deel van de overvallers worden toegepast en dat ze ook aanzienlijk vaker worden toegepast dan bij de totale groep van onder toezicht gestelden. Gemiddeld genomen hebben overvallers dus wel degelijk te maken met een 'verscherpte' vorm van toezicht in vergelijking met de totale groep van onder toezicht gestelden.

Ten tweede heeft de huidige studie niet kunnen vaststellen dat kenmerken van verscherpt toezicht bij overvallers samenhangen met een lagere dan wel hogere kans op recidive. De resultaten van deze eerste studie naar verscherpt toezicht en recidive lijken niet veelbelovend voor de verscherpte toezichtmaatregelen. De resultaten lijken erop te wijzen dat verscherpt toezicht niet meer recidive voorkomt dan toezicht in de gebruikelijke vorm. Dit komt overeen met bevindingen uit internationaal onderzoek naar de effectiviteit van intensieve toezichtprogramma's (enigszins vergelijkbaar met onze verscherpte toezichtmaatregelen voor overvallers) bij onder toezicht gestelden (Gendreau et al., 2000; Drake et al., 2009; Gill & Hyatt, in Hyatt & Barnes, 2017). Er is echter ook een alternatieve verklaring mogelijk voor de bevindingen. Aangezien er sprake is van maatwerk is het mogelijk dat de overvallers waarbij sprake is van (een bepaalde mate van) verscherpt toezicht op andere kenmerken dan waarvoor is gecontroleerd in de analyses verschillen van overvallers waarbij de maatregelen niet of minder werden toegepast. Het zou kunnen dat de overvallers die te maken krijgen met verscherpte toezichtmaatregelen op voorhand al een groter recidiverisico hebben en dat de recidive bij dit deel van de overvallers hoger had gelegen als de verscherpte toezichtmaatregelen niet waren ingezet. Dit neemt echter niet weg dat het niet (of minder) toepassen van de verscherpte toezichtmaatregelen bij een deel van de overvallers niet per definitie negatieve gevolgen lijkt te hebben voor de recidive na het toezicht van deze groep, want de recidive is niet hoger dan bij de groep overvallers waarbij de verscherpte toezichtmaatregelen wel (of meer) werden toegepast.

Summary

The execution of (intensive) supervision by the Probation and Parole Service among robbers and the correlation with recidivism

In the past decade, the Dutch government has made great efforts to combat robberies (defined as theft accomplished by violence or the threat of it inside a building, so excluding street robbery). The government, for example, set up a Robbery Task Force. The Robbery Task Force has suggested several measures to tackle robberies, among which several measures to intensify supervision of robbers by the Probation and Parole Service. During supervision, a robber must comply with certain conditions as part of a (conditional) criminal justice intervention or punishment for a certain period of time, whereby the Probation and Parole Service supervises. The measures of intensive supervision for robbers are: 1) prolonged supervision, 2) highest level of supervision (i.e. level 3, with the highest contact frequency between the offender and supervising officer), and 3) electronic monitoring.

Since 2012, the Dutch Ministry of Justice and Security gradually implemented the measures of intensive supervision for robbers. Prior research, however, suggests that these measures were not yet applied consistently on a national scale in 2015. In part, this may be caused by some (initial) practical barriers and difficulties, such as the limited availability of ankle-worn locked bands. The main cause, however, appears to be a difference of opinion to what extent these measures can and should be standardized. The Robbery Task Force and Ministry of Justice and Security consider this to be justified and necessary because of the high recidivism rate among robbers. On the contrary, organizations involved in advising, imposing and executing supervision (Public Prosecution Service, court, and Probation and Parole Service) emphasize the importance of customization, also for robbers.

The current study examined what the supervision of robbers by the Probation and Parole Service in practice entails, what the recidivism rate among robbers with supervision is, and to what extent the measures of intensive supervision are related to reoffending among robbers after the end of supervision. The research group consisted of all convicted robbers (excluding street-robbers) in the Netherlands, who were supervised by the Probation and Parole Service, and whose supervision period was completed in the period 2013 to 2016, yet was not started before 2012. This study is part of a five-year research program into recidivism among offenders of so-called high impact crimes (HIC; which consists of non-street robbery, street robbery and, domestic burglary). The following research questions were answered:

- 1 What are the characteristics of supervision of robbers who were supervised?

We examined both characteristics of intensive supervision (i.e. length of supervision, supervision level, electronic monitoring) and characteristics of supervision in general (e.g. degree of completion, special conditions) of robbers who were supervised. The supervision characteristics of supervised robbers were compared to the supervision characteristics of all offenders under supervision by the Probation and Parole Service in the Netherlands (reference group).

- 2 Which part of the supervised robbers committed a new offence which led to a new criminal case after completing supervision?

We studied the one, two and three year recidivism rate. Furthermore, three forms of recidivism were examined: general recidivism (new criminal case due to any offence), HIC recidivism (new criminal case due to a non-street robbery, street robbery or domestic burglary), and robbery recidivism (new criminal case due to a new non-street robbery).

- 3 To what extent do characteristics of intensive supervision (i.e. length of supervision, supervision level, electronic monitoring) relate to the occurrence of general recidivism:
  - a To what extent do characteristics of intensive supervision relate to the occurrence of general recidivism among robbers after completing supervision, while the analyses adjust for differences in offender characteristics, criminal career characteristics and characteristics of supervision in general?
  - b To what extent do characteristics of intensive supervision relate to the occurrence of general recidivism among robbers in court districts Amsterdam, Rotterdam, The Hague and Central Netherlands after completing supervision, while the analyses adjust for differences in offender characteristics, criminal career characteristics, characteristics of supervision in general, and participation in a local customised offender intervention in a security house in one of these four court districts.

Besides implementing measures to intensify supervision for robbers, another important development in the Netherlands aiming to reduce reoffending among robbers is the introduction of a local customised offender intervention in a security house. For that reason this last research question is addressed.

Method

In the current study, different data sources from various organizations were combined. First of all, data from the Research and Policy Database Judicial Documentation (OBJD) were used. The OBJD is a pseudonymous version of the Judicial Documentation System (JDS), the legal registration system for criminal cases. The use of the OBJD implies that only crime that comes to the Public Prosecution Service's attention is included in this research. Therefore, offences and offenders that are not detected by the police and are not prosecuted by the Public Prosecution Service are not taken into consideration. The current study used data from the OBJD through June 2019. Second, three types of data from the Dutch Probation and Parole Service (3RO) were used in the present study: 1) data on supervision assignments (including start and end date of supervision and degree of completion), 2) production files (in which the number of days a person spent under supervision level one, two or three was monitored per month), and 3) data about electronic monitoring. The data on electronic monitoring are available since 15 September 2014 (which means that this data is not available for the full research group). Third, registration files of the Dutch Custodial Agency were used to determine which persons were detained for a period. This allowed the duration of the supervision to be accurately determined and the observation period to be corrected for any detention periods. Finally, data from security houses in the court districts

Amsterdam, Rotterdam, The Hague and Central Netherlands were requested to determine which supervised robbers simultaneously participated in a local tailor-made offender intervention in a security house.

The research group consisted of all convicted robbers (excluding street-robbers) in the Netherlands, who were supervised by the Probation and Parole Service, and whose supervision period was completed in the period 2013 to 2016, yet was not started before 2012. In this study the definition of a convicted robber is an offender for whom the robbery has irrevocably ended in a court order or has been settled by the Public Prosecution Service (including discretionary dismissals, but excluding acquittals, dismissal from legal proceedings, technical dismissals and other technical decisions). Offender characteristics, characteristics of the current criminal case, and criminal career characteristics of the research group (convicted robbers under supervision) appear to be in line with the characteristics of the total group of robbers who were convicted in the Netherlands. For example, they are almost exclusively men, on average they are 25 years old in the current criminal case, more than 80% have received an unconditional prison sentence, they have an average of seven to eight previous criminal cases, and on average they are 18 years old at the time of the first criminal case. In order to better interpret how the supervision of robbers was carried out (first research question), it was also examined what the supervision entailed for the total group of persons under supervision (i.e. reference group).

In order to gain more insight into the execution of supervision for robbers (and the total group of supervised persons), frequency distributions of the general and intensive supervision characteristics have been carried out. To assess the significance and magnitude of the differences in supervision characteristics between the research and reference group, t-tests were performed and Cohen's *d* was calculated. A Sankey diagram has been made to represent the course of the supervision level over time. The Sankey diagram depicts which part of the research group has which level of supervision at the start of the supervision and 6, 12, 18, 24 and 30 months thereafter, and how this is related to the previous period.

In line with the standard method of the Dutch Recidivism Monitor, reconviction was operationalised as a new criminal case resulting from a crime committed following the end of the supervision period. A criminal case refers to a case that has irrevocably ended in a court order or has been settled by the Public Prosecution Service, as well as cases that have not yet been (irrevocably) ended or settled. The observation period for recidivism started after completing supervision. The one, two, and three year recidivism prevalence have been calculated using survival analysis. In this study three forms of recidivism were examined: general recidivism (new criminal case for any offence), HIC recidivism (new criminal case for a non-street robbery, street robbery or domestic burglary), and robbery recidivism (new criminal case for a robbery). The recidivism prevalence was adjusted for incapacitation time, in other words, for the time that offenders were in detention and had few opportunities for reoffending.

The relationship between characteristics of intensive supervision and recidivism was examined with bivariate and multivariate analyses. In the multivariate analysis, several background characteristics of the robbers were taken into account. The analyses were performed using survival analysis (i.e. multiple Cox regression analysis).

Results

The most important findings of the study are described below.

Characteristics of intensive supervision among robbers

With regard to the application of the intensive supervision characteristics in the research group, first, findings showed that the gross duration of the supervision was on average almost 21 months and the net duration was 18 months (the gross duration is the difference between the start and end date of supervision; for the net duration interim detentions and other periods in which no supervision has been declared have been deducted from the gross duration). Furthermore, the results showed that a large part of the robbers under supervision were confronted with supervision level 2 (85%) and / or 3 (59%), and that they spent a lot of time in these supervision levels. The course of the supervision levels over time shows that the majority of robbers (63%) start in supervision level 2, but a substantial part (33%) also starts in supervision level 3. After six months, the number of robbers in supervision level 3 has increased. In the first six months after supervision, the level of supervision therefore appears to have increased more often than it has been scaled down. In the subsequent period, the level of supervision is gradually scaled down and the group that is not supervised also increases. For a selection of the research group, it was known whether or not electronic monitoring was applied during the supervision period ($N=188$). The majority of this subgroup (63%) was found not to be under electronic monitoring. For 46% of the group under electronic monitoring this appeared to take up a substantial part of the supervision period (20 to 80% of the total duration) and for 37% electric monitoring was used during the largest part of the supervision period (more than 80% of the total duration).

Compared to the reference group (the total group of persons under supervision), it turned out that the research group has on average a more intensive supervision. On average, the research group was supervised for a longer period than the reference group (gross duration: 21 versus 18 months), experienced supervision level 3 (59% versus 14%) considerably more often and stayed longer in supervision level 3 than the reference group. For the reference group it was unknown if electronic monitoring was applied during supervision.

Recidivism among robbers under supervision

The recidivism analysis shows that over 28% of robbers under supervision have had a new criminal case for any offence within one year after completing supervision. Within two years after completing supervision the recidivism rate is increased to 43% and within three years after completing supervision to 51%. HIC and robbery recidivism rates appear low, two years after completing supervision 5% of the research group have had a new criminal case for a HIC offence and 2% have had a new criminal case for a robbery.

Correlation between characteristics of intensive supervision and general recidivism

The bivariate analyses showed that the duration of the supervision is related to recidivism. A greater proportion of the robbers who were supervised for less than one year reoffended than those who were supervised for more than one year. Furthermore, it appeared that the application of supervision level 3 is not related to recidivism. Finally, the bivariate analyses showed that robbers with electronic

monitoring have a slightly lower recidivism rate than robbers without electronic monitoring (for example the recidivism rate within two years: 37% versus 42%), however, these differences were not statistically significant.

Electronic monitoring data was known for only 188 robbers in the research group. For that reason, the multivariate analysis included a proxy for electronic monitoring, namely whether or not a person had a home (detention) curfew or a geographical restriction, since electronic monitoring is often imposed as part of these two special conditions. The multivariate analyses, which adjust for differences in several offenders, criminal case, criminal career, and general supervision characteristics, showed that none of the three intensive supervision characteristics is related to the risk of recidivism after supervision among robbers. So, after adjusting for differences, robbers with a longer-term supervision, who spent a lot of time in supervision level 3 and who had been imposed a home (detention) curfew or geographical restriction, do not have a lower or higher risk of recidivism than robbers with a shorter-term supervision, who spent less or no time in supervision level 3 and had not been imposed a home (detention) curfew or geographical restriction.

Correlation between characteristics of intensive supervision in combination with a local customised offender intervention in a security house and general recidivism

Security houses in two of the four court districts (Amsterdam and Rotterdam) were able to provide the requested data. Only 9% of the robbers who were supervised by the Probation and Parole Service in court district Amsterdam simultaneously participated in a local tailor-made offender intervention in a security house. For robbers who were supervised by the Probation and Parole Service in court district Rotterdam, this percentage was much higher, at 45%. Inquiries at the security houses revealed that the approach and process differs per security house. The security house in court district Amsterdam focuses on specific groups of offenders including strict intake criteria, and therefore focuses (intensively) on a smaller group of offenders. On the contrary, security houses in court district Rotterdam target a larger group of offenders.

Bivariate analyses using data of robbers under supervision in court district Rotterdam ($N=166$) shows that the recidivism rate among supervised robbers who simultaneously participated in a local customised offender intervention in a security house, is much higher than the recidivism rate among supervised robbers who did not participate in such an intervention (within two years: 55% versus 28%). Due to the small research group (only court district Rotterdam was included in the bivariate analyses) it was not possible to perform a multivariate analysis. Several explanations can be given for the bivariate difference in recidivism. First, there could for example be a selection effect: the background and supervision characteristics seem to indicate that in court district Rotterdam more serious and crime-prone robbers under supervision simultaneously participate in a local customised offender intervention in a security house. Second, the bivariate difference in recidivism could for example be the result of an 'enforcement paradox'. In 92% of the cases, the local customised offender intervention in a security house in court district Rotterdam continued after completing supervision. If one is more closely monitored during the observation period as a result of the local customised offender intervention, the chance of being caught committing an offence may also be greater.

Limitations and future research

The current study has some limitations, some of which result in recommendations for future research. A first limitation is that the present study uses data from the judicial documentation system. This means that only offences and offenders that are detected by the police and are prosecuted by the Public Prosecution Service are included in this study. As such, there is an underestimation of recidivism.

A second limitation is that the current research design does not imply causality, but rather investigates the correlation between intensive supervision characteristics and recidivism. Although the multivariate analysis adjusted for various background characteristics, it is possible that robbers with and without certain intensive supervision characteristics differ on background characteristics not included in this study. In order to measure causality and to make statements about the effect of an intervention, the best method remains a randomized experiment (RCT), in which persons are randomly assigned to the research or control group.

A third limitation is that the current study only examined recidivism after supervision; recidivism during supervision was not investigated. As a result, it remains unknown whether or not the intensive supervision characteristics influence recidivism during supervision. An effect could be expected especially with regard to electronic monitoring, because robbers are restricted in their freedom of movement due to a home (detention) curfew or a geographical restriction and, therefore, have fewer opportunities for criminal behaviour. It is recommended that future studies also examine recidivism during supervision among robbers.

A fourth limitation is that for only a small part of the research group it was known whether or not electronic monitoring was applied, because these data were only available from September 2014 onwards. In order to say something about the possible relationship between electronic monitoring and recidivism for the entire research group, it was examined whether a home (detention) curfew or a geographical restriction, the two special conditions under which electronic monitoring can be imposed, are related to recidivism. Nevertheless, the analysis of the relationship between electronic monitoring and recidivism remains limited in the current study. Future research investigating the influence of electronic monitoring on recidivism among robbers (and the total group of supervised persons) is needed.

A fifth limitation is that other interventions and measures that supervised robbers had to deal with before, during or immediately after supervision and that could influence recidivism were not taken into account. The current study attempted to control for the local customised offender intervention in a security house, but the group of robbers for whom the security house data was available turned out to be too small for a thorough analysis. At the same time, it became clear that the approach and process differs per security house and that the robbers placed under supervision are not an important target group in every security house.

Finally, the current study is a fully quantitative study. The quantitative methods fit the research questions posed, but qualitative research could provide a solution for some follow-up questions. For example, future qualitative research could provide more insight into the considerations that probation/parole officers make in how they shape the supervision for each individual robber, such as what level of supervision they apply and whether or not they apply electronic monitoring.

To conclude

The current study is the first study that, after the introduction of the measures of intensive supervision for robbers, examined what the supervision of robbers by the Probation and Parole Service in practice entails, what the recidivism rate among robbers is after the supervision has ended, and to what extent the measures of intensive supervision are related to reoffending among robbers after the end of supervision.

The findings of the current study lead to two main conclusions. First, measures of intensive supervision do not appear to be standard practice for all robbers. Although the Dutch Ministry of Justice and Security expects all supervised robbers to be placed in supervision level 3 and under electronic control and to have a supervision period of at least one year, this is not the case for all robbers with supervision in the period 2012 until 2016. The Dutch Probation and Parole Service attaches importance to customization, whereby the probation/parole officers consider how supervision should be configured for each individual robber. At the same time, findings did reveal that the measures of intensive supervision are applied to a substantial part of the robbers, and that they are also applied considerably more often for robbers compared with the total group of supervised persons. On average, robbers do indeed have to deal with a more intensive form of supervision compared to the total group of supervised persons.

Second, the current study has not been able to determine that characteristics of intensive supervision among robbers are associated with a lower or higher risk of recidivism. The results of this first Dutch study into intensive supervision and recidivism among robbers do not seem promising for the measures of intensive supervision. Findings seem to indicate that intensive supervision does not prevent recidivism more than supervision in the usual form. This is consistent with findings from international research into the effectiveness of intensive supervision programs (somewhat similar to our intensive supervision measures for robbers). However, there could be an alternative explanation for the findings. Since there is customization by the Probation and Parole Service, it is possible that robbers with a (more) intensive form of supervision differ from robbers whereby intensive supervision was not or less applied, on other characteristics than the ones taken into account in the analyses. It is possible that robbers with a (more) intensive form of supervision have a higher risk of recidivism beforehand, and that recidivism would have been higher for this group of robbers if the measures of intensive supervision had not been applied. However, this does not alter the fact that the findings from the current study seem to suggest that not applying intensive supervision does not necessarily appear to have negative consequences for the recidivism rate of robbers, since the recidivism rate of robbers without or with less intensive supervision is no higher than the recidivism rate of robbers with (more) intensive supervision.

Literatuur

- 3RO (2015). *3RO uitvoeringskader HIC-ketenaanpak overvallers 2015*. Intern document.
- 3RO (2016). *Toezichtniveau*. Intern document.
- AEF (2015). *Ketengericht werken aan betekenisvol reclasseringswerk: Eindrapport*. Utrecht: Andersson Elffers Felix.
- Ahven, A. (2014). Recidivism study in Estonia. In H. Albrecht & J. Jehle (red.), *National reconviction statistics and studies in Europe* (pp. 25-42). Göttingen, Germany: Universitätsverlag Göttingen.
- Allaire, J.J., Gandrud, C., Russel, K., & Yetman, C.J. (2017). Package 'NetworkD3'. Geraadpleegd op 13 november 2019 via <https://cran.r-project.org/web/packages/networkD3/networkD3.pdf>.
- Aos, S., Miller, M., & Drake, E. (2006). Evidence-based public policy options to reduce future prison construction, criminal justice costs, and crime rates. *Federal Sentencing Reporter*, 19(4), 275-290.
- Beijersbergen, K.A., Blokdijk, D., & Weijters, G. (2018). *Recidive na een high impact crime: Recidive onder daders van high impact crimes veroordeeld in de periode 2002-2013*. Den Haag: WODC. Cahier 2018-3.
- Belur, J., Thornton, A., Tompson, L., Manning, M., Sidebottom, A., & Bowers, K. (2017). A systematic review of the effectiveness of the electronic monitoring of offenders. *Journal of Criminal Justice*, 68, 1-18.
- Blokdijk, D., Beijersbergen, K.A., & Weijters, G. (2019). *Achtergronden en recidive onder daders van high impact crimes veroordeeld in 2002-2015*. Den Haag: WODC. Cahier 2019-8.
- Blokdijk, D., & Beijersbergen, K.A. (2020). *Achtergronden en recidive onder daders van high impact crimes veroordeeld in 2002-2016*. Den Haag: WODC. Cahier 2020-1.
- Brier, G.W. (1950). Verification of forecasts expressed in terms of probability. *Monthly weather review*, 78(1), 1-3.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Cunliffe, J., & Sheppard, A. (2007). *Reoffending of adults: Results from 2004 cohort*. Londen: Home Office.
- Drake, E.K., Aos, S., & Miller, M.G. (2009). Evidence-based public policy options to reduce crime and criminal justice costs: Implications in Washington State. *Victims and Offenders*, 4, 170-196.
- Duncan, L. (2016). *Adult and youth reoffending in Northern Ireland (2013/14 cohort)*. Belfast, Noord-Ierland: Analytical services group of Department of Justice.
- Durose, M.R., Cooper, A.D., & Snyder, H.N. (2014). *Recidivism of prisoners released in 30 states in 2005: Patterns from 2005 to 2010*. Washington, DC: Bureau of Justice Statistics of U.S. Department of Justice.
- Gaalen, J. van (2017). *'Persoongerichte Aanpak', 'Top-X': Een exploratief onderzoek*. Amersfoort: BMC Onderzoek.
- Gendreau, P., Goggin, C., Cullen, F.T., & Andrews, D.A. (2000). The effects of community sanctions and incarceration on recidivism. *Forum on Corrections Research*, 12, 10-13
- Gottfredson, M.R., & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford, CA: Stanford University press.

- Gottfredson, M.R., Mitchel-Herzfeld, S.D., & Flanagan, T.J. (1982). Another look at the effectiveness of parole supervision. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 19(2), 277-298.
- Harrell, F.E., Califf, R.M., Pryor, D.B., Lee, K.L., & Rosati, R.A. (1982). Evaluating the yield of medical tests. *Jama*, 247(18), 2543-2546.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Hosmer D.W., & Lemeshow S. (2000). *Applied Logistic Regression* (2e ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Hunt, K.S., & Dumville, R. (2016). *Recidivism among federal offenders: A comprehensive overview*. Washington, DC: United States Sentencing Commission.
- Hyatt, J.M., & Barnes, G.C. (2017). An experimental evaluation of the impact of intensive supervision on the recidivism of high-risk probationers. *Crime & Delinquency*, 63(1), 3-38.
- Inspectie Veiligheid en Justitie (2014). *Aanpak overvalcriminaliteit*. Den Haag: Inspectie Veiligheid en Justitie.
- Inspectie Veiligheid en Justitie (2017). *Kwaliteit van het reclasseringstoezicht: Een ketengericht onderzoek in de arrondissementen Noord-Holland en Amsterdam*. Den Haag: Inspectie Veiligheid en Justitie.
- Jehle, J. (2014). Approach, structures and outcome of the German reconviction study. In: H. Albrecht & J. Jehle (red.) *National reconviction statistics and studies in Europe* (p. 89-98). Göttingen, Germany: Universitätsverlag Göttingen.
- Justitiële Informatiedienst (2009). *Justitieel Documentatie Systeem (JDS)*. Almelo: Justitiële Informatiedienst.
- Kaplan, E.L., & Meier, P. (1958). Nonparametric estimation from incomplete observations. *Journal of the American statistical association*, 53(282), 457-481.
- Langan, P.A. (1992). *Recidivism of felons on probation, 1986-1989*. Washington, DC: Bureau of Justice Statistics of U.S. Department of Justice.
- Lowenkamp, C.T., Flores, A.W., Holsinger, A.M., Makarios, M.D., & Latessa, E.J. (2010). Intensive supervision programs: Does program philosophy and the principles of effective intervention matter. *Journal of Criminal Justice*, 38, 368-375
- Mair, G., Lloyd, C., Nee, C., & Sibbitt, R. (1994). *Intensive probation in England and Wales: An evaluation*. Londen: Home Office.
- Michiels, F.C.M.A (2006). *Houdbaar handhavingsrecht* [Oratie]. www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/mediatheek/PDF/41756.pdf (geraadpleegd op 20 mei 2020).
- Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2010). *Veiligheidshuizen: Achtergronden, doelstellingen, borging en verdere ontwikkeling*. Den Haag: Ministerie van Justitie / Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Ministerie van Justitie en Veiligheid (2019a). *Uitwerking veiligheidsagenda 2019-2022*. Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Ministerie van Justitie en Veiligheid (2019b). *Brief aan Tweede Kamer: Voortgangsrapportage Taskforce Overvallen en aanpak van woninginbraken, heling en geweld*. Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2011a). *Subsidiebrief Reclassering 2012*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2011b). *Kaderbrief Reclassering 2012*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2012a). *Subsidiebrief Reclassering 2013*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2012b). *Kaderbrief Reclassering 2013*. Intern document.

- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2013a). *Subsidiebrief Reclassering 2014*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2013b). *Kaderbrief Reclassering 2014*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2013c). *Landelijk kader Veiligheidshuizen*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2014a). *Veiligheidsagenda 2015-2018*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2014b). *Nieuwsbrief Aanval op HIC*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2014c). *Subsidiebrief Reclassering 2015*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2014d). *Kaderbrief Reclassering 2015*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2015a). *Subsidiebrief Reclassering 2016*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2015b). *Kaderbrief Reclassering 2016*. Intern document.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2016). *Brief aan Tweede Kamer: Resultaten aanpak high impact crime*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Ministry of Justice (2014). *Proven re-offending statistics: Quarterly bulletin April 2011 to March 2012 England and Wales*. Londen: Ministry of Justice.
- Nadesu, A. (2008). *Reconviction patterns of released prisoners: A 48-month follow-up*. Wellington, New Zealand: Department of Corrections.
- Openbaar Ministerie (2015). *Handboek maatschappelijke classificaties*. Den Haag: Openbaar Ministerie.
- Petersilia, J., & Turner, S. (1993). *Evaluating intensive supervision probation / parole: Results of a nationwide experiment*. Washington, DC: National Institute of Justice of U.S. Department of Justice.
- Renzema, M., & Mayo-Wilson, E. (2005). Can electronic monitoring reduce crime for moderate to high-risk offenders? *Journal of Experimental Criminology*, 1(2), 215–237.
- Roman, J.K., Liberman, A.M., Taxy, S., & Downey, P.M. (2012). *The costs and benefits of electronic monitoring for Washington, D.C.* Washington, DC: The District of Columbia Crime Policy Institute of the Urban Institute.
- Rovers, B., Bruinsma, M., Jacobs, M., Jans, M., Moors, H., Siesling, M., & Fijnaut, C. (2010). *Overvallen in Nederland: Een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Rovers, B., & Fijnaut, C. (2016). *De aanpak van overvallen en overvallers in de jaren 2011-2016: Een gegronde beschouwing over de resultaten en vooruitzichten*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Rovers, B., & Hoogeveen, C. (2016). *Landelijk kader voor de veiligheidshuizen: Invoering, ontwikkelingen en knelpunten*. 's-Hertogenbosch: BTVO.
- Smith, D.R., Smith, W.R., & Supko, E. (1987). *The specific deterrent effects of sentences for robbery: Does type of punishment influence recidivism?* Washington, DC: National Institute of Justice.
- Taskforce Overvallen (2010). *Factsheet Taskforce Overvallen*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Taskforce Overvallen (2011). *Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit: Advies van de Taskforce Overvallen aan de minister van Veiligheid en Justitie voor acties ter verbetering van de ketenaanpak van overvalcriminaliteit in Nederland*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.

- Taskforce Overvallen (2017). *Actieprogramma Ketenaanpak Overvallen 2.0: Advies van de Taskforce Overvallen aan de minister van Veiligheid en Justitie inzake de aanpak van overvallen*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Verweij, S., & Weijters, G. (in voorbereiding). *Recidive tijdens en na reclasserings-toezicht: Een onderzoek naar de uitvoering van reclasseringstoezicht en de samenhang met recidive*. Den Haag: WODC.
- Wartna, B.S.J., Blom, M., & Tollenaar, N. (2011). *De WODC-Recidivemonitor: 4e, herziene versie*. Den Haag: WODC. Memorandum 2011-3.
- Whitehead, J.T. (1991). The effectiveness of felony probation: Results from an eastern state. *Justice Quarterly*, 8(4), 525-544.
- Zebel, S., Alberda, D.L., & Wartna, B.S.J. (2014). *Recidive na een reclasserings-contact: Overzicht en analyse van de terugval van personen na beëindiging van een toezicht of een werkstraf in de periode 2002-2009*. Den Haag: Boom Lemma. Onderzoek en beleid 312.

Bijlage 1 Samenstelling klankbordgroep

Voorzitter

Dhr. prof. dr. W. Bernasco
Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en
Rechtshandhaving / Vrije Universiteit Amsterdam

Leden

Dhr. dr. H. Ferwerda	Bureau Beke
Dhr. B. Hartog MSc (juli 2019 tot maart 2020)	Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen, ministerie van Justitie en Veiligheid
Mw. F. el Idrissi MSc (maart 2020 tot juli 2020)	Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen, ministerie van Justitie en Veiligheid
Mw. drs. A.M. de Kroon (juli 2020 tot aug. 2020)	Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen, ministerie van Justitie en Veiligheid
Dhr. G. Mol MSc	Reclassering Nederland
Dhr. P. Meinhardt MSc	Arrondissementsparket Midden- Nederland, Openbaar Ministerie
Dhr. J. van der Stap MSc	Landelijke eenheid, Nationale Politie
Dhr. J. de Waard	Directie Rechtshandhaving en Criminaliteits- bestrijding, ministerie van Justitie en Veiligheid
Mw. Y. Weijers-Martens	Zorg en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond

Bijlage 2 Achtergrondkenmerken overvallers onder toezicht en totale groep onder toezicht gestelden

Tabel B1 Achtergrondkenmerken van overvallers onder toezicht en totale groep onder toezicht gestelden

	Veroordeelde overvallers onder toezicht (N=1.131)		Totaal onder toezicht gestelden (N=30.333)	
	N	%	N	%
Man	1.076	95	27.059	89
Vrouw	55	5	3.274	11
Leeftijd bij uitstroom toezicht	<i>m=28,8</i>		<i>m=36,1</i>	
18-22 jaar	282	25	4.186	14
23-29 jaar	477	42	7.203	24
30-39 jaar	226	20	7.575	25
40-49 jaar	105	9	6.595	22
50 jaar of ouder	41	4	4.773	16
Geboorteland				
Nederland	842	74	22.039	73
Marokko	31	3	1.105	4
Nederlandse Antillen/Aruba	71	6	1.658	5
Suriname	48	4	1.521	5
Turkije	19	2	653	2
Overig westerse landen	34	3	1.255	4
Overig niet-westerse landen	86	8	2.079	7
Delicttype zwaarste feit in uitgangszaak				
Geweld en zeden	18	2	12.892	43
Vermogen met en zonder geweld	1.096	97	10.391	34
Vernieling, lichte agressie en openbare orde	9	1	2.218	7
Verkeer inclusief verkeersovertredingen	0	0	213	1
Drugs en overig	8	1	2.929	10
Onbekend	0	0	1.690	6
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd in de uitgangszaak				
Nee	107	9	16.558	55
Ja	1.024	91	12.140	40
Onbekend	0	0	1.635	5
Aantal eerdere strafzaken	<i>m=8,3</i>		<i>m=10,0</i>	
Geen eerdere strafzaken	120	11	3.998	13
1 eerdere strafzaak	130	11	3.185	11
2-4 eerdere strafzaken	294	26	7.276	24
5-10 eerdere strafzaken	333	29	7.692	25
11-19 eerdere strafzaken	144	13	4.176	14
20 of meer eerdere strafzaken	110	10	4.006	13
Leeftijd 1e strafzaak	<i>m=17,6</i>		<i>m=22,6</i>	
12-15 jaar	478	42	8.235	27
16-17 jaar	229	20	5.029	17
18-22 jaar	299	26	7.191	24
23-29 jaar	87	8	3.926	13
30-39 jaar	23	2	2.916	10
40 jaar of ouder	14	1	2.980	10

Noot: N=aantal personen, m=gemiddelde. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100%.

Tabel B2 Aantallen Sankey-diagram

0 → 6 maanden		6 → 12 maanden		12 → 18 maanden		18 → 24 maanden		24 → 30 maanden	
Transitie	Aantal	Transitie	Aantal	Transitie	Aantal	Transitie	Aantal	Transitie	Aantal
Niveau 1 → niveau 1	23	Niveau 1 → niveau 1	32	Niveau 1 → niveau 1	52	Niveau 1 → niveau 1	53	Niveau 1 → niveau 1	24
Niveau 1 → niveau 2	7	Niveau 1 → niveau 2	6	Niveau 1 → niveau 2	6	Niveau 1 → niveau 2	<5	Niveau 1 → niveau 2	-
Niveau 1 → niveau 3	<5	Niveau 1 → niveau 3	<5	Niveau 1 → niveau 3	<5	Niveau 1 → niveau 3	-	Niveau 1 → niveau 3	<5
Niveau 1 → geen	9	Niveau 1 → geen	16	Niveau 1 → geen	22	Niveau 1 → geen	58	Niveau 1 → geen	67
Niveau 2 → niveau 1	33	Niveau 2 → niveau 1	40	Niveau 2 → niveau 1	55	Niveau 2 → niveau 1	36	Niveau 2 → niveau 1	18
Niveau 2 → niveau 2	396	Niveau 2 → niveau 2	283	Niveau 2 → niveau 2	254	Niveau 2 → niveau 2	158	Niveau 2 → niveau 2	59
Niveau 2 → niveau 3	154	Niveau 2 → niveau 3	19	Niveau 2 → niveau 3	18	Niveau 2 → niveau 3	<5	Niveau 2 → niveau 3	-
Niveau 2 → geen	134	Niveau 2 → geen	102	Niveau 2 → geen	82	Niveau 2 → geen	136	Niveau 2 → geen	120
Niveau 3 → niveau 1	<5	Niveau 3 → niveau 1	8	Niveau 3 → niveau 1	5	Niveau 3 → niveau 1	<5	Niveau 3 → niveau 1	-
Niveau 3 → niveau 2	41	Niveau 3 → niveau 2	108	Niveau 3 → niveau 2	58	Niveau 3 → niveau 2	29	Niveau 3 → niveau 2	14
Niveau 3 → niveau 3	276	Niveau 3 → niveau 3	223	Niveau 3 → niveau 3	112	Niveau 3 → niveau 3	66	Niveau 3 → niveau 3	19
Niveau 3 → geen	62	Niveau 3 → geen	94	Niveau 3 → geen	81	Niveau 3 → geen	40	Niveau 3 → geen	42
		Geen → niveau 1	<5	Geen → niveau 1	<5	Geen → niveau 1	-	Geen → niveau 1	<5
		Geen → niveau 2	12	Geen → niveau 2	14	Geen → niveau 2	7	Geen → niveau 2	<5
		Geen → niveau 3	10	Geen → niveau 3	6	Geen → niveau 3	7	Geen → niveau 3	7
		Geen → geen	181	Geen → geen	371	Geen → geen	542	Geen → geen	765

Noot: Aantallen lager dan vijf worden niet gerapporteerd. Het is verder mogelijk dat binnen de periode van toezicht enkele maanden geen toezicht wordt gehouden, bijvoorbeeld als gevolg van detentie. Er kan dan later weer een overgang plaatsvinden van 'geen' naar een specifiek niveau van toezicht.